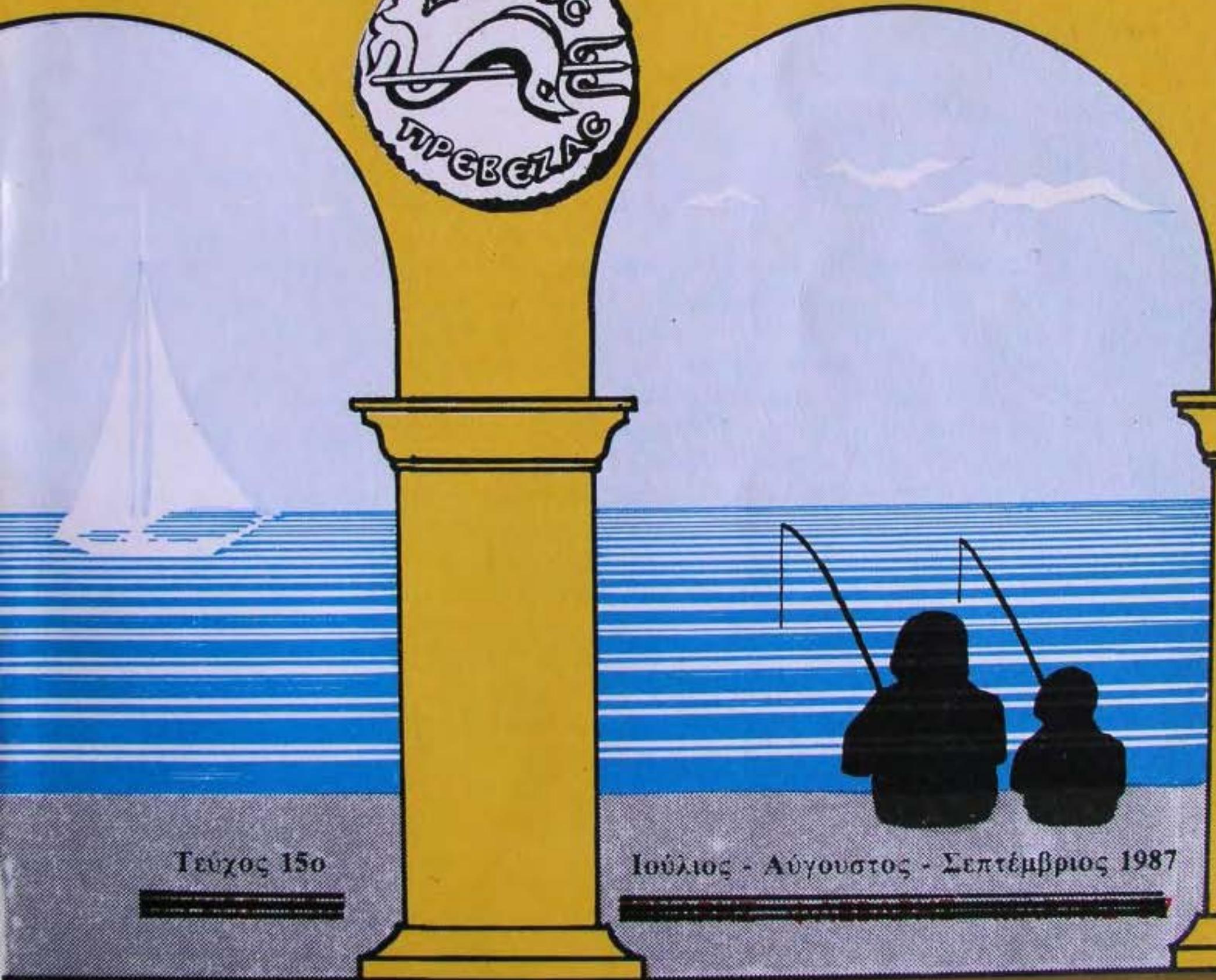

πρεβεζανικά χρονικά

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Τεύχος 15ο

Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος 1987

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τριμηνιαίο Περιοδικό ποικίλου

προβληματισμού

Έκδοση ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΕΔΡΑ: ΠΡΕΒΕΖΑ

Φιεσδέρεις από Έπιπροπή

Υπόθεσης ΕΠΥΡΟΣ Β. ΝΤΟΥΣΙΑΣ
Ζαλόγγου 33 τηλ. 28375
ΠΡΕΒΕΖΑ

ΧΡΟΝΙΑ Δ'
Ιούλιος-Αύγουστος-Σεπτέμβριος 1987

Περιεχόμενα

Η Ειρήνη και το Περιβάλλον - Κ.Β.Ν. Μεταξά Αντιπρύτανης της Α.Β.Σ.Π.	1-4
Οξύρρυγχοι πάλιροι - Αο Μέρος	5-12
Η ομορφιά μέσ' α' την ασκήμια - Σπ. Δήμα δικηγόρου	13-15
Ο Γιάννης, ο Γιώργης, οι Κλέφτες του Κραφαριού - Δονάτου Μπόχτη Σχολικού Συμβούλου	16-18
Ο συμβολαιούμος του φαίδιού στην ιατρική - Δρ. Μιχ. Αναγνωστόπουλον	19 - 20
Καλέτης - Φώσακόλος - Γ. Μουστάκη	21-23
Ο ωπλέριμπα Βασιλής και το τεοκόνισμα - Σταύρου Ντούσια σ. δασκάλου	24-30
Η σπιερινή εικόνα τους αγροτικού χώρου - Δημ. Παβέλη κτηνιάτρου	31-43
Ο Κονεμδόνος και η σύγχρονη του λογοτεχνία, Ε. Κριαρά	44-52
Ο Άγιος Κωνσταντίνος (συνέχεια) - Οδυσσέας Μπέτου	53-57
Πώς να σε κηδέψω Χριστέ μου (ποίημα) — Στελ. Μαρφέδα	58-60
Οικογένειες της Κοινότητας Πρέβεζας (συνέχεια), Αγγελικής-Ροδής Σταμούλη	61-70

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
Γ. ΤΣΟΛΗΣ
Γ. Μιχαηλίδης 4
Τηλ. (0651) 22.877 & 26.536
Γιάννενα

Εμβάσματα - επιταγές: Λάμπρος Ζιανίκας
Πάροδος Χεονίας Τηλ. 22.110
Συνεργασία - Επιστολές: Κώστας Τζίμας
Πάροδος Πεδιάδων

Σημ. Τα επιπότραφα αρθρα κλλ. εκφέρουν μέσω τη γνωμή του συντρόφου τους.

Συνδρομές Ιδιοτών δρχ. 1.000
Επαριθμ., τραπεζών, Ν.Π.Δ.Δ δρχ 1600
Εξωτερικού δολ. 20
Τιμή τεύχους δρχ. 250

Η ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ανακοίνωση του Προέδρου της ΕΕΕΠΠ και Αντιπρύτανης της ΑΒΣΠ κ. Β.Ν. Μεταξά στο διήμερο της Πρέβεζας για την Ειρήνη και το Περιβάλλον, 29-30 Αυγούστου 1987.

Κυρίες και Κύριοι,

Νομίζω πως θα ήταν σωστό να άρχιζε κανείς αυτή την ανακοίνωση με τη ρεαλιστική υπόθεση ότι, στην εποχή μας η ανθρώπινη κοινωνία στο σύνολό της, αλλά και γενικότερα όλες οι μορφές της ζωής στον πλανήτη μας αντιμετωπίζουν μια καινούργια και κρίσιμη πρόκληση. Πρόκειται για την επιλογή ανάμεσα σε μια γη που θα εξακολουθεί να είναι ένα ουράνιο σύμα που διατηρεί τη ζωντανή και αναπτυσσόμενη ύλη και σε μια γη που θα γίνει και αυτή σαν την σελήνη και αναρίθμητους άλλους πλανήτες που είναι νεκροί και έρημοι. Αν η ανθρώπινη κοινωνία συνεχίσει όπως και τώρα είναι δύσκολο να προβλέψει κανείς τις συνέπειες θα πρέπει όμως να παρατηρήσει κανείς ότι σε μερικές περιοχές προχωρούμε με ταχύ ρυθμό προς τη κεριβαντολλογική καταστροφή. Οι διαδικασίες που πρωθυΐζουν αυτή τη τεράστια κρίση βρίσκονται όπως θα γίνει φανερό και απ' αυτό το διήμερο εν κινήσει. Επηρεάζουν βαθιά τα ζωντανά πλάσματα και γενικότερα κάθε τι που αναπτύσσεται. Οι διαδικασίες αυτές σκοτώνουν τώρα. Επομένων το περιβάλλον ενός νεκρού πλανήτη τώρα. Αυτές είναι οι διαπιστώσεις μιας σφράς κορυφαίων επιστημόνων στο διάστημα της

μεταπολεμικής περιόδου. Νομίζω λοιπόν ότι η αρχική υπόθεση της ανακοίνωσης είναι ρεαλιστική. Ανταποκρίνεται δηλαδή στην αντικειμενική πραγματικότητα της εποχής μας.

Θα ενόμιζα ακόμη ότι είναι ρεαλιστικό να υποθέσει κανείς ότι το ζήτημα προστασίας του περιβάλλοντος είναι ριμπάκι ένα και το ίδιο ζήτημα, δηλαδή το ζήτημα της επιβίωσης του ανθρώπου πάνω στη γη και ότι για να μπει το ζήτημα αυτό στην πορεία προς τη λύση του χρειάζεται ένα νέο τρόπο σκέψης.

Περιττό να σημειωθεί ότι αυτή η ανακοίνωση δεν αποσκοπεί να εξετάσει τα ευρύτατα και διεπιπτημονικά προβλήματα της εδραιώσης της παγκόσμιας Ειρήνης και της προστασίας του περιβάλλοντος στο σύνολό τους, αλλά αποσκοπεί στο να τοποθετήσει σωστά την κυρίως οικονομική σχέση που υπάρχει αντικειμενικά ανάμεσά τους.

1) Είναι σε όλους μας γνωστό ότι δύστοιχο και τα απλά σταρτιωτικά γιγαντίσια με παραδοσιακό όπλα συντελούν σε σχετική περιβάλλοντος σε περιοχική κλίμακα. Οταν δε ένας ψυχρός πόλεμος μετατρέπεται σε θερμό πόλεμο στον οποίο χρησιμοποιούνται έστω και μόνο συμβατικό όπλα οι καταστροφές είναι τεράστιες. Χάρις στην ξένη επέμβαση και τον πόλεμο στο Βιετνάμ το περιβάλλον της χώρας και της

διατέρα ο δασικός της πλούτος παραιτεί κώνουσιών που έγιναν στη Βραζιλία στις νεονεοκόμα σε μεγάλο βαθμό κατεστραμμένης πριν της δεκαετίας στη περιοχή Αμαζόνια. Η τραγωδία του Ιράν νίου που αποτελέσμα τους ήταν η καταστροφή της περιόδου ανέμεσα στις υπόλοιπες και η απώλεια ωρής σε ιθαγενείς 1.000.000 λιών περίπου ανέμεσα στις υπόλοιπες και η απώλεια ωρής σε ιθαγενείς ποιες και Ελλήνων ναυτεργατών, έχει συντελέσει σε μεγάλες χεροφαίρες οικολογικής ζημιάς και στη σύζηση της θαλάσσιας πανώσης που προέρχεται από πετρέλαιο.

11) Ακομά όμως πολύ περισσότερο επικίνδυνές και στη βραχυπρόθεσμη περίοδο φαίνεται να στη μακροπρόθεσμη περίοδο φαίνεται να

πλέγματος.

Ενώ αυτή η πορεία προς την καταστροφή συνεχίζεται θα πρέπει να σημειωθεί από την ίδια σημερινή στιγμή στη ύπαρξη της ψυχοπολεμικής νοοτροπίας, οι επιλογές δημόσιας συντελέσται στη μόλιστη και καταστροφή μεγαλών περιοχών του πλανήτη. Περισσόν αφορά τις κρατικές δαπάνες είναι ούτε να σημειωθεί ότι για λόγους που καλύνται μεταστική της άμυνας της πυρηνικής περιφέρειας. Αρκεί να κής δύναμης που κάνει τις δοκιμές η έκταση των καταστροφών αυτών στο περιβόλιο της πολεμικού υποβρυχίου τύπου TRIDENT λογικά και ταυτόχρονα στη ανθρώπινη υγεία που είναι κατάλληλο για την μεταφορά και δεν μπορεί να εκτιμήθη σωστά. Οι πληροφορίες όμως που υθάνουν στην Ευρώπη με τα στατιστικά δεδομένα του ΟΗΕ, με οποιασδήποτε τρόπο από τους οικολογικούς κύριους και εργασιούς του Ευρωπαϊκού, αποκαλύπτουν ότι οι ατμοσφαιρικές πυρηνικές δοκιμές εκτός από την επικίνδυνη ένστη της ραδιενέργειας έχουν καταστήσει ακατοίκητες ολόκληρες νησιωτικές περιοχές.

Και ενώ τα τραγικά αποτελέσματα στην ίδια τη χώρα αυτή. Χωρίς να θέλω να τινά αποσφαιρικών πυρηνικών δοκιμών κουράσω το ακροατήριο με αριθμούς θα απορεί κάποιος να εξακριβώσουν, δεν μας νέφερα ότι, σύμφωνα με μια πρόσφατη μετανόηση προστασίας του περιβάλλοντος απομόνως, για πυρηνικά όπλα και για την στρατικοποίηση του διωστήματος στην αμερικανική περίπτωση αποκλείουν τη πιθανότητα προστασίας του περιβάλλοντος το πρώτο καθήκον του Κονγκρέσου, το απαιτούμενο ποσό, για την εκπαφή του περιβάλλοντος σε ανεκτό επίπεδο μόλις 240 δισεκατομμύρια δολλάρια το χρόνο για τρία χρόνια, δηλαδή όχι πολύ

μακριά πέρα το απαιτούμενο από την κυβέρνηση Ράγκαν επήσιο ποσό για τους υποργούς αμερικανικούς εξοπλισμούς.

Ως γνωστό, η χώρα μας συμμετέχει στο κυνηγητό των εξοπλισμών κατά τένα ποσοστό του επήσιου προϋπολογισμού της που είναι υψηλότερο από αυτό των άλλων χωρών του ΝΑΤΟ. Επομένως το κόστος των εξοπλισμών για την Ελλάδα πρέπει να έχει μεγαλύτερες οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις από ότι αυτό άλλων χωρών της Ατλαντικής συμμαχίας και να ελαχιστοποιεί περισσότερο τις δυνατότητες προστασίας του περιβάλλοντος.

Από τα παραπάνω βγαίνει ανενόχλητα το συμπέρασμα ότι ο αγώνας για την προστασία του περιβάλλοντος είναι αδιαρყκτα συνδεδεμένος με τον αγώνα για την εδραίωση της παγκόσμιας Ειρήνης, για την κατάργηση των πυρηνικών δοκιμών και όπλων και γενικά για τον αφορλισμό.

Η μείωση στων στρατιωτικών δαπανών αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εξασφάλιση των στανιζόντων πλουτοπραγμάτων πόρων που είναι αναγκαίοι για την προστασία του περιβάλλοντος.

Επομένως ο αγώνας για την εδραίωση της παγκόσμιας Ειρήνης είναι προφανώς το πρώτο καθήκον για όλους τους ειρηνιστές και οικολόγους. Άλλα από τα παραπάνω δεν θα πρέπει να οδηγηθούνται στο συμπέρασμα ότι το πρώτο αυτό καθήκον είναι και το μοναδικό ρεαλιστικό τέτοιο του οικολογικού κινήματος.

Υπάρχουν μια σειρά από οικολογικά προβλήματα σε κάθε τόπο και χρόνο που ο αγώνας για αυτά μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στη κατεύθυνση της αναχαίτησης της πορείας προς την καταστροφή που περιήλθε στην ακανθωτή περιφέρεια της Κονγκό. Κονγκός, το απαιτούμενο ποσό, για την εκπαφή του περιβάλλοντος σε ανεκτό επίπεδο μόλις 240 δισεκατομμύρια δολλάρια

μητρόφετης στην αρχή αυτής της ανακοίνωσης. Π.χ. αναφέρθηκε ότι η χώρα μας συμβάλλει στους εξοπλισμούς του ΝΑΤΟ με ένα σημαντικό ποσοστό του ΑΕΠ. Όσο η υποχρέωση στο ΝΑΤΟ συνεχίζεται είναι σχεδόν αδύνατο να δει κανείς πώς μπορεί να εξαφαλισθούν οι πόροι για την κατασκευή ενός αυτοήματος μετρό στην Αθήνα που θα συμβάλλει σημαντικά στην μείωση του νέφους, δηλαδή στη μείωση της επικινδυνής για τη λαϊκή υγεία ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Ως γνωστό το κόστος της κατασκευής του μετρό στη Αθήνα έρχεται να είναι υψηλότερο κατά της εκτιμήσεις των τεχνικών από το επήσιο ΑΕΠ της χώρας. Το μέγεθος αυτό αποκλείει φυσικά και τη διέξοδο του εξωτερικού δανεισμού.

'Όλα αυτά δεν σημαίνουν ότι δεν μπορεί να ληφθούν μια σειρά από μέτρα που να ελαχιστοποιήσουν την μόλιστη του λεκανοπέδιου που πρόχειται από το κυκλοφοριακό. Χρειάζεται όμως επίμονος οικολογικός αγώνας για την επιτυχία του στόχου αυτού.

Το ίδιο ισχύει και για την περίπτωση της ελαχιστοποίησης της μόλιστης στο Σαρωνικό. Είναι ιδιαίτερο ευχάριστο ότι, οι εκεί τοπικές αυτοδιοικήσεις άρχισαν να μελετούν και να πάρουν τα πρώτα αγωνιστικά βήματα προς την κατεύθυνση της σχετικής απορύπλανσης του κόλπου.

Βασική προϋπόθεση για τη σωστή κατεύθυνση του οικολογικού αγώνα αποτελεί τη σημαντική μελέτη και σωστή χαρτογράφηση του οικολογικού προβλήματος σε κάθε περιοχή. Τα γενικά χαρατηριστικά μηδορεί να είναι τα ίδια, αλλά πάντα υπάρχουν και οι περιοχικές ιδιαιτερότητες του συγκεκριμένου προβλήματος. Αυτό νομίζουμε πως αρχίσαμε να κάνουμε εδώ και σήμερα.

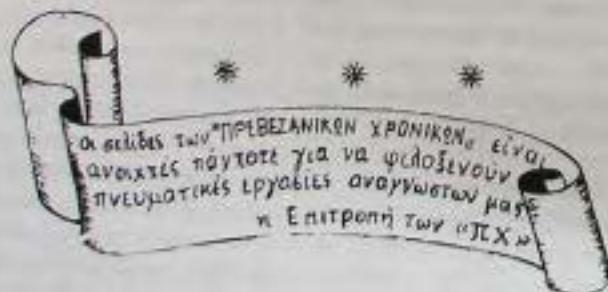
Αφού βρισκόμαστε σε λιμάνι και αφού το μεγαλύτερο μέρος της επιστημονικής μου ζωής σχετίζεται με τη ναυτιλία και με τη θάλασσα, επιτρέψατε μου να κλείσω αυτή την ανακοίνωση με την παρακάτω επιστημονική υπόθεση πάνω στην οποία ελέγχω να μου δοθεί η ευκαιρία να εργασώ λιγάκι περισσότερο. Και τούτο γιατί δινει πιθανόν μια γενική ιδέα των προβλημάτων που ήδη υπάρχουν και που πρόκειται να παρουσιαστούν στο μέλλον όσο αφορά το θαλάσσιο πλούτο της παγκόσμιας κοινότητας των εθνών.

Καθώς ο πληθυσμός της γης αυξάνεται και όπως ολοένα περισσότερο χρησιμοποιούνται οι πρώτες ύλες που είναι εύκολα προσιτές στη στεριά, τόσο περισσότερο τα διάφορα μέλη της παγκόσμιας κοινότητας των εθνών θα αγναντεύουν προς το θαλάσσιο περιβάλλον. Όπως η τεχνολογία αναπτύσσεται ολοένα και περισσότερο και γιατο χρεσιοί και για το θαλάσσιο περιβάλλον, τόσο περισσότερο βελτιώνεται η ανθρώπινη ικανότητα για την εκμεταλλευση

του θαλάσσιου υπεδάφους πρώτα αυτό που βρίσκεται κοντά στις ακτές και κατόπιν αυτού που βρίσκεται στους ωκεανούς.

Μπορεί η προοπτική αυτή να μην αφορά την Πρέβεζα και το Ιόνιο πλέοντας στην βραχυπρόθεσμη περίοδο. Αφορά όμως το Αιγαίο και πολύ σύντομα τη περιοχή των Φώκλαντς και του Νότιου Πόλου και σχετικά σύντομα από ιστορική άποψη πολλών άλλων θαλάσσιων περιοχών του πλανήτη μας.

Δίχως την ειρηνική συνύπαρξη των κρατών με διαφορετικά πολιτικοοικονομικά αισθήματα, δίχως διεθνείς ρυθμίσεις συμφωνίες και συμβάσεις, δίχως πρώτα απ' όπι τη φιλία των λαών τα σύνθετα αυτά προβλήματα δεν θα μπορέσουν να λυθούν εύκολα. Πάνω και πέρα απ' όλα βασική προϋπόθεση για να μπούν στην πορεία προς την λύση τους είναι ο αγώνας των λαών για την εδραίωση της Ειρήνης και την προστασία του περιβάλλοντος. Για να γίνει ο πλανήτης μας μια όμορφη γειτονιά. Για την Ειρήνη και την ζωή.

ΟΞΥΡΡΥΓΧΕΙΟΙ ΠΑΠΥΡΟΙ 132 π.Χ.

(Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Νέα Ε-
στία» το 1954)
(απ' το αρχείο του Δ. Παβέλη)

Ένας παλιός μου συμφοιτητής, τώρα σπάνιοι οι πάπυροι σε λατινική γλώσσα σαθηγητής σ' ένα μαγάλιο Πανεπιστήμιο του Βορρά, επιστρέφοντας από μιάν επι-
τημονική αποστολή στην Αίγυπτο, πέ-
ρας την περασμένη άνοιξην από
την Αθήνα. Χαρήκαμε πολύ και οι διύλ την περιστολών περισώνονται και συγνά
πρώτη μας μετά τόσα χρόνια συνάντηση.
Περάσαμε αξέχαστες βραδιές, περιδιαβά-
ζοντας τα πλακιώτικα στενορρύμια, συζη-
τώντας τα μεγάλα θέματα της επιστήμης
μας και ολοένα γυρίζοντας με τη σκέψη πι-
στούσαν σε ένα κόσμο ειρηνικό και αρμονικό.
Είχαν οι περισσότεροι την περιβάλλοντος
έτσι μας φαινόταν τώρα που είχαμε κά-
ποτε στα νιάτα μας μαζί γνωρίζει. Ο φίλος
μου ήταν όλον τον καιρό γεμάτος κέφι, α-
κόμα κι όταν ανταλλάσσαμε θλιβερές σκέ-
ψεις για την σημερινή κατάντια της γης της
Ευρώπης, όχι και χωρίς λόγο δεν γυρίζει με
αδεια χέρια από τις όχθες του Νείλου. Είχε
βρή και είχε αγοράσει μερικούς πάπυρους
μεγάλης αξίας και τους έφερνε μαζί του,
για να τους εκδόσει και ώστερα να τους
καταβέσει στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστη-
μίου του. Φυσικά τον παρακάλεσα να τους
δώσει και να μου αποκαλύψει το περιχόμενο
τους. Μου είπε ότι, όπως ουνίθως, αρκετά
σημεία είναι ακόμα σκοτεινά, αλλά ότι
πάντως μια ομάδα παπύρων, που βρέθη-
καν στην Οξύρρυγχο, το σημερινό Μακε-
δα, πλάι σε μιαν αναποδογυρισμένη σαρ-
κοφάγο, περίερχουν καθώς φαίνεται, επι-
στολές κάποιου Μενένιου «Αἰου, ρε-
μαίου συγκλητικού, γραμμένος σε λατιν-
ική γλώσσα·και, όπος ξέρουμε είναι πολύ

που απευθύνεται σ' έναν ανθύκατο Αΐτιο
Νάβιο. Ούτε ο αποστολέας, ούτε ο αποδέ-
κτης είναι γνωστοί στην ιστορία ως τα σή-
ματα. Άλλωστε μόνο αποσπάσματα από
την Αθήνα. Χαρήκαμε πολύ και οι διύλ την περιστολών περισώνονται και συγνά
πρώτη μας μετά τόσα χρόνια συνάντηση.
Περάσαμε αξέχαστες βραδιές, περιδιαβά-
ζοντας τα πλακιώτικα στενορρύμια, συζη-
τώντας τα μεγάλα θέματα της επιστήμης
μας και ολοένα γυρίζοντας με τη σκέψη πι-
στούσαν σε ένα κόσμο ειρηνικό και αρμονικό.
Είχαν οι περισσότεροι την περιβάλλοντος
έτσι μας φαινόταν τώρα που είχαμε κά-
ποτε στα νιάτα μας μαζί γνωρίζει. Ο φίλος
μου ήταν όλον τον καιρό γεμάτος κέφι, α-
κόμα κι όταν ανταλλάσσαμε θλιβερές σκέ-
ψεις για την σημερινή κατάντια της γης της
Ευρώπης, όχι και χωρίς λόγο δεν γυρίζει με
αδεια χέρια από τις όχθες του Νείλου. Είχε
βρή και είχε αγοράσει μερικούς πάπυρους
μεγάλης αξίας και τους έφερνε μαζί του,
για να τους εκδόσει και ώστερα να τους
καταβέσει στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστη-
μίου του. Φυσικά τον παρακάλεσα να τους
δώσει και να μου αποκαλύψει το περιχόμενο
τους. Μου είπε ότι, όπως ουνίθως, αρκετά
σημεία είναι ακόμα σκοτεινά, αλλά ότι
πάντως μια ομάδα παπύρων, που βρέθη-
καν στην Οξύρρυγχο, το σημερινό Μακε-
δα, πλάι σε μιαν αναποδογυρισμένη σαρ-
κοφάγο, περίερχουν καθώς φαίνεται, επι-
στολές κάποιου Μενένιου «Αἴου, ρε-
μαίου συγκλητικού, γραμμένος σε λατιν-
ική γλώσσα·και, όπος ξέρουμε είναι πολύ

που απευθύνεται σ' έναν ανθύκατο Αΐτιο
Νάβιο. Ούτε ο αποστολέας, ούτε ο αποδέ-
κτης είναι γνωστοί στην ιστορία ως τα σή-
ματα. Άλλωστε μόνο αποσπάσματα από
την Αθήνα. Χαρήκαμε πολύ και οι διύλ την περιστολών περισώνονται και συγνά
πρώτη μας μετά τόσα χρόνια συνάντηση.
Περάσαμε αξέχαστες βραδιές, περιδιαβά-
ζοντας τα πλακιώτικα στενορρύμια, συζη-
τώντας τα μεγάλα θέματα της επιστήμης
μας και ολοένα γυρίζοντας με τη σκέψη πι-
στούσαν σε ένα κόσμο ειρηνικό και αρμονικό.
Είχαν οι περισσότεροι την περιβάλλοντος
έτσι μας φαινόταν τώρα που είχαμε κά-
ποτε στα νιάτα μας μαζί γνωρίζει. Ο φίλος
μου ήταν όλον τον καιρό γεμάτος κέφι, α-
κόμα κι όταν ανταλλάσσαμε θλιβερές σκέ-
ψεις για την σημερινή κατάντια της γης της
Ευρώπης, όχι και χωρίς λόγο δεν γυρίζει με
αδεια χέρια από τις όχθες του Νείλου. Είχε
βρή και είχε αγοράσει μερικούς πάπυρους
μεγάλης αξίας και τους έφερνε μαζί του,
για να τους εκδόσει και ώστερα να τους
καταβέσει στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστη-
μίου του. Φυσικά τον παρακάλεσα να τους
δώσει και να μου αποκαλύψει το περιχόμενο
τους. Μου είπε ότι, όπως ουνίθως, αρκετά
σημεία είναι ακόμα σκοτεινά, αλλά ότι
πάντως μια ομάδα παπύρων, που βρέθη-
καν στην Οξύρρυγχο, το σημερινό Μακε-
δα, πλάι σε μιαν αναποδογυρισμένη σαρ-
κοφάγο, περίερχουν καθώς φαίνεται, επι-
στολές κάποιου Μενένιου «Αἴου, ρε-
μαίου συγκλητικού, γραμμένος σε λατιν-
ική γλώσσα·και, όπος ξέρουμε είναι πολύ

που απευθύνεται σ' έναν ανθύκατο Αΐτιο
Νάβιο. Ούτε ο αποστολέας, ούτε ο αποδέ-
κτης είναι γνωστοί στην ιστορία ως τα σή-
ματα. Άλλωστε μόνο αποσπάσματα από
την Αθήνα. Χαρήκαμε πολύ και οι διύλ την περιστολών περισώνονται και συγνά
πρώτη μας μετά τόσα χρόνια συνάντηση.
Περάσαμε αξέχαστες βραδιές, περιδιαβά-
ζοντας τα πλακιώτικα στενορρύμια, συζη-
τώντας τα μεγάλα θέματα της επιστήμης
μας και ολοένα γυρίζοντας με τη σκέψη πι-
στούσαν σε ένα κόσμο ειρηνικό και αρμονικό.
Είχαν οι περισσότεροι την περιβάλλοντος
έτσι μας φαινόταν τώρα που είχαμε κά-
ποτε στα νιάτα μας μαζί γνωρίζει. Ο φίλος
μου ήταν όλον τον καιρό γεμάτος κέφι, α-
κόμα κι όταν ανταλλάσσαμε θλιβερές σκέ-
ψεις για την σημερινή κατάντια της γης της
Ευρώπης, όχι και χωρίς λόγο δεν γυρίζει με
αδεια χέρια από τις όχθες του Νείλου. Είχε
βρή και είχε αγοράσει μερικούς πάπυρους
μεγάλης αξίας και τους έφερνε μαζί του,
για να τους εκδόσει και ώστερα να τους
καταβέσει στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστη-
μίου του. Φυσικά τον παρακάλεσα να τους
δώσει και να μου αποκαλύψει το περιχόμενο
τους. Μου είπε ότι, όπως ουνίθως, αρκετά
σημεία είναι ακόμα σκοτεινά, αλλά ότι
πάντως μια ομάδα παπύρων, που βρέθη-
καν στην Οξύρρυγχο, το σημερινό Μακε-
δα, πλάι σε μιαν αναποδογυρισμένη σαρ-
κοφάγο, περίερχουν καθώς φαίνεται, επι-
στολές κάποιου Μενένιου «Αἴου, ρε-
μαίου συγκλητικού, γραμμένος σε λατιν-
ική γλώσσα·και, όπος ξέρουμε είναι πολύ

την οποία δημοσιεύει τα ακοστάσματα δεν υποδιείχθηκε από αυτόν, είναι δική μου.

Απόσπασμα πρώτο

«Πόσο λυπάμαι, που τούτες τις μέρες του Μαΐου, δεν βρίσκεσαι μαζί μας εδώ στο Ταύρουλο, όπου τώρα και διο ψδομάδες ξεκουράζομαι πάρα το συφετό της αγοράς και τους κούφιους λόγους της Συγκλήτου. Από προηγότες το πρωί φιλοξενώ τους κοενούς μας φίλους και συμπότες, τον Μάρκελλο, τον Καικό, τον Κλουτίλιο, τη Λίβια, για μένα πάντα νέα, και μάνι άγνωστη σου την πρωτονομάτη της Κόρινθα, που μου κουβάλλει ο Οβίδιος. Τον διαμάσιο τον Οβίδιο, τον ανοικονόμητον Οβίδιο.

Διασκεδάσαμε μετους καινουργιους τουέρωτες δικές φυσικές θέλει να τους ζωγρυπούσσουται τελευταία του ελεγείν. Μνημονεύουμε συχνά το όνομα σου οι καλοί μας φίλοι και αναθυμόντανε τα παλιά μας συμπόσια στην έπαυλη σου, στην Οστιά.

Άλλέ πόσο θα είσαι μακριά από όλα τούτα τα ελαφρά, αφοσιωμένος τώρα στα νέα σου καθήκοντα, εκεί, κάτω από τον ασυνέφεστον ουρανό της Αχαΐας. Και όμως εγώ βρίσκομαι πολύ κοντά σου και σε σκέπτομαι πολύ πρό παντός διαν μένο μόνος, άγρυπνος τις νύχτες κατά το συνήθειό μου.

Βέβαια δεν μπορούδες να αρνηθείς την τιμή που σου έκανε ο Αύγουστος. Είσαι νέος και πολλοί μεγαλύτεροι σου πόσο και πόσα δεν θα έκαναν για να κερδίσουν μιάν εύνου, που εσένα στην πρόσφερε η τύχη σχεδόν χωρίς να την περιμένεις, μιαν εύνου όμως, που σέρνει πισω της και κινδύνους, φόνους, δισμένεις και ποιος ξέρει τι άλλα δεινά. Από τις ανησυχίες μου αυτές κινημένος, είκα, τώρα που έχω και-

ρό, να σου γράψω ό,τι είχε η πείρα μου θησαυρίσει στην εποχή που και εγώ αγωνιζόμουν στον ίδιο στίβο. Τις ίδιες και σε βοηθήσαν στο έργο σου εκεί κάτει ίσως μπορέσω να σε αποτρέψω από τίποτα λάθη ή και από κάποιες στην αρχήν αδιόρατες προβλέψεις, που όμως υπονομεύουν κάποτε ένα πολύμηνο έργο. Συχώρεσε στα χρόνια μου το θάρρος να σου γίνω απρόσκλητος. Μέντορας, άν και ίσως διόλου να μην το χρειάζεσαι. Μα είπα, και λίγα άν είναι όσο μπορείς να αφελήθης από τους λόγους μου, καλά θα είναι και αυτά, μια που θα είναι με τόση αγάπη δοσμένα. Αφησε λοιπόν τον παλιόν ανθύπατο της επαρχίας σου να σου προσφέρει, κατά τον λόγο του Αχιλλέα, «δέρο ολίγον τε φίλον τε» (Σ.Μ. Η φράση είναι γραμμένη ελληνικό στο πρωτότυπο).

Κερδίσαμε, αγαπημένε Ατίλι, τον κόσμο με τις λεγεώνες μας, αλλά θα μπορέσουμε να τον κρατήσωμε μονάχα με την πολιτική τάξη που θα του προσφέρωμε; Διώχσαμε τον πόλεμο στις παρυφές της ΥΠΣ.

Από τον Περσικό κόλπο ως τη Μαυριτανία, από την γη των Αιθιόπων φαίνεται να εξηγήση κανείς, πως μια πόλη έφτασε να κυβερνά την οικουμένη. Μέσα στους λόγους όμως που θα αναφέρονται για μια τέτοια εξηγηση, θα έπρεπε να ήταν πρώτος επόπτης: καταλάβαμε καθαρά και έγκαιρα πως υποτάσσοντας ξένους λησός, αναλαμβάνομε μιαν ευθύνη για την ευημερία τους. Τούτη η συνείδηση της ευθύνης διακρίνει τους βάρβαρους κατακτητές από τους κασμοκράτορες. Μονάχα ο Αλέξανδρος πριν από μας είχε τη συνείδηση τούτης της ευθύνης. Ευτυχώς για τη δόξα της Ρώμης πέθανε νέος, γιατί αλλοιώς θα είτανε οι έλληνες σήμερα οι άρχοντες του κόσμου. Άλ-

λοίμονο στους λαούς όταν τις προσπάθειες τους τις ενσαρκώνουν μονάχα σε μεμονωμένα άτομα που περνούν και όχι σε αυθρώπινες κοινότητες, σε θεσμούς, που αντέχουν στη ροή των πραγμάτων και σηκώνουν άνετα τον όγκο των πολύχρονων έργων.

Έχουμε τη σοφία να μη θέλλωμε να εμποτίσουμε διοιδάστακτοι εκμεταλλευτές των λαών, που υποτάχτηκαν στην εξουσία μας. Καταλάβαμε πως μια τέτοια εκμετάλλευση καταντάπλι ζημιά και ανησυχία δαπανηρή, όταν ζεπερνάει το πρεκούμενο μέτρο. Και μάλιστα όσο πιο εκτείνεται η εξουσία, όσο πιο αραιώνων οι φρουρές και αιχάνει η δισαναπλογία των αριθμών των αρχόντων και των αρχομένων, τόσο η εκμετάλλευση πρέπει να γίνεται πιο ανεπισθητή, ένας ελαφρύς τόκος που οι λαοί μας πληρώνουν για την τάξη και την επίνη που τους εξασφαλίζουμε.

Άλλα δεν φτάνει να τους χαρίζωμε ειρήνη και τάξη, γιατί αυτά είναι αρνητικά στοιχεία, είναι όφει δεν αποτελούν την ουσία της ευδαιμονίας των ανθρώπων. Πρέπει να προάγουμε την υλική ευημερία των λαών μας πρέπει με την υπερέχουσα τεχνητή μας, να τους κατασκευάσουμε ιδραγκογεία και αιωνόβιους δρόμους, λιμάνια, γιογύρια και άλλα έργα που κάνουν τη ζωή των ανθρώπων πιο άνετη και πιο εύκολη. Θα έπρεπε ακόμη και της φίλοσοφίας και της ποίησης τα δώρα να σκορπούσαμε στις χώρες που κυβερνούμε. Το μέγιο όμως τούτο έργο σίμωσε άξιο να το κάνωμε μόνο στις δυτικές επαρχίες, γιατί εκεί που βρίσκεται εσύ, ο έλληνες το επιτελούν ακόμη σήμερα καλλιτέρα από μας. Ας επαναλαβώμε και εμείς την δυσάρεστη ομοιογία του Ορατού Φλέγκου:

Cræcia capia Ferum næcrem cepit
et artess Lntulit apresti Latio

Άλλα δεν αρκεί να δίνει πολλά η Ρώμη στους λαούς του κόσμου, πρέπει να ξέρει και να ανέχεται πολλά, να συμβιβάζεται με λογής οξιώσεις, λογκές και καράλογκες, να συμμορφώνεται σε κάθε τόπο με ό,τι ο τόπος αυτός πιστεύει και επιδιώκει πρέπει να απαγορεύει, μόνο όταν η απαγόρευση επιβάλλεται από μιαν αδηρητην πολιτική ανάγκη.

Πρέπει να αναγνωρίζει όλες τις ελευθερίες που μπορεί να συνιπάρξουν με τους γενικούς σκοπούς της πολιτικής της. Τούτου του μέτρου ο καθορισμός κάθε φορά χρειάζεται και πείρα και τέχνη και ανοχή περιοδή. Και όποιος στρατηγός, όποιος ανθύπατος, δαν και σέν, στις οχυριστικές εκτάσις που σπο την πολιτική πειρίη, μείωση την αίγλη και το μεγαλείο της δημοκρατίας μας, και να ζημιώσῃ ένα έργο, που οικοδόμησαν η μαρτυρόθεια και η σύνεση γενεών.

Απόσπασμα Δεύτερο
Μάθε φύλατε μου Ατίλι, πως όσοι θέλουν να είναι κοσμοκράτορες, πρέπει να έχουν νοοτροπία πατρικών και όχι νοοτροπία ιπτέων. (Σ.Μ. Οι Ιταλοί αποτελούσαν τη δεύτερη κοινωνική τάξη στην αρχαία Ρώμη, ύστερα από τους πατρικίους. Ήταν οι εύποροι, που δεν ήταν αριστοκράτες). Μερικοί από τους δικούς μας, προστατεύεινται από την τρομερή σκιά των αετών μας, κομίζουν τον τελευταίο καιρό εκτις στις επαρχίες μια βουλευτική εποποιίας και εκμετάλλευσης, που είναι αποικιαστη με το λειτουργημα της παγκόσμιας πρεσβιτερίας. Αυτοί οι άνθρωποι αρχίσαν να αποτελούν την «οχιλλεον πτέρναν» της πολιτικής μας οργάνωσης. Και σου προλέγω πως ά-

μα αυτοί γίνουν περισσότεροι από τους άλλους, εκείνους που σκέπτονται σαν πατρικοί, τότε ότι αρχισει τελεσθηκά ή κατά τέρα, σε σειρά από επιστολές, αναλύει το πτώση της Ρώμης. Θα ζει η Ρώμη τότε πιο πολιτικό ήθος των Ελλήνων. Είναι φανερό από τις θησαυρισμένες δυνάμεις του μεγάλου παρελθόντος το παρόν δε θα της πορεί ελληνικούς πληθυσμούς και ο Μενένιος ζει νέα ζωή.

Θα μπορούσε να συγχωρήσαι κανείς τον Έλληνας είναι πιο εγωιστής από μια τέτοια νοοτροπία σε ένα λαό αρχάριο μας και συνεπώς και από όλα τα έθνη του στη μεγάλη τέχνη της γηστιάς. Είναι σ' αυτό το κόσμον. Το άτομό του είναι «πάντων χρητούν η ροή, μια που έγινε κυριαρχος, να μάτων μέτρον» κατά το ρητό του Πρωταθλέλει να απολαύσει τα υλικά αγαθά που γέρα. Αδέσμευτο, αυθαίρετο, και ατίθασο, μπορεί να του προσφερίσει η κυριαρχία αλλά και αληθινά ελεύθερο αρθρώνεται το ετού. Αν όμως προορισμός και πρόθεση είναι των ελλήνων. Χάρις σ' αυτό σκεφθήκαν τέτοιου λαού είναι να κρατήσει για νε πηγαία, πρώτοι αυτοί, δια εμείς αναγκάνους πολλούς το θρόνο της κομμοκρατίας στην προσεμέσει με γλήγορο να με τη σκέψη τους. Χάρις σ' αυτό βλέπουμε το ήθος του στο σκοπό του και μέσα πουν με τα μάτια τους και όχι με τα μάτια στα σήμη των πολιτικών πρακτόρων, που εκτίνων που είδαν πριν απ' αυτούς. Χάρις αναγκαστικά θα ξακουστέλλει σε όλη την σ' αυτό η σχέση τους με το σύμπλαν, με τα οικουμένη, θα επικρατούν πάντα εκείνοι πράγματα και τους ανθρώπους δεν μπαίνουν σκέπτονται και πράττουν σαν πατριγιατέδει, αλλά είναι πάντα νέα, δροσερή και το κάθε τι, χάρις σε αυτό το γεύ, αντι-

ριάρχος λαὸς θα δίνει και δε θα παίρνει, τους. Είναι όμως και του κυλού και του Είμαι και εγώ Ρωμαίος, Αττίλε Νόβις. Τέλος κακού πηγή τούτο το χάρισμα. Το ίδιο εγώ, όχι μας είναι να παιρνώμε, αλλά όχι όπως που οικοδομεί τα ιδανικά πολιτικά σου ο βιαστικός πιστωτής, αλλά όπως στήματα, αυτό διάλουσι και τις πραγματικής της οικογενείας παιρνει ό,τι κές πολιτείες των ανθρώπων. Και ήρθανε κερδίζουν οι δικοί του. (Σ.Μ. Στο λαϊνικό οι καιροί όπου ο ελληνικός εγκινημός έχασε την τέχνη του νομικού δρου, σε την τέχνη που οικοδομεί τους ιδανικούς Κατ' αρχὴν ό,τι κέρδιζαν οι εγώ ανήκε, κόσμους, αλλά δεν έχασε την τέχνη που συμφωνα με το κλασσικό ωματικό δίκαιο, γκρεμίζει τις πραγματικές πολιτείες. Και εστον αρχηγό της οικογενείας). Οι πονοί μείς τους συναντήσαμε, καλέ Αττίλε, σε της πολιτικής τέχνης, έλληνες και δικοί τέτοιους καιρούς και γι' αυτό η κρίση μας, μας, μας διδάσκουν πως μπορεί και πρέπει αυτούς συμβαίνει να είναι τόσο αυστηρή πως να εφελούνται οι κομμοκράτορες, με που κάποτε καταντάει άδικη.

Αλλά και πώς να μην είναι; Η μοίρα αδικούν και αδικώντας βλάπτουν και αυτούς που κυβερνάνται προπαντός τον ελληνικό άτομο περιφρονεί το νόμο. Δεν παρέχεται άλλη κρίση δικαίου παρά την α-

Απόσπασμα Τρίτο

(Σ.Μ. Ο επιστολογράφος από δω και καὶ τότε θα αρχίσει τελεσθηκά ή κατά τέρα, σε σειρά από επιστολές, αναλύει το πολιτικό ήθος των Ελλήνων. Είναι φανερό πως ο Αττίλος Νάβιος διοικεί περιοχές με λου παρελθόντος το παρόν δε θα της πορεί ελληνικούς πληθυσμούς και ο Μενένιος ζει νέα ζωή).

τομική του, που δυστυχώς στηρίζεται σε ατομικά κριτήρια. Απορτίς πως η πατρίδα των πιο μεγάλων στηρίζεται σε ατομικά νομοθετών έχει τόση λίγη πίστη στο νόμο. Και όμως από τέτοιες αντιθέσεις πλέκεται η ψυχή των ανθρώπων καὶ τη πορεία της ζωῆς των. Σπάνια οι Έλληνες πείθονται «τοις κείνων ρήμασι». Πείθονται μόνο στα ρήματα τα δικά τους και ή αλλάζουν τους νόμους κάθε λίγο, ανάλογα με τα κέφρια της στιγμής ή όταν δεν μπορούν να τους αλλάξουν, τους αντιμετωπίζουν σαν εχθρικές δυνάμεις και τότε μεταχειρίζονται εναντίον τους ή τη βία ή το δόλο! Α! τόσο τη γιαίρεται ο Έλληνας την εύστροφη κατεδαλίευση τους, τους σοφιστικούς διαλογισμούς που μεταβάλλουν τους νόμους σε ράκη!

Ο Έλληνας έχει πιο αδύνατη μνήμη πάλο μας και γι' αυτό έχει λιγύτερη συνέχεια στον πολιτικό του βίο. Είναι ανυπόμονος και κάθε λίγο, μόλις δυσκολέψουν κάπως τα πράγματα, αποφασίζει ριζικές μεταρυθμίσεις. Θες να σαυγάνεψει την εκκλησία του δήμου σε μια πόλη ελληνική! Ήές τους: «Σας υπόσχομαι αλλογήν». Πές τους: «Θα θεσπίσω νέους νόμους». Αυτό αρκεί με αυτό χορταίνει η ανυπομονησία του, το αγκυροπλάνο του. Τι φαεινές συλλήψεις θα βρεις μέσα σε αυτά τα ελληνικά δημιούργηματα της ιδιοτροπίας της στιγμής! Εμείς δειλά-δειλά και μόνο με το χέρι του πρατώρα τολμήσαμε, διολισθανόντας μεσα στους αιώνες, να ξεφύγει από τους άκαρπους κλοιούς της Δωδεκανήσου μας, και πάλι διατηρώντας όλους τους τύπους, όλα τα εξωτερικά προβλήματα. Τούτη η υποκρισία των μορφών, όταν η συνοίτη αλλάζει, δείχνει πόση είναι η ταπεινοφροσύνη μας μπρος σε κάθε τι που είναι θεσμός και έθ-

ος και παράδοση, πόσο το παρελθόν και η συνέχεια του βαραίνουν στην πορεία μας και πόσο δίκαια αντέχουμε αιώνες, εκτι που έλληνες εκάμπετκαν σε δεκαετηρίδες.

Μέσα στους πιο πολλούς έλληνες, απα σκαλίστει λίγο, θα βρής έναν ισχνόν υπέρπολη Κοριολανό, έναν ασημόνεκδικητικόν Αλκιβιάδη, ένα «εγώ» μεγαλύτερο από την πατρίδα. Όχι βέβαια σε όλους, αλλιώς δεν θα υπήρχαν σήμερα πια ελληνικές πόλεις. Άλλο όποιος διωκεί, σαν κι και σένα, ένα λαό, πρέπει να γνωρίζει τις άρχουσες ροές, που δεν φτάνουν βέβαια ως τη φανερή ακρότητα του ωραίου αθηναίου ή του δικού μας Γάιου Μέρκου, αλλά που τείνουν προς τα εκτί. Οι πολλοί, από χιλιούς διοι λόγους, γιατί είναι πιο μικροί και πιο αδύνατοι, σταματούν μεσοδρομίς. Μα και με αυτούς το κακό γίνεται.

Οι έλληνες λίγα πράγματα σέβονται και σπάνια όλοι τους ταΐδια. Και προς καλό και προς κακό στέκονται απάντη προ τα πράγματα. Για να κρίνουν αν ένας νόμος είναι δίκαιος, θα τον μετρήσουν με το μέτρο της προσωπικής των περίπτωσης, ακόμα και όταν υπειθύνα τον κρίνουν στην εκκλησία ή στο δικαστήριο. Ο Έλληνας ζητάει από τον νόμο δικαιούση για τη δική του προσωπική περίπτωση. Αν τύχη και ο νόμος δίκαιος στην ολότητα του, και δεν ταΐριάζει σε λίγες περιπτώσεις, όπως η δική του, δεν μπορεί αυτό να το παραδεχθεί. Και εν τούτοις τετραχόδια χρόνια τώρα το δικαίηρης ο μεγάλος τους Πλάτων, ποις τέτοια είναι η μοίρα και η φύση των νόμων πως άλλο νόμος και άλλο δικαιούση το δικαίηρης και ο Σταγειρίτης χωρίζονται το δίκαιο από το επιεικές. Άλλα δεν τα ικούει αυτά ο Έλληνας! Δεν δέχεται να θυμάσει τη δική του περίπτωση, το

δικό του εγώ σ' ένα νόμο σκόπιμο και δί-
κιο στη γενικότητά του. Ετοι είναι οι
πολλοί στις πόλεις που πρόκειται τώρα να
διοικήστεις, είτε διαφορετικοί, άν όχι από
μας, όμως από τους πατέρες μας, που θε-
μελιώσαν το μεγαλείο της παληάς, της α-
ληθευτής μας δημοκρατίας.

Απόσπασμα Τέταρτο

Ποτέ ο όργανον δεν πρέπει να περιφερο-
νεί τον αρχόμενο, όσο άξιος, και άν είναι
αυτός, και όσο ανάξιοι οι αρχόμενοι. Πρέ-
πει να σκύψει να μελετά και να γνωρίζει το
λαό του. Πρό καντός όταν έχει να κάνει με
τους δυσκολονόποτους Έλληνες. Γι' αυτό
μη με βαρεθείς, που θέλω να σου τους δεί-
ξω από πολλές πλευρές και που τις πολλές
τούτες πλευρές πάω να τις αναγάγω σε μια
πρώτη ρίζα.

Οσο περνούν οι αιώνες τόσο και εμείς
κι οι λαοί που κυβερνάμε γινόμαστε πε-
ρισσότερο στομιστές, ως που μια μέρα να
μεραβάνμε όλοι μαζί μέσα στη μάνωση
των μικρών εαυτών μας. Νομίζω πως οι έλ-
ληνες απάνω στους οποίους εσύ τώρα άρ-
χεις είναι πρωτοπόροι σε αυτόν τον θανά-
σιμο κατήφορο.

Δεν σου έκανε κιόλας εντύπωση, καλέ
μου Νάβις, η αδιαφορία του Έλληνα για το
συμπολίτη του. Όχι πως δεν θα του δανεί-
ση μια χύτρα να μαγειρέψῃ, όχι πως άν τύ-
χη μια αρρώστια δεν θα τον γιατροπορέ-
ψει, όχι πως δεν του αρέσει να ανακατεύ-
ται στις δουλειές του γείτονα, για να του δυνατότητα να είναι δίκαιος. Και αυτό εν-
διέλει μάλιστα την αξιούσιη του και την υ-
περοχή του σε τέτοιες περιπτώσεις. Βοηθάει με τον άλλον, να συνεργάζεται μαζί του.
Ο Έλληνας περισσότερο από κάθε άλλον.

Και φυσικά από την έλλειψη τούτη της
μάλιστα, που χάρις στους μεγάλους στα-
κούς, πάντα τον κατέχει, η ιδέα μιας πα-
νανθρώπινης κοινωνίας. Του αρέσει να δι-
ενέργεις, που συχνά πληλησούντερώνε-

ναι στον ασθενέστερο, στον αβοήθητο. Ει-
ναι και αυτό ένας τρόπος υπεροχής.

Λέγοντας πως ο Έλληνας αδιαφορεί γι
α τον πλησίο του, κάτι αλλο θέλω να πω.
Άλλα μου πέφτει δύσκολο να στο εξηγή-
σω. Θα αρχίσω με παραδείγματα που άν
προσέξτι δύσκολο να στο εξηγήσω. Θα αρ-
χίσω με παραδείγματα που άν προσέξεις,
ανάλογα θα δεις και εσύ ο ίδιος με τα μά-
τια σου. Ακόμη υπάρχουν ποιητές πολλοί
και τεχνίτες στις μεγάλες πόλεις της Ελ-
λάδας. Πλησίασε τους; καθώς είναι χρέος
σου, και πες μου άν άκουεις κανέναν απ'
αυτούς ποτέ να εκπαινεί τον ομότεχνό του.
Δεν χάνει τον καιρό του σε επαίνους των
όλλων ο Έλληνας. Δεν χαίρεται τον έλα-
νο. Χαίρεται όμως τον ψόγο και γι' αυτόν
βρίσκει πάντα καιρό. Για την κατανόηση,
την αληθινή, αυτήν που βγαίνει από τη
συμπάθεια γι' αυτό που κατανοείς, δεν θέ-
λει τίκοτα να θυσιάσει. Το κίνητρο της δι-
καιοσύνης δεν τον κινεί για να επινέσει
δικό του αξίζει τον έπαινο. Όχι που δεν θα ήθε-
λε να είναι δίκαιος αλλά δεν αντιλαμβάνε-
ται και την αδικία που κάνει στον άλλο.
Άλλου κοιτάζει θαυμάζει δικός είναι δίκος
του κόσμους κάθε άλλον τον υπότιμα. Ο
τον ένας πολίτης άξιος δεν αναγνωρίζεται
κατά την αξία του λέξι ο Έλληνας: αφού
δεν αναγνωρίζομε εγώ ο αξιότερος του τι
πειράζει αν αυτός δεν αναγνωρίζεται. Ο ε-
γκεντρισμός αφαιρεί από τον Έλληνα τη
στις δουλειές του γείτονα, για να του δυνατότητα να είναι δίκαιος. Και αυτό εν-
διέλει μάλιστα την αξιούσιη του και την υ-
περοχή του σε τέτοιες περιπτώσεις. Βοηθάει με τον άλλον, να συνεργάζεται μαζί του.
Ο Έλληνας περισσότερο από κάθε άλλον.

Και φυσικά από την έλλειψη τούτη της
μάλιστα, που χάρις στους μεγάλους στα-
κούς, πάντα τον κατέχει, η ιδέα μιας πα-
νανθρώπινης κοινωνίας. Του αρέσει να δι-
ενέργεις, που συχνά πληλησούντερώνε-

ται και συγκύονται.

Κάποτε και τους νεκρούς ακόμα, ό-
που θάλεγε κανείς πώς φθόνος δεν χωρεί,
τους αφήνουν ατίμητους οι έλληνες, γιατί
δεν βρίσκουν μέσα τους τη διάθεση να θυ-
σιάσουν κάτι από το νου και την καρδιά
τους για ένα τέτοιο έργο δικαιοσύνης. Μό-
νον ο ήδονισμός του μίσους μπορεί να τους
κάνει τυμβωρύχους. Το εγώ-το τρομερό¹
αυτό εγώ-το πάντα γυρισμένο προς τον ε-
αυτό του, για να υψωθεί, ταλεινώσει και
τους νεκρούς και εκδικείται ακόμη και για
την περασμένη τους δόξα. Μόνο όταν δη-
μιουργηθούν συμφέροντα που συμβαίνει να
είναι κοινά σε πολλά άτομα μαζί, βλέπεις
την συναδέλφωση και την αλληλεγγύη πο-
λὺ σπάνια για την προάσπιση κοινών ιδι-
νικών. Κοινά ιδιαίτερα σχεδόν δεν υπάρ-
χουν. Στον κάθε έλληνα τα: ιδιαίτερα
ατομικά. Γι' αυτό οι πολιτικές των φατρίες
είναι φατρίες συμφερόντων και το ιδιαίτερο
του κάθε γέγετη είναι ο εαυτός του.

Νάβιε, ο Κάτωνας από καιρό έχει πε-
θάνει και πέθανε μαζί του η παληά μας δη-
μοκρατία. Τώρα βαδίζομε και εμείς τον
δρόμο των έλληνων ως που και οι δικοί²
μας γενούμοι, κάθε μέρα ωμότεροι και
βιαιότεροι, να σκεπάσουν με την πλημμυ-
ρίδα τους την Σύγκλητο και την αγορά και
ολόκληρη την οθανάτη πόλη.

Απόσπασμα Πέμπτο

Το κοινό μίσος και το κοινό συμφέρον
συνδέουν τους ανθρώπους προ καντός
τους έλληνες και τους Ανατολικούς
λαούς της Μ. Ασίας που οι Έλληνες
στα στεργά τους πολίτευσαν
και τους δίδαξαν και μαζί τους αποχάλα-
σαν. Όπου λείπει το κοινό μίσος και το λεπτοκαμώμενή συκοφαντία, ένα είδος α-
κοινό συμφέρον υπάρχει συνήθως το κενό, ναι μάκτου ηθικού φόνου, ενός φόνου δια-
αδιαφορία του ανθρώπου προς τον αυνά-
κριτικώτερου, που ασθ-

Θρεπτο.

Μου έλεγε κάποτε κάποιος από την Α-
λικαρνασσό: «Διούλεψα όλη μου τη ζωή
σκληρή και ανυπερόβουλα για την πόλη
μου και θαρρώ πως δούλεψα ακρέλιμα και
γόνιμα μα δεν σκέψθηκα να απλώσω έντε-
χνα τη φήμη μου στο δήμο. Και έτσι είμαι
καταδικασμένος, όν διά στην αφάνεια, ό-
μως στην εξισωση μου με ένα σωρό με-
τριους και ασήμαντους, και πρέπει να πε-
ριμένω το βραδύ το χρόνο και το θάνατο,
που απάγει προς την ανωνυμία όλους πρό-
σκαιρίους, για να φτάσω, άνθελουν οι θεοί,
ώς το ξεχώρισμα και ώς μιάν αργοπορημέ-
νη δικαιώση, που ίσως μου αντέκει...»
Απόσπασμα Έκτο

Εδώ και δυο βδομάδες σου έγραφα για
τον φυγόκεντρον εγωισμό των έλληνων.
Δεν θυμάμαι όμως αν σου έγραψα το χα-
ρότερο. Κινημένο από την ίδιαν αυτήν εγω-
πάθεια, τη ρίζα αυτήν κάθε ελληνικού κα-
κού, - άς βοηθήσουν οι θεοί να μη γίνει και
των δικών μας δεινών η μολυσμένη πηγή- ο
έλληνας δε συχωρνάει στο συμπλοίτη του
καμμιά προκοπή, διοίος τον ξεπεράσει, ο
έλληνας τον φθονεί με πάθος και άν είναι
στο χέρι του να τον γκρεμίσει από εκεί
που ανέβηκε, θα το κάνει.

Μα το πιο σπουδαίο, πα να καταλά-
βεις τον έλληνα, είναι να σπουδάσεις τον
τρόπο με τον οποίο εκδηλώνει τον φθόνο
του, τον τρόπο που εφεύρε για να γκρεμίζει
καλλίτερα. Είναι ένας τρόπος πιο κομψός
από το δικό μας, γέννημα σοφιστικής ευ-
στροφίας και διανοητικής δεξιοτεχνίας.
Δεν του αρέσει η χοντροκομένη δολοφονία
στους διεδρόμους του Παλατιού, αλλά η
λεπτοκαμώμενή συκοφαντία, ένα είδος α-
κοινό συμφέρον υπάρχει συνήθως το κενό, ναι μάκτου ηθικού φόνου, ενός φόνου δια-
αδιαφορία του ανθρώπου προς τον αυνά-
κριτικώτερου, που ασθ-

νει του δαλοφονημένου τη σάρκα σχεδόν κάποιο ασήμαντο, το βγάζει από τη σειρά του, το φουσκώνει, το βάζει σε άλλη σειρά και έτσι το κάνει να αποδίδει μιαν εντελώς διαφορετικά από την αρχικήν επύπωση. Το αλλάζει, χωρίς να το αλλάξει το ίδιο. Που σίναι η συκοφαντία; ρωτάσει ο συκοφάντης.

Γιατί και τη συκοφαντία, αγαπητέ μου, την έχουν αναγάγει σε τέχνη αυτοί οι θεωράσιοι, οι φιλότεχνοι Έλληνες, οι πρώτοι δημιουργοί του καλού και του λόγου.

Το να επινόησεις ένα υέμα για κάποιουν και να το διαλαλήσεις, αυτό είναι κοινότυπο και στεχνό. Σε πάνει ο άλλος από το αυτή και σε αποδειχνεί εύκολα συκοφάντη και σε εξευτελίζει. Η τέχνη είναι να συκοφαντείς, χωρίς να ενσωματώνεις που αρθρώθηκαν δεν περιέχουνε ψευτιά καμμία. Το υέμα είναι πέρα από τις λέξεις, στο νόημα το φευγαλέο. Κάποτε ούτε το ένα μήλο δεν έχει σάπιο, αλλά έχει κάπι που δεν πρέσει στο δήμο, στο πλήθος. Τόνα υποβάλλεται σε όποιουν την ακούει.

Η τέχνη είναι να βρίσκεις το διφορούμενό λόγο, που άμα σε ρωτήσουν γιατί τον μενό λόγο, που αρέσει, Ψέμα; Πουθενά επιδέξιες αποσπέσεις, να μπορείς να πεις πως τον είπες με σιες από την ολότητα της πραγματικότητης την καλή σημασία, και πάλι εκείνος που τας τονισμό μιας λέξης που δεν ήταν τοντονικούς να αισθητεί πως πρέπει να τον σμένη μια ανεπαίσθητη αλλοίωση του φωνήσιμου, κάτι αληθινά ελάχιστο, που δεν τολμάς καν να το πεις διαστροφή. Διότι πραγματικά δεν είναι διαστροφή, δεν είναι λόγος μόνος του χωριστά να είναι ψευτικός, τόσο που να αναρριχείται ο καλόποιος, όταν ανακαλύψει την αντίφαση, είναι άραγε αυτό συκοφαντεία ή παρεξήγηση; υποβλητικός, αεμνότυφος, ντυμένος φο ο ποιητής τον ποιητή, αλλά και ο ανόσιος τον άξιο, ο ουσιαστικά αδύνατος τον ουσιαστικά δυνατό.

Αυτό είναι το αγχέμαχο όπλο με το οποίο πολεμάει ο Ελληνας τον Έλληνα, ο ηγέτης τον ηγέτη, ο φιλόσοφος τον φιλόσοφο, ο ποιητής τον ποιητή, αλλά και ο ανόσιος τον άξιο, ο ουσιαστικά αδύνατος τον ουσιαστικά δυνατό.

Αν και δένος, θα δοκιμάσεις την αίχμη τούτου του όπλου και εσύ όπως την δοκιμασσα και εγώ, θα απορήσεις σε τι κοινωνική περιοπή βάζουν οι έλληνες τους δεξιοτέχνες της συκοφαντίας, πως τους φορούνται οι πολλοί και αγαθοί, πώς τους υπολήπτονται οι χρησιμόθερες και πώς γλυκούλητα τους χαιρετούν όταν τους συναντήσουν στις στοές και στην αγορά,

Η ομορφιά μέσα απ' την ασκήμα

Σ. Δήμητρας δικηγόρου

Βάδιζα αργά την «οδό της γυναικας» — έτσι συνήθιζαν να λένε την οδό με τα μεγάλα καταστήματα γυναικείων ειδών — για να σκοτώσω λίγη ώρα. Και χάζευα στην πολυσύγχρονη αυτή οδό, κοιτάζοντας πότε τις ζωντανές κούκλες, που κινούνταν ελεύθερες στο πεζόδρομο και πότε τις άψυχες, που έμεναν φυλακισμένες στις προθήκες των καταστημάτων. Τίποτα δε διέφεραν οι κούκλες αυτές μεταξύ τους, εκτός την κίνηση γιατ' η φωνή έλειπε και στις δύο, αφήνοντας να ζωγραφίζουν τα συναισθήματά τους με την ελκυστική έκφραση των προσώπων τους.

Και το έμψυχο κύμα όλο και προχωρούσε, σκάζοντας το δρόμο του από καιρό σε καιρό στα μικρά βραχάκια των προθηκών. Τότε αφήνονταν η κουρασμένη ματιά να ξεκουραστεί αγκαλιάζοντας θωπευτικά τα τόσα όμορφα άψυχα της βιτρίνας. Ήταν μια πορεία για την κατάχτηση της ζωής, κι η οδός απλώσεις ολόγυρη την ευτυχία. Πόσες κρυφές σκέψεις; Πόσα ονειρά, πόση χαρά δημιουργούν τα όμορφα αυτά άψυχα! Λες κι από τ' άψυχα αντλούν δύναμη όλα τα έμψυχα...

Η έλξη με καθηλώνει μπροστά από μια βιτρίνα. Μια ζωντανή κούκλα σταμάτησε να θαυμάσει και να θαυμαστεί. Κι είχα κάθε λόγο να καθηλωθώ δίπλα της. Ήταν ο τύπος της «μοιραιάς», που η ομορφιά τη βοηθάει να παρασέρνει δίχως να παρασέρνεται κι όστερα να γελάει καθεο-

— «Το καμουφλάς το γέννησε η ίδια η φύση — μου απαντά μ' ένα τόνο βεβαιότητας — για να σκεπάζει τις ατέλειες της και να προσφέρει ένα θέαμα ζωής υποφέρτο».

Τα λόγια της με κάνουν να διώγνω κίγιο - λίγο τους δισταγμούς μου για τη γυναικα αυτή, που προορίζονταν «κα παρασέρνει δίχως να παρασέρνεται» κι όλο με τραβούν πιο κοντά της. Τώρα μπορώ να τη βλέπω χωρίς να κινδυνεύω να θεωρήθω

«θρασύς» ή το λιγότερο «ενοχλητικός». Βρίσκω πως δεν είναι μονάχα η εξωτερική ομορφιά της που της δίνει τη δύναμη να παρασέρνει. Μια εσώτερη ομορφιά, αναβρίζοντας κατ' ευθείαν απ' την πληγή του πνεύματος της, έρχονταν ν' αγκαλιάσει την πρώτη — την επιφανειακή — προσδινοντάς της ένα βάθος. Δε διστάζω να της εκφράσω το θαυμασμό μου για τα όμορφα, τα μεστά από περιεχόμενο λόγια της, δείγμα όχι επιπλατής θεωρησης της ζωής. Της προτείνω να την ακολουθήσω για λίγο· και δέχεται να με καθηλώσει με τα λόγια της.

***

Προχωρούσαμε τώρα πιο άνετα. Είχαμε αφήσει την πολυσύχναστη «οδό της γυναικας» κι όλο πλησιάζαμε στο «Πάρκο», διασχίζοντας τη μικρή πάροδο που μας χωρίζει. Βαδίζαμε κι οι δύο με την έλξη της αρχικής μας κουβέντας, που ήθελε να ξεκουραστεί σ' ένα «παγκάκι» μακριά απ' το θύριο των δρόμων ή των Κέντρων, για ν' απλωθεί και να πετάξει σ' ευλύγηστους συλλογούμοσ. Κι όλο ζεμακραίναμε σε κουβέντες στιγμής, αφήνοντας το κύριο θέμα μας αρδευτού μέχρι που μπήκαμε στο πάρκο.

***

Φτάσαμε σ' ένα παγκάκι που προδίνει τη μόνωση, καθώς τα φυλλώματα σχηματίζουν ένα θόλο πάνω του. Της προτείνω να καθίσουμε κι η πρότασή μου συνάντησε την επιδυμία της. Τώρα μπορούμε να κουβεντάζουμε μ' όλη την άνεση που μας προσφέρει η γύρος σωπή. Βιάζουμε ν' ανοίξω την κουβέντα μας:

«Η διαπίστωσή σας για τις ατέλειες της ζωής, που κρύβονται με το καμουφλάς, αποτελεί μια πρωτότυπη και πολύ ωραία ιδέα».

«Όλες οι ιδέες είναι ωραίες, όπως τα λουλούδια — μου απαντά. Και τα δύο με γαλάνουν κρύβοντας την κόπρο απ' όπου τρέφουνται. Κι η ιδέα του καμουφλάς στη γυναικά — μιας και την κατατάσσεται στις ωραίες ιδέες — γεννήθηκε και μεγαλώνει με τροφή την ασκήμια της γυναικάς. Αλήθεια είναι πως όταν περιαριζόμαστε στη θέα που δημιουργείται ώστερα από το καμουφλάς, πετυχαίνουμε ένα ευχάριστο αισθητικό αποτέλεσμα, σε βαθμό ανάλογο με την τεχνική που εφαρμόστηκε. Η γυναικα επιδιώκει πάντα να βλέπει και να βλέπουν διαφορετική τη γελιογραφία της! Όμως ανασύροντας την ψεύτικη αυτή μάσκα, θα προβάλει γυμνή η ατέλεια της, αναιρώνοντας την παραδοχή για την τελεότητα του ανθρώπινου γένους. Έτσι, και στις δύο περιπτώσεις — της φυσικής ασκήμιας και της ψεύτικης με το καμουφλάς ομορφιάς — η γυναικά απομένει μια αξιοθρήητη γελιογραφία, ανίκανη ν' αυτονθεί και να την υποστηρίξουν. Η άμυνά της προσκρούει στην φυσική της ατέλεια· η υποστήριξή της στα ρευστά επιχερήματα που πέφτουν μόλις πέσει το «μακιγιάζ»...

***

Δεν ξέρω γιατί τα λόγια της τούτα, που ήθελαν να επεξηγήσουν τα λιγοστά, τόσο ελκυστικά, που πρόφερε μπροστάστη βιτρίνα, αρχίζουν να δημιουργούν μέσα μου μια καινούργια κατάσταση. Η έλξη της πρώτης στιγμής υποχωρεί στον ψυχρόβραχο τη λογικής της. Δεν είναι η γυναικά που «συγκινεί δίχως να συγκινείται». Αν δεν τη συγκινούν τα πρόσωπα, τούτο προέρχεται γιατί τη συγκινούν οι αδυναμίες των πρώπων, οι ελλείψεις, η φυσική ασκήμια απ' τις αναγκαίες ατέλειες. Τη συγκινεί α-

κόμη η ψεύτικη μάσκα που δημιουργεί την φτάκι. Υστέρα, καθώς ακούμπαε την πούντα ισθησης του ωραίου κι υποχωρεί φοβιτός, πιέζοντας το «πομπόνι» για να τη στερεώνει, έριξε ένα διακριτικό χαμόγελο, συνδεμένο με την ακόλουθη φράση, που με πλάσματα που γλυστράν δίπλα μας για να θρονιαστούν στο βάθος του θαυμασμού μας; Είναι τόση η υποκρισία κι η ψεύτικη για να σκεπάζει τις ατέλειες της και να προσφέρει ένα θέαμα ζωής υποφέρτο. Θα που αποτυπώνει η καλοτοποθετημένη μάσκα τους; Τότε τι απομένει από τις ωραίες σύμβολες; Όμως κι η ζωή δεν είναι τίποτε άλλο από ψεύδαισθηση...

***

Μ' έσυρε πάνου της αφήνοντας να ξεδιπλωθεί ο ρόλος της ψεύδαισθησης... Ο τσαντάκι της μια διμορφη πουδριέρα. Την πως έπαιξε καλά το ρόλο της...

ΟΧΡΕΣ ΣΚΙΕΣ

Πιο πέρα η Αλέκα το θερμό κορμί τεντώνει από συνήθεια κι ο ντάρις τη χτυπάει στα στήθεια.

Η Σόνια κάλοιο μουρμουρίζει τραγουδι με ωχρό σκοπό (Δίπλα τη μαντάμα ροχαλίζει!)

Κι είναι το δάκρυ της νωπό γι' αυτόν που σχάθη σα χαμινεί με το χασίς και τη μορφίνη...

(ω! το χαμένο μυνοπάτι μεστό απ' του πόνου το κεντρί πάνω του στρώθηκε χιονάτη η χίμαιρα και καρτερεί.

Και καρτερεί ν' αγιεπηθούνε όσοι πονούν κι όσοι πονούν...)

(Φλόγες που αχόρταγα μεθάτε του πόθου τη βουβή λαλιά Φλόγες που σύγκορμα ξυπνάτε στης θάλασσας τη σιγαλιά ρίγη γλυκά, βεβήλα ρίγη ω! της ζωής το σπέρμα ανοίγει!)

Σε μια γενιά η Κίκη μονάχη βήχε· το πρόσωπο χλωμό ζερός ο βήχας της· Τι νάχη;

Σ.Δ.

Ο Γιάννης και ο Γιώργης Οι κλέφτες του Κραβαριού

Λογάριου Μπόχτη
Σχολ. Σίμονου

Σεββατοκύριακο απόγευμα του Οκτωβρίου 1961. Παρασκένεια τα Πόσκια από τα ανατολικά υψώματα της Αιγαίου (Κραβαριού). Ο πρώτες ντουφεκιές ταράζουν την απογευματινή ησυχία και ανάγγειλαν στους χωριανούς, το ξεκίνημα του γάμου του Λιάκου και της Λίτσας.

Οι καλεσμένοι καταφτάσανε ο ένας μετά τον άλλο, με παραφουσκωμένα σακούλια (ντουφάδες) και δισέκια.

Οι κουμανταδόροι αποθήκευαν τα υλικά (μπογάτες, ζάχαρες, κρέατα και άλλα) ενώ οι υπηρέτες πέρανε τον καθένα κώντον καθίζανε στον τόπο που εποίμασαν ύστερα από τις καθηρωμένες ευχές στους σπιτικούς.

Μουτάφια και λογής λογής στροφοίδια είχαν απλωθεί και επάνω τους μακρόστενα μισάλια (σιντόνια) που θα φύλαξαν υπό τη σειρά τους τα ποτήρια για το πιοτό και τα πιάτα με τους μεζέδες και το φαγητό αργότερα.

Έτοιμο και το πατάρι για τους καλλτέχνες.

Πέντε οργανοπαίχτες και μια τεράπρια (το γιγιάστρα τη λέγανε ο γέρος) με κάτι κρόταλα στα χέρια της και κάτι θεώρατα σκουλαρίκια που βρόνταγαν περισσότερο από τα κρόταλά της, καταγίνονταν να συνταιρίζουν τα οστράκα τους (όργανα). Υστερα από λίγο ζεχύθηκε ένα πεταχτό κομμένη φωνή από λυγμούς μου είπε.

Κάποια στιγμή έγινε σιωπή, ο μπάρι μπα Ναστάσης σηκωθήκε και αργά και μεγαλόπρεπα πλησίασε τον αρχηγό της κομπανίας και αφού του πέταξε επιδειχτικά ένα εικοσάρικο (μεγάλη υπόθεση της εποχής) του είπε.

«Λάλα το λίγο ωρέ Κώστα, να θυμήθω τα περισσέμενα».

Κοντοχωριανός εκείνος, γνώριζε τις επιθυμίες του καθενός (τον φωνάζαντες και Κώστα Βλόντο) μπήκε αμέσως στο νότημα.

Φύσκωσε για λίγο το τζουρνά (μαθημένος από τη τζαμάρα) μια δυό στροφές σύλλογος αιμέσων μετά τραγούδης περίτεχνα.

«Όλες οι μάνες των κλεφτών δύλες παρηγορίονται
Μια μάνα από του Κράβαρι
Παρηγοριά δεν έχει.
Της βάρεσαν τα δύο παιδιά
το Γιώργη και το Γιάννη». Πολλές φορές είχα ακούσει τούτο το τραγούδι από τον τραγουδιστή Σπύρο - Παπανδρέου.

Τούτη όμως τη φορά μ'ούκανε τρομερή εντύπωση.

Σε κατάλληλη στιγμή πλησιάζω το γέροντα και ρώτηξα να μάθω, τη σχέση ειχε το τραγούδι με το χωριό.

Γέμισαν δάκρυα τα μάτια του και με μακρόσυρτο τραγούδι, που κράτησε αρκετά με διάφορη τοστιά και γυρίσματα,

— Ρώτηξε τη βάβω σου να σου πει.
Ακούστηκαν εκατοντάδες τραγούδια,

πήδηξαν οι άνθρωποι σαν αρκούδια και κατοίκια, μέθυσαν, τα σπάσανε. Εμένα όμως όλο τού η στροφή ερχόταν στο νού μου. «Μια μάνα από τον Κράβαρη Παρηγοριά δεν έχει».

Ογδόνα κέντε χρονών η γιαγιά μου τότε. Κάπως έτσι μου διηγήθηκε την ιστορία.

— Ήμουν τσούπρα τότε είπε (ανύπαντρη). Είχαμε και συγγένεια με τα παιδιά. Τριτοξάδερφα.

Από μικρά είχανε μένει οργανά και ζύσανε με τη μάνα τους.

Είχανε κολάδι από γιδιά.

Κάποια μέρα κλέψτηκαν δύο - τρία γιδιά ενός από τους Μελιμανίτεους. Οι τοπικοί άρχοντες (κοτσαμπάσηδες) αποδώσανε τη κλεψιά στα δύο αδέρφια και ο Τούρκος αγάς, ήταν βλέπεις ακόμη τούρκικο, καταδίκασε τα παιδιά να πληρώσουν τη κλεψιά με δέκα γιδιά.

Το όνομα του αγά δεν θυμήθηκε.

— Τον λέγανε Αυτούλα, ή Μαροβίλε, δε θυμάμαι ψυχή μου.

Η μάνα των παιδιών άρχισε τη γκρίνια.

— Τι παιδιά είστε σας, σας παίρνουν ο κόσμος τον ιδρώτα σας και τα παρόμοια. Τα παιδιά δεν άντεξαν.

Είτε παρακινημένα από της μάνας την αναθέματα και τις κατάρες, είτε γιατί τα δύνιγε το άδικο και η καταπίση, σηκώθηκαν στο κλαρί.

Δυό μέρες αργότερα στήσαν ενέδρα στον πρωταίτιο και δημιουργό της δύλης κατάστασης μουχτάρη (Πρόεδρο) της εποχής και των αποκεφάλισαν.

Το ίδιο βράδυ σκοτώνουν και δυο πρωτοξάδερφά του.

Θέλοντας να πάρουν ακόμη μεγαλύτερη εκδίκηση, έπιασαν και μια κοπέλα από νοκαρφές από το Λακοποδάρι μέχρι το

το ίδιο σδι με σκοπό να της κόψουν τα μαλλιά, σημάδι ντροπιάσματος της εποχής.

Καθώς όμως της σήμασαν το κεφάλι στο κούτσουρο και κόπηκαν τα μαλλιά με το τσεκούρι, η κοπέλα ξεψύχησε από συκοπή.

Από και και πέρα άρχισε το κυνηγητό.

Από σπηλιά σε σπηλιά, από γρέκι σε γρέκι σ' όλα τα κοντινά βουνά. Τα πρώτα χρόνια έκαναν συχνά την εμφάνισή τους στο χωριό και πολλές υποθέσεις τις έλυναν με μοναδικό κριτήριο το συμφέρον των συγγενών τους.

Και κουμπάρους έπιεσαν και συμπεθέρους έκαμπαν και στεφανώματα διστροπών μελλονύμφων συντόμευαν.

Αργότερα όμως τα πράγματα δυσκόλεψαν. Τα καταδιωκτικά αποστάσημα (χοσιάδα) ενισχύθηκαν και το κυνηγητό των κλεφτών εντάθηκε.

Τότε ήταν, είχε η γιαγιά μου, που ήμουνα ντόπιαντρη στα Αγόρανα και τους είδα. Ο ένας υπλόσιος σαν γίγαντας, ο Γιώργης, και ο άλλος μικρόσωμος μαυρδέρος αλλά ανήσυχος και τυκίνητος.

Γιαυτή του τη μαυράδια του κόλλησαν το παρατσούκλι καρα-Νάκης.

Τόχανε γύρισμα στα πεθερικά και κατά διαστήματα κάναντην εμφάνισή τους.

Δεν θυμάμαι χρονολογίες, ήταν όμως τούρκικο ακόμα που μας έκαμε την επίσκεψη η μάνα τους.

Απρίλης μήνας ήτανε θαρρό.

Ζητούσε πληροφορίες τια τα παιδιά της. Τα στοιχεία που περιμέλαψε φαίνεται πως δεν ήταν ικανοποιητικά.

Πήρε έπειτα τα ανάραχα και τις βου-

Γοιδοφούνι και το Ζαβρούχο κι όλο φάναγκα.

Ωρέ Γιάννη την - ωρέ Γιώργηη!

Κρυψτείτε παιδιά μου γιατί έρχεται η χοσιάδα.

Έρχονται οι σταυροτήδες θα σας πάρουν τα κεφάλια.

Οι φωνές και τα μοιρολόγια της έκαμπαν ακόμη και τις πέτρες του βουνού να ραγίσουν.

Για πολύ καιρό οι Αγορανίτες θυμότανε τη λιπόσαρκη σίλουετα της, που περνοδιάβαν τα βουνά, κλαίγοντας και φενίζοντας.

Και δεν έρεια γιατί λέγανε; η μάνα του καρα-Νάκη;

Ιως επειδή ήταν στερημένος από τη φύση (κοντός - μαύρος συγκάθαγε και λίγο, δηλαδή καύτωνε).

Ιως επειδή ήταν περισσότερο σύστροφος και έκανε κουμάντο στην παρέα.

Και η μάνα έδιχνε αδυναμία στο Γιάννη. Αυτούνού τόνομα έλεγε πρώτα.

Οι φωνές και τα κλάματα της μάνας, τα τρεξίματα και τα μοιρολόγια της δεν ωφελούν και πολύ. Λιγούς μήνες αργότερα σε μια συμπλοκή με τα αποσπάσματα στο Ζαβρούχο, σκοτώνεται ο Γιώργης, και ο Γιάννης ξεφύγει τραυματισμένος.

Το κυνηγητό όμως συνεχιστήκε και το Σεπτέμβρη μήνα (Αύγουστος ήταν όταν βρέθησαν το Γιώργη) αποκλίεται και ο Γιάννης στις συκιές στα Ζερέμινο και υπέρει πάνω από πολύνωρη μάχη, τραυματίζεται βαριά και αποκαραβίζεται.

Έτσι τερμάτισαν τη ζωή τους τα δύο αδέρφα.

Μια βεντέτα όμως αλληλοσκοτούμεν συνεχιστήκε για χρόνια στον Κράβαρη και καθόλου απίθανο που εδώ νέχε τη φίρο της.

Κατά πόδα βέβαια η ζωή των κατοίκων ολόκληρου του χωριού ήταν επρε-

σμένη από τα κατορθώματα και τους ηρωισμούς των δύο αδελφών, φαίνεται από το εξής γεγονός, κατά την αφήγηση της γιαγιάς μου.

Στο γάμο της κάποιος καλλιφωνός τραγουδιστής, ο Γιώργο-Ράφτης, άρχισε το τραγούδι.

«Καταλαγύαστε γέροντες θέλω να τραγουδήσω, να πω για τους ηρωισμούς του Γιάννη και του Γιώργη...».

Ο αγάς, εναντιώθηκε: θέλησε να τιμωρήσει τον τραγουδιστή, αλλά τη αντίθετη μερίδα με το αιτιολογικό, διότι το λέει το τραγούδι, ισορρόπησε τα πράγματα.

Σ' αυτούς τους θρύλους και την απελπισία της μάννας τους βασιστήκε ο τραγουδιστής, λαός και συνταίριαξε το τραγούδι.

«Όλες οι μάνες των κλεψτών... μάνα από το Κραβαρι παρηγορά δεν έχει» που τόσο περίτεχνα πρωτοτραγούδησε ο Σπύρος Παπανδρέου και τον μιμήθηκαν οι άλλοι.

Πολλές φορές προσπάθησα να μάθω περισσότερα για τα δύο αδέρφια και τα γεγονότα από γέρους του χωριού.

Πάντα στάθηκαν ψυλαχτικοί.

Κι αν κάποιος διηγήθηκε κάποια σχετική ιστορία, την τόνισε μονόπλευρα.

Εκείνο όμως που δύο σχεδόν θεληματικά η άδειά τους παραδέχτηκαν, ήταν πως τα δύο παιδιά ζεστήκωσαν στο κλαρί για να εκδικηθούν αυτούς που τα καταπίσαν. Συνεργός βέβαια σε τούτο τους το γδικεύο ήταν και η μάνα τους.

Δεν ήταν από κείνες, που συμβούλευαν το γιό τους με το γνωστό εκείνο «Βασίλη κάτσας φρόνημα» αλλά από κείνες που ζεστήκωνταν παιδιά και τους δίκους τους για τα δίκια τους.

Από κείνες που κάνανε την καρδιά τους πέτρα για να βάλουντε μια πέτρα, έστω και μικρή στο οικοδόμημα της δικαιοσύνης και της ελευθερίας.

Ο συμβολισμός του φιδιού στην Ιτρική

Από το
Δρ. Μιχάλη Αναγνωστόπουλο
(γιατρό)

Ο συμβολισμός του φιδιού στην Ιτρική συνδέεται στενά με το μύθο της θεότητας του δέρματος του φέρεται ως σύμβολο της Ασκληπιού, καθώς επίσης και με το θεό αιώνων νεότητας και γι αυτό, όπως λέγεται, Υγείας, τον Εσμούν. (ESMUN), θεό - ται, καθιερώθηκε ως σύμβολο και των γαθεραπευτή, που λάτρευαν οι Σημιτικοί λαοί τρέων. Άλλ' η εξήγηση αυτή δεν ευσταθεί, της Συρίας, Παλαιστίνης και της Φοινί, δεδομένου ότι επάνω στον πλανήτη μας κης. Και οι δύο θεοί παριστάνονται με μια δεν υπάρχει αιώνια νεότητα, ράβδο στο χέρι, στην οποία ήταν τυλιγμένη. Κατ' ανάγκην θα πάμε στο φίδι της Γεννα φίδια, δύο στην περίπτωση του Εσμούν νέσσων τον Εωσφόρο δρι. Εωσφόρος όμως και ένα στην περίπτωση του Ασκληπιού. είναι κείνος που φέρνει την Εω, την Αυγή.

Ειδικότερα στην περίπτωση του Α- το Φώς. Επομένως δεν νοείται ότι είναι ο ασκληπιού, η ράβδος φαίνεται να συμβολεί διάβολος, όπως κακώς χαρακτηρίζεται. Κει το στήριγμα στις οδοιπορίες του προς Αιτός, λοιπόν, ο Εωσφόρος με τη μορφή τους αρρώστους. Για το φίδι η παράδοση φίδιου, που υπόδειξε και στην Εώ - Τι συμμας διέσωσε τον εξής μύθο: όταν κάποτε ο βολίζει όραγε η Εώνα; - να φύγει από το δέντρο του ασκληπιούς προσπαθώντας να σώσει τον αγα. τρο της γνώσεως, υπόδειξε και στον Α-πήτο του φίλο Γλαύκο, που από κάποιο ασκληπιό τον τρόπο της θεραπείας των τραύματα του λέθαινε, φανερώθηκε έξαιρεν τραυμάτων. Κατ' ακολουθίαν πρέπει να γίνει φίδι και τυλίχτηκε στη ράβδο του. Ο νει παραδεκτό ότι συμβολίζει τη γνώση ως Ασκληπιούς χωρίς να διστάσει το σκότωσε. Εμπνευστή άνωθεν, με την οποία ο άνθρωπος όμως φανερώθηκε ένα άλλο. Μό- πος, αυτοελεγχόμενος και αυτοκαθαρίζο- λις αυτό είδε το σύντροφό του νεκρό έπειρο, μενος απ' τα δεινά της ώλης, απ' τη σκοτει- ζε κι έφερε ένα βότανο και το έβαλε πάνω νιά των παθών, εξδίσεσται και πνευματι- στην πληγή που του είχε επιφέρει το θάνατο. Ευθύς τότε το ακοτωμένο φίδι επανήλ.

Κατά ταύτα ο συμβολισμός της ρά- βδη στη ζωή. Ο ασκληπιός παρακολουθού- βδου με το φίδι πρέπει να εξηγείται ως εκ- σε βέβαια τη σκηνή. Όταν, λοιπόν, είδε ά- δηλωση εξουσίας και επιβολής γνώσεων ε- τι με εκείνο το βότανο επανήλθε στη ζωή πι των αιμάτων, αλλά δια της πειθώς και το ακοτωμένο φίδι, το πήρε και το έβαλε κι της αγάπης και ποτέ δια της βίας, όπως υ- αυτός στην πληγή του Γλαύκου. Ευθύς τό- ποδειχνεται κάπου αλλού...

Ο Ερμής ο ελληνικός θεός του εμπο- Ασκληπιός, τιμώντας το φίδι κρατούσε ρίου και της κλεψηάς, παριστάνεται με δύο πάντοτε ράβδο με περιτυλιγμένο επάνω της φίδια περιτυλιγμένα στο ραβδή του. Ο τε- λευταίος ως έμβλημα του Στρατιωτικού ένα φίδι.

Ιατρικού Σώματος των Η.Π.Α. δεν αποτελεί.

λέι επομένως και τόσο καλή εκλογή.

Ο γνήσιος Ερμῆς είναι ο αγγελιοφόρος και πέτρα ανακαλύφθηκαν στις ανασκαφές των θεών είναι η Έρμηνης της Διδώνης, φέρεται η Χνιάνη, της Γκίζας και άλλων σημαντικών.

Υπάρχουν απεικονίσεις, που ο Ερμῆς μείον της Παλαιοτίνης και της Υπεριορθότητας ως πετρόπαλι σαν παρωπίδες δανίας.

(για να μη χάσει η πέλεια τον προσανατολισμό). Το ένα πόδι ακουμπά στα σύννεφα πιος έδωσε λαβή στο βιβλικό επεισόδιο του και το άλλο υψηλόν δείχνει κίνηση (είναι ορειχάλκινο φιδιού, όταν ο θεός παραγόντας που ταχύτατα σχίζει τη πέλεια), γέλνει στον Μωύση να κατασκευάσει ένα Στο δεξί του χέρι υψηλόν δέχεται ο δείκτης μπροστήντινο φίδι για να θεραπεύσει τους (δόκτυλο). Στο αριστερό του κρατά ένα ανθρώπους (Αριθμοί ΧΚΙ 8-9).

ραβδάκι, που είναι τυλιγμένα κάτι σαν δύο

Αναφέραμε ότι ο Ασκληπιός απεικονίσθη σχήματα (είναι η ειδηση δικλοδες. ζεται συνήθως κρατώντας στο χέρι του ένα

μέντη στο πόδι να μη χαθεί).

ραβδί, στο οποίο είναι τυλιγμένο. Αυτό δεν

Το φίδι είναι ένα πανάρχαιο σύμβολο είναι καθόλου άστοχο. Όπως το φίδι της Ιατρικής, γιατί εθεωρείτο ότι κατοικεί στους αρχαιότερους βιβλικούς μύθους εθείσει μια ενδιάμεση χώρα, μεταξύ του επάνω αρετού ως αντιπρόσωπος υποχθόνιων δυνάμεων και του κάτω κόσμου, μεταξύ μέρας και μεσην, κι επομένως των θεών του κάτω κόνυματας. Με αυτή τη δεδομένη θεωρηση και σμου, έτσι και ο Ασκληπιός αρχικά στη με την παραδοχή ότι η κατάσταση της αρ-Θεσσαλία ελαττεύεται ως θεός του κάτω πόρων μπορεί να θεωρηθεί ως μια ενδιά-κόσμου.

μετη τη κατάσταση μεταξύ ζωής και θανάτου. Σε ακόμη πλαισιώτερες εποχές ο Α-

του, μεταξύ επάνω και κάτω κόσμου, μπορεί να εξηγηθεί η εμφάνιση του φίδια αναθήματα των αρρώστων στα Ασκληπιούς μία δαιμονική θεότητα, προς την πειραία προσφέρονταν σ' αυτό το φίδι.

οποία γίνονταν σε επικλήσεις των αρρώστων για θεραπεία.

Η βιβλική ιδέα, που εμφανίζει το φίδι πεικόνιση δύο και στη λατρεία μπορεί να

ως δαιμονική θεότητα, φαίνεται πιος έχει θεωρηθεί και το εξής:

Το αρχαιότερο κέντρο λατρείας του του δαιμονικής εμφάνιση του φιδιού εμφανίζεται στην Πελοπόννησο είναι στον νίζεται σε όλες τις Ιατρικές της Ανατολής. Τίτανο κοντά στη Σικιώνα, όπου ζουν

οι της Συρίας, Παλαιοτίνης και Φοινίκης, της λατρείας του Ασκληπιού από την Θεά λατρευαν τον θεό - θεραπευτή «Εσμούν» σαλία (από όπου ως γνωστόν έχει την καστού χέρι, στην οποία είχαν τυλιχθεί δύο φίδια, φορά Θεσσαλικών φιδιών,

Μια ακόμη απόδειξη της στενής σχέσης φιδιού και Ασκληπιού, τόσο στην α-

τρίδια του και αγωνιστήκε για την Ελευθερία της. Η Ιταλία τον ανακήρυξε εθνικό ποιητή, γιά να τον τιμήσῃ δε μετέφερε το

1871 τα οστά του και τα τοποθέτησε στη SANDA CROSE της Φλωρεντίας κοντά στους μεγάλους Μιχ. Αγγελο, Γαλλιαίο κ.α.

Ο Φώσκολος ευτύχησε να έχει στα παιδικά του χρόνια, στην Ζάκυνθο, δάσκαλο, τον Μαρτέλαο, που τον δίδαξε την αγάπη στην ελευθερία.

ΚΩΛΕΤΤΗΣ — ΦΩΣΚΟΛΟΣ

Του Γιώργου Μουστάκη

Στην Ιταλία που σπούδαξε ο Κωλέττης στης Πίνδου μας τις υηλές κορυφές, όπου της συναντήθηκε με στενή και παντοτενή τριγυρούνοςσε η Ελευθερία, από τον καιρό που την έδιωξαν από τους κάμπους.

Ήταν διαφορετικοί στον χαρακτήρα και στην ιδιοσυγκρατία, τους ένωνε όμως Δημοτικό τραγούδι. Το κλέφτικο Δημοτικό κανός πόδος που σίχαν να δούν το γένος κότο τραγούδι, συνετέλεσε και αυτό στην ελεύθερο, γιατί ήταν ελεύθεροι άντρες και διατήρηση του Εθνικού φρονήματος στα φλογεροί πατριώτες.

Ο Φώσκολος γεννήθηκε στο νησί των ποιητών, στο φύρο του Λεβάντε στην αριστοκρατική Ζάκυνθο. Ήταν πνεύμα ανήσυχο κίνηση τα κλέφτικα τραγούδια, που αντικαθιέρευαν επιλαβίας τη βάσανα ή απηναν για φανούν ελπίδες για λυτρωμό κι ανάσταση και μάλιστα τη μάθαινε απ' έτοικη.

Μετά τη συμφωνία του Καμποφόρου που τη Βενετία την αντικατέστησε η Γαλλία στα Επτάνησα, τα έβαλε με τον Ναπολέοντα και άρχισε τότε η περιπλάνησή του. Τελικά εγκαταστάθηκε στην Αγγλία όπου πέθανε, χωρίς να δει την Ελλάδα Ελεύθερη.

Αγάπησε την Ιταλία σαν δεύτερη πατρίδα του και αγωνιστήκε για την Ελευθερία της. Η Ιταλία τον ανακήρυξε εθνικό ποιητή, γιά να τον τιμήσῃ δε μετέφερε το 1871 τα οστά του και τα τοποθέτησε στη SANDA CROSE της Φλωρεντίας κοντά στους μεγάλους Μιχ. Αγγελο, Γαλλιαίο κ.α.

Πολλοί Έλληνες πίστευαν ότι δεν έχουν να περιμένουν τίποτε από την Αγγλία, για την οποία ο δάσκαλος του γένους Άδαμ. Κοραής έγραψε ότι οι Αγγλοί είναι «Φίλαυτοι, φιλέμποροι και φιλάργυροι» και για τη Ρωσία τότε στην Ευρώπη κυκλοφορούσε αυτό που είχε πεί ο Μιραμπόρο «καόπησε προτού αριμάσει».

Ο Κωλέττης γεννήθηκε, πάνω εκεί

Αυτές οι απόψεις μαζί με την επιφροή της στρατιωτικής ισχύος της τότε Γαλλίας, διεμόρφωσα τις πολιτικές πεποιθήσεις του Κωλέττη.

Περί από το κλίμα αυτό που επικράτησε τότε στους Έλληνες της Ευρώπης, ο Κωλέττης ήταν φυσικό να ήταν φίλος της Γαλλίας, αφού αυτή εκπροσωπούσε την Προοδευτική αστική τάξη από την οποία προέρχεται ο Κωλέττης.

Η αστική τάξη του Συρράκου (ραφτόδες, βιοτεχνία και εμπόριο με το εξωτερικό, κυρίως με Ιταλία και Γαλλία) χρονικά ανήκει στην Πρωτοκορία της αστικής τάξης της Ελλάδας που προστέθησε το 1821, αφού άρχισε να δημιουργείται από το 1700.

Ο νεαρός Κωλέττης με το πρακτικό μωλό του κατάλαβε ότι οι Έλληνες δεν μπορεί να περιμένουν τη λευτεριά τους από τους ξένους αν αυτοί δεν κινηθούν πρώτοι. Γι' αυτό με πρωτοβουλία του, μαζί με το Φωσκόλο, ίδρυσαν μία μιστική Εταιρία, με σκοπό την απελευθέρωση της Ελλάδας (λόγος Επιτέφωνος Παν. Σούτου).

Η Εταιρία αυτή δεν παρουσιάστηκε δράση γιατί ήταν αδύνατο, μετά τον τραγικό θάνατο του Ρήγα και των συνρόφων του, να προχωρήσει Εταιρία από δύο νέους, ποιος θα τους ενεπιπλεύσει.

Ο Θ. Πετσόλης στον Ελληνικό όρθρο, γράφει εκτεταμένα πώς μαζί οι δύο τους βρήκαν το χαμένο αρχείο του Ρήγα.

Όταν ο Κωλέττης τέλεωσε τις σκουδές του και γύρισε γιατρός στα Γιάννενα έφερε μαζί του πολλά έντυπα της «Ελληνικής Νομαρχίας» και άλλες φυλλάδες, με πατριωτικό περιεχόμενο και τα μοίρασε κρυφά μαζί με τον αδερφό του Χρήστο και τον ξάδελφο του Κώστα Δήμα.

Ο Άλη Πασάς όταν έμαθε ότι κυκλο-

φορούν τέτοια βιβλία, κάλεσε τον Γιώργιο Τουρτούρη, θείο του Κωλέττη και του είπε πώς υποψιάζεται τον νεοφερμένο Γιατρό, ότι αυτός έφερε και μοίρασε τα βιβλία και μαζί έκαναν τα υπόλοιπα.

Ο Κωλέττης στα Γιάννενα του Αλή Πασά, που ήταν πρώτα στα όρματα της γράμματα και τον παρά, ασκούσε το επάγγελμα του Γιατρού και ερχόνταν σε άμεση επαφή και γνώση της Ελληνικής πραγματικότητας.

Ο Ζακυνθινός Γεώργιος Τερταέτης, που ήταν ο ένας από τους δύο δικαστές που αρνήθηκαν να καταδικάσουν τον Θ. Κολοκιτρόνη, γράφει πως, μια μέρα ο Κωλέττης πήρε από τον φίλο του ένα γράμμα, ανάμεσα σ' άλλα τούγραφε.

«Ντροπή σας. Ατιμία είναι ν' ανέχεστε τον τύρρανο Αλή, τι τον φυλάτε. Σκοτώστε τον «Κι' άλλα τέτοια, τόσα όσα ένας φλογερός νέος, σαν το Φώσκολο μπορούσε να γράψει. Ο Αλής έμαθε από τους ανθρώπους του πως ο Κωλέττης πήρε ένα τέτοιο γράμμα. Οργισμένος του στέλνει είδηση να παρουσιάστει μπροστά του. Ο Κωλέττης κατάλαβε τι έτρεχε και φοβήθηκε. Ανήμερο θεριό ο Αλής, δεν έπαιξε και όπως ο ίδιος έλεγε: «Οταν παρουσιάστηκα μπροστά του. Με κοίταξε άγρια στα μάτια και μου λέει. Τ' είναι αυτά που σου γράφουν από την ξενιτεία; Θέλω να μάθω. Να δώ. Βεζύρη μου πολυχρονεμένε, τ' απάντησα, όλα όσα σου είλαν πώς γράφει το γράμμα, τα γράφει. Άλλα έρεις, πολυχρονεμένε μου, ποιός είναι αυτός, που μου το στέλλει το γράμμα; Είναι ένας σκαρτάδος, ένας κουρελάρης, που τον πετροβολούν τα παιδιά στο δρόμο. Τόσκυσακαίγω για να μη σώζονται τέτοια άκρεα λόγια ενάντια σ' ένα εικεργήτη μου, όπως είσαι σου για μέ-

να. Και έρεις, πολυχρονεμένε μου, από πού είναι αυτός που γράφει; Πατριώτης του δικού μας του Γκουζέλε είναι. (Ο Γκιουζέλε ήταν ένας Θεόφετος Μιλανέζος, που ζούσε στα Γύννενα και δουλειά του ήταν να καθαρίζει τους απόπατους, να φορτώνει ωστερά τις ακαθαρσίες και να τις πηγαίνει να τις αδειάζει στα μποστάνια της πόλης). Λέγοντας αυτά γέλασα δυνατά. Αρχισε να γελάει κι' ο Άλης. Δώσ' του και για γέλια. Τέλος μου λέι: Γειά σου, μπρό μου. Σύρε στο καλό».

Εφιγκα, όσο μπορούσα πιο γρήγορα, μια με περπατησιά πολύ διαιφορετική από κείνη που έκαναν σαν πήγαινα στη φωλιά του θεριού.

Μετά την Επανάσταση και την τραγική κορύφωση της θυσίας με το κάψιμο Χιλίων σπιτιών στα δύο Χωριά (Συρράκο, Καλαρύτες) Οκτώ μαζί οι μόνιμοι κάτοικοι των χωριών έφτασαν στο Μεσολόγγι. Άλλοι συνέχισαν τον αγώνα στην επανάστατη μένη Ελλάδα και άλλοι πήγαν στην πατρίδα του Φωσκολού τη Ζάκυνθο και τα άλλα νησιά.

Μετάδο αυτών που πήγαν στη Ζάκυνθο ήταν άνδρες σημαντικοί, όπως ο Γιώργος Τουρτούρης θείος του Κωλέττη και αρχηγός της επανάστασης στους Καλαρύτες.

Ήταν άνθρωπος με εμπορικές δραστηριότητες στον Ελληνικό και Ευρωπαϊκό Χώρο, με μεγάλο κύρος και επιφρόν δύος προκύπτει από το πιο κάτω γράμμα του προς τον Κωλέττη. «Ποθινότερε μου ανηψιέ.

Προτάντων να φυλάξεις τις στενές σχέσις με όλους τους κατεταναίους της Ρούμελης και προτάντων να μου φανερώσεις αμέως, ποιοι απ' αυτούς δεν είναι φίλοι σου, γιατί εγώ σκοπεύω μετά τα Χριστούγεννα, να περάσω στη Δυτική Ρούμε-

λή και τότε να τους υποχρέωμε εγώ να είναι φίλοι που» (Αρχείο Δ. Ρώμα σελ. 771).

Με τον Τουρτούρη ο Κωλέττης είχε πυκνή και λεπτομερή αλληλογραφία, με την οποία ενημέρωνε αυτόν και τους άλλους πατριώτες του για τα πράγματα της Επανάστασης. Με τέτοια ενημέρωση και ανάμειξη στα πράγματα της επανάστασης, οι πρόσφυγες των δύο χωριών στη Ζάκυνθο φυσικό ήταν να έχουν στενές σχέσεις με την Επιτροπή των Ζακυνθίνων (για τον ιγώνα των Εθνους) που εθεωρείτο τότε το Υπουργείο των Εξωτερικών της επανάστασης.

Γι' αυτό όταν ο Ζακυνθινός που ανησύχησε για την τύχη της Επανάστασης, ωστερά από την απόβαση του Ιμπραΐμ στη Πελοπόννησο, από τον Κωλέττη ζήτησαν την αποκατάσταση της ομόνοιας, όχι από τους νησιώτες Κουντουριώταίσσος που είχαν στην Πρωθυπουργία και κρατούσαν ψυλακισμένους στη Υδρα πολλούς και απαραίτητους για την αντιμετώπιση της νέας κατάστασης, αγονιστάς.

Από την αλληλογραφία των Ζακυνθίνων με τον Κωλέττη για πράγματα της Επανάστασης αποκεκίνεται η συνεργασία τους αυτή.

«Γινηκες αξιος της ευγνωμοσύνης της Πατρίδας και του θαυμασμού μαζι και πό κάτεο. Αυτές τις συστάσεις μας τις κάνουμε σε σένα που είσαι και στή μόρφωση και στην περία ξεχωριστός.

Οι δεσμοί των Καλαρύτων και των Συρρακιωτών με τους Ζακυνθίνους πεπτελούν σημαντικό κεράλαιο της ιστορίας των δύο Χωριών, και όμως τράβει ο Ζακυνθινός Ντίνος Κονόμος, αυτονόν έντονη τη σφραγίδα τους στην οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική ζωή της αλλοτίνης Ζακύνθου.

Ο Μπάρμπα Βασίλης και το τσοκάνισμα

Σπ. Ντούσια σ. δάσκαλον

Ο ανθρωπός έμαυθε απ' τα πρώτα χρόνια της ζωής του να παλεύει με τη φύση κι από τότε σίγουρα ζεκίνησε η κυριαρχία μπροστά και αναβροχίες και τότε τα πράγματα πάνω της, με την ακατάλαυστη δουλειά του.

Κι αν η τύχη τούδινε την ευκαιρία να βρεθεί σε πλούσιο τόπο, γεννημένος και φυσιγόνος γι αγρότης, πάει καλά, αν δικαιώματος γι αγρότης, πάει καλά, αν δικαιώματος ο τόπος. Για να βρεις χώμα κάπου, σε κάποιο πιο στρωτό μέρος θ' αγνωνίτες να ζεπτερώσεις, να ξεχεραφείς, ν' αναπακαλέψεις χαλάκια και κοτερώνια μέρες ολόκληρες, γιορτάζεις ιδρώτα κι απανταχή, σωριάζοντας κυβικά λαμανολιθάρια, για να φυτέψεις τελικά μια βραγιά σκόρδα και κρεμόδια, δυο ζαρζαβιτικά για τη φαμίλια σου, και θα παλεύεις μήνες για μεγαλύτερη έκταση, να λιβωριάσεις δέματα, ξερολιθίες για να συγκρατήσουν το λίγο πολύτιμο χώμα, μη το περισσότερο τάχαν από ένα κι απέριον τα ρέματα της βροχής με τις μεγάλες κατεβασίες και το χάσις κι αυτό να σπείρεις λίγο στάρι ή λίγη ρόκα (καλαμπόκι) με σκόρο «κολοβό» που κάκως φτουράσι απ' εδύνατα τόκια και που το φύλαγαν από τις αξεσπειρίστες, διαλεγμένες απ' την προηγούμενη σοδιά και κρεμασμένες ζευγωρτά «πτυχωτίο» για να κρατιούνται στις τρεντιές του σπιτιού, αντάμα με λίγες καρνανιάρες, επιταυτού για το δεμόνια, για να φκιάνουν φακιόλια - καπαδί-

τοες, ψημένες στον ψήστη του καφέ ή στηγάνι^ν αντιμετωπίσεις κακοκαιρίες, μπροστά και αναβροχίες και τότε τα πράγματα δυσκολεύονταν πιο πολύ.

Ποτέ δήμας οι δουλευτάδες ζευγίτες, δεν έδεναν τα χέρια τους, ακόμα κι όταν πελπίζονταν.

Έτσι τρώγοντας λίγο λίγο τη ζωή τους και καλλιεργώντας το χώμα με πρωτόγονα μέσα, ανάμερα κι αγκαλιά με τα ήμερα ζώα και τ' αγρια ζουλάπια που ζύσαν στους λόγγους, κέρδιζαν τη «φαγούρα» τους.

Η υπεράνθρωπη προσπάθειά τους τότε, σίγουρα ασκεί τώρα πάνω μας μια υποβολή, που δε μπορούν να τη νιώσουν όλοι εξόν από μας τα χωριατόπουλα. Συντροφιά στη δουλευτή τους μετρημένη αλογάκια, περισσότερα γαϊδουράκια, φτωχό μεταφορικό για όλα και στη δουλειά και στην τροφή και στην υπομονή, και τα καπέτερά τους τα βόδια.

Και αυτά, ο πιο εχούμενος τάχε ζευγάρουν τα ρέματα της βροχής με τις μεγάλες κατεβασίες και το χάσις κι αυτό να τοπίτη του.

Με το καλοκελεκημένο αλέτρι, το ζυγό, τις ζέβλες και το καλοτασλικεωμένο γυνί, πάσκιζαν ολημερίς να σκίζουν το χώμα, να βρίσκουν το ψαχνό και γόνιμο για ν' ακουμπίσει ο σκόρος, να βρέξει ο Θεός, να φυτρώσει στην ώρα του και σωστά, να προκόψει κι έτσι να κονομήσουν τη χρονιά της ζευγωρτά «πτυχωτίο» για να κρατιούνται στις τρεντιές του σπιτιού, αντάμα με λίγατικη φαγούρα τους και να δρέψουν την

νεφελή τους. Έτσι το χωριό έτρεφε ζευγάρια φορτωθούν του' δερκαν το λεύτερο, να παμπημένα στ' οργάνα στο διβόλισμα και ραφυλάξι, να τους πιάστι, να βρει αυτός στο σπάρσιμο, παθημένα και στο ταιρισμα, τον τρόπο πως κι αν δεν μπορέσει να τους αλλά και νιοβόιδα άμαθη, δαμάλια, που θ' ακοτώσει.

Σπέσι στάνες, τού' ζερν οι Τούρκοι, κάπου κρύβονταν και κάποιος γκράς για

όλο το δικαιώμα που τους χάριζε το σφρίκους και τα τσακάλια κι όχι για άλλη δουλιά της νιότης τους, ήταν σχεδόν μισοάδεια.

Άλλο που δεν ήθελε ο Έλληνας Παραφύλαξ τους φτηνούς ζεωκλέρφες, ήταν διό, τους τουφέκησε και σκώτωσε τον έρεψεις.

Στον καιρό της σκόλης απ' την δουλειά, τά' σμιγε ο βούκολας με τις μανάδες, λίγες αυτές και τους πατεράδες τους την Τσαμουργιά,

και το βράδυ τάκλεινε με δυσκολία στο «βορό» μαντρωμένον από φυσική μάντρα «Τούρκος».

Εκεί λοιπόν, κάθε χρόνο η κάθε δυάδα, μας, όπως είπαμεν, και σ' έναν πλάτωμα, ανάλογα με τον αριθμό των δαμαλιών, γιαφημένο χαριστικά απ' την καλωσύνη της νονταν το «τσοκάνισμα» το «στρίψιμα», ή όπως το λένε τώρα στη γλώσσα τους οι φυσῆς φαινεται, γιαυτή τη δουλειά.

Εκεί λοιπόν στην τοποθεσία «στον κτηνιάτραιο οκείνουχισμό», Μοναδικοί και ειδικοί για αυτές τις χουνιατά από' να φυσικό κι αυτό στένωμα, δουλειές ήταν ο Βασιλ Ναστάσης - Τσουμονοπάτη και τ' ασφάλιζαν με μια ψηλή τοντή κι ο Κολιό Βάσιος - Ντόμαρης ποριά.

Ο πρώτος, ένας λεβεντάνθρωπος πρώτος τοπωνύμιο στον Τούρκο, έφτασε το μπόι, ροδοκόκκινος με στριμμένοχον και στα χρόνια μας κι θα μένει ακόμα κι τρό μουστάκι σαν τ' Αντρούτου, με όρες έχει τη ρίζη του από μια παλιά ιστορία, δια πυκνά με μακριές τρίχες που πάσταν σανκορτίνες κι έσκιαζαν τα διαφανή γαστρά της Τουρκοκρατίας.

Εκεί κάποιος χωρινός μας στάνει τα λανά μάτια του, που σού δίναν όλο το δικαίωμα να ύαζεις σ' όλο το βάθος τους γιδία του.

Κάθε φορά όμως ζεωκλέρφες τουρκού και να βγάλεις γνωμη, με κορμί λυγερό καρβανίτες τουύκλεβαν κι από ένα διό σαν κυπαρίσι, χερούναμος μ' αρσενική δύναμη, αντρίκια, ξεχωριστή, κατασφράχτα.

Απελπισμένος ο σκλάβος, πήγε να μαύρο μαλλί και σκούφια βαλμεντ στραβά κάνει τα παράκοντα του στους «ζεπτιέδες» στο κεφάλι, σού δίνει την εντύπωση, πως στην τουρκική αστυνομία, πούχε το φυλετικό γροθί με τα ροζιασμένα απ' την πολιτική της στο Ζάλογγο. Δε βρήκε όμως διήδη δουλειά χέρια του, έστανε να σε στέλνει καίωση, αλλά κι οι Τούρκοι για να τον έχει να βρεις θέση στον άλλο κόσμο.

Μ' όλες αυτές, παρά τη φαινομενική φυσική ιγριάδα του, ήταν ίμερος άνθρωπος με καλή καρδιά, αγαθός και πολύ θρησκευόμενος, με ζήλο και πάθος για' απ' την παγιά της χριστιανικής πίστης, που τα νιώθε πραγματικό απ' τα κατάβαθμα της άδολης καρδιάς του, σαν τα μόνα ικανά να τον βοηθήσουν στην ανάνηψη, στην κάθαρο, στην τακτευωσύνη, στη διάθεση να κάνει πάντα το καλό, κι έτσι να οδηγηθεί τελικό ήμερος, στην τελική λύτρωση.

Είχε το σπίτι του σιμέ στο εκκλησάκι της Παναγίας στην άκρη του χωρού, σχεδόν κολλητό με το κουλούρι που κλείνει και το νεκροταφείο του χωριού το τρομερό τότε νεκροταφείο για μας που κι η λέξη του οκύμα μας προκαλούσε τρόμο, χωρίς να στεφτόμασταν και τους πεθαμένους έναν έναν.

Την εκκλήσια την σίχε σαν δεύτερο σπίτι του.

Επίτροκος μια ζωή ολόκαιρη, ώς τα βεβαία του γεράματα μ' ασπρισμένα πιά τα πλούσια γένια του απ' τον καιρό, τον θυμό μας πολλές φορές, όπως στις δύσκολες στιγμές, για να ζευγμάνει και να γίνει από κάποιο αδιέξοδο, που του δημιουργήσει τ' ανακάτευτα των ερεθισμένων νεφρών του και για να τα συγκρατήσει από κάποιο τυχόν αμαρτιώλο ξεσκούσμα, που θα τον κόλαξε, μη τολμάντας ακόμα και να φύγει από αέρι για να ξαλαφρώθει έλλειγε:

— Τι να κάνω; Να στήσω προς τα πάνω, στύκατα μουστάκια μου, να φύγω προς τα κάτω, στύνω τα γένια μου, σχύρωμε θεέ μου.

Κι ούτε έφτυνε. Και τοι περνούσε.

Δεξιά χέρι του πάτη Βασίλη Ντόσσια. Τον βοηθάγκ στις λειτουργίες, φρόντιζε για όλα, για ζωντανούς και πεθαμένους, για

λαμπάδες για κεριά, για τομπούτζινο κολυέλαιο με τις χοντρότερες λαμπάδες στην κάθε υποδοχή του στημένες ίσια, που τις ανανεί και τις έσβινε σε κάθε λειτουργία μ' ένα καλαμι πούχε στην άκρη του ένα ποφλένιο χωνάκι δεμένο ανάποδα. Στην κορυφή του χωνιού κόλλαγε ένα κερί για τ' αναμμα. Το κάτω μέρος του για το σβήσιμο. Στο άνοιγμα του χωνιού φωλιάζε τη φλογιτσα της λαμπάδης και με λίγο τρέμηγμα προς τα κάτω, την έσβηνε με τόσο προσοχή, που δεν κουνούνταν καθόλου ο πολιυλαϊος.

Φρόντιζε για τα καντήλια, μην είναι καμμένα τα φυτήλια τους και τα ξετούμπλιαζε πότε πότε για να δυναμώνει τη φέδη τους, μη τους λείπει λάδι κι εβανε συνέχεια αγκαθωτές σπραγκαλιές στα κρεμαστάρια τους, να μη κατεβαίνουν τα ποντίκια και τριώντα το λάδι, σκούπιζε συνέχεια, φρίβλεπε μπροστά του κι έφευγε πάντα τελευταίος απ' την εκκλησία μαζί με τον παπά.

Κι είν' ένα απ' τα χαρίσματα της κληρονομικής καταβολής που άφησαν κι αυτός κι ο Κολιό Βάσιος - Ντόμαρης απογόνους, που κάνουν το ίδιο με τον πατέρο τους, σαν επίτροκοι στην εκκλησιά κι έτοικρατάνε μια σπλική παράδοση θύμηση και μνημόνιο στους χριστιανούς πατέρες τους. Αυτοί λοιπόν, οι τόσο αιμπλαθητικοί με την αγιθή και χριστιανική καρδιά, οι αρχιμάστορες στο «τσοκάνισμα» των δαμάλων, στην περίκτωση αυτή, έδικαν σκληράδια μναδική, μπορεί να πει κανένας.

Στο κρόσωπό τους όμως, στανέκαναν αυτή τη δουλιά καθρεφτίζονταν άλλα συναισθήματα και μια μελαγχολική έκφραση πάν' απ' όλα, όπως όταν σκέφτεται κι

ποιος μια παλιά θλίψη. Σκληρή, μ' αναγκάσια, και φοβερίζοντας, προσπαθούσαν στηρίζοντας τα μπροστινά τους πόδια στα κλάγια των βράχων να σαλτάρουν, να ξερύγουν και να λυγραφούν.

Εμείς σε κάθε σάλτο τους και μουτκριτό τρομάζαμε, ανεβαίνουμεν ακόμα πιο ψηλά και πήγαν' η φωνή μας ταριχτή στον ουρανό:

— Ωι μανούλα μου, θα μας μπιτείσουν, θα μας ζεκούλισουν με τα κέρατα και μαζί με τους άλλους τ' αποδιώχναμεν φενάζουτας στη γλώσσα που μας καταλαβαίναν.

— Ο, Ο, Ο, Ο Κοκκίνη, ΧΟ Μελίσση, ΧΟ, ΧΟ Μαυρομάτη, Ο, Ο, Καυτσαύτη, είχε τ' άνομά του το καθένα.

Σε λίγο νάτος κι ο Βασίλης Ναστάσης με το στενό συνεργάτη του Κολιό Βάσιο, μ' ένα σκεπάρι στα χέρια, ένα μαχαιρί δίκοπο μαυρομάνικο - κάμα - περασμένο σ' απροώναρό τους που πάνε σε κλάτος όλη τη μέση τους και μια τρεχιά γερή στην πλάτη τους κουλουριασμένη.

Ανέβηκαν σ' ένα πιο βοκικό βράχο πού όχιν ορίσει και τους έφερνε πιο κοντά στα θύματά τους, στοίμασαν την τριχιά θηλειά, σαν λάσσο και παραφύλαγαν να τη ρίξουν στην κατάλληλη στιγμή, όταν θα ζύγωνε κάποιο δαμάλι πιο κοντά για να το πάσουν απ' τα κέρατα.

Ηταν καλογυμνισμένοι στη θηλειά κι ο ένας κι ο άλλος, και δύσκολα λαθευαν.

Όλοι έμεις «ΧΟ, ΧΟ, ΧΟ, φωνές, σφυρητά, τρομάζαμεν τα καημένα τα ζωά να γυροβολιάζουν, ν' αντραλιάζονται, να στρωχώνται και να πάρουν έτοι στην «κακτίνα βολής» του Βασίλη Ναστάση η το Κολιό Βάσιο και να παστούν ένα ένα.

Ετοι πάνονταν το πρώτο. Σε δευτερόλεπτα ο δαμαστής, τύλιγε την τριχιά γύρω από μια μύτη λιθαριού διπλεγμένου επί

τοιτού γιαυτή τη δουλειά και τραβώντας

το μέτρην τόφρε πιό κοντά του.

Το κώλων σύρεζα στο βράχο, όγκον
ναν κι άλλο, στέρισαν κι άλλη τριχιά,
στα κέρατά του για σγουριά και τ' οδηγή-
γεν απ' ένα μικρό μονοτάπι σ' άλλο ένα μι-
κρότερο πλάτωμα, τ' απομόνων απ' τ'
άλλα δαμάλια και μ' άλλη θηλεία στα πό-
δια του, το τραβάγαν απότομα και δυνατά
και το γκρέμιαν καταγής. Ετοιμό το
«χειρουργείο» κι άρχιξε το μαρτύριο. Ένα
μικρό καδρονάκι γερό, πουρναρίσιο, ντά-
κα, σύνεργο της δουλειάς εμπλαίνε στην
κατάλληλη μεριά, ανάμεσο απ' τα σκέλη
κι όποιας ήταν γυρισμένο ανάσκελα το ζώο
με μια ριγανέλα τριχιά λιανή, έδεναν σύρ-
ριζα τ' αρχιδία του, τα τραβούσαν με δύνα-
μη εκείνη να τεντωθούν όσο πιό
πολύ μπορούσαν, να τεξάρουν καλά, να
φανούν τα νεύρα του ερεθισμένα και φυσι-
κωμένα απ' την υπερένταση, τον πόνο
και την αγωνία του ζώου, κι όταν όλα ήταν
όπως έπρεπε, πότε ο Βασίλης πότε ο Κο-
λιός έπαιρνε το σκεπάρι, έκαναν τρεις φο-
ρές το σταυρό τους, κι άρχιξε το «τσοκάν-
σμα».

Χτύπαγε με δύναμη, αλλά και με τέ-
χνη με τη σκούλη του σκεπαριού τα φο-
σκωμένα νεύρα του ζώου σύρεζα στ' αρχή-
δια κι ότι σε κάθε οδυνηρό χτύπημα φώναζαν
κι οι δυά:

— Στάρι, βρώμε, κριθάρι, ρόκα, στάρι,
βρώμε, κριθάρι, ρόκα...

Ταυτόχρονα άρχιξε το ξεχωριστό εκεί-
νο μερύγκισμα πόνου τ' αδύνατου ν' αντι-
δράσει μοσχηριό πούρτανε μαχαίρες
στην καρδιά σου. Σ' αντίθεση με τη βουβα-
μάρα μας τη στιγμή εκείνη και τη βουβα-
μάρα του ταπιού, που ως εκείνη την ώρα μ'
όλη την αγριότητα του φείνονταν ήσυχα κι

εκστατικό κι ένωμαδες πως ο καθαρός,
διάφανος και μοσκομύριστος αγέρας αλ-
τ' ανθισμένα ψράξα της περιοχής ότι σου
γλύκανε την καρδιά, τ' αγκομαχητό του
ζώου, το μόνο κυριαρχό της τραγικής στιγ-
μής, που τό παύρνε ο αντίλαλος του βου-
νου, πλήρης ολόκληρο απ' την «περιστερο-
φωλά» ως τη «Σκάλα του Σουλιώτη» μάρ-
τυρας κι αυτό τον τρομερού μαρτυρίου του
ζώου, που η σπικληρότητα τ' ανθρώπου,
στην εφαρμογή της επιστήμης του καιρού
του κι ο εξαναγκασμός κι η στρατηγική
στην εξυπηρέτηση της σκοπιμότητας, έκα-
νε το «μουνούχισμα» αναγκαίο, για να κο-
πει ο σπερματικός τόνος και τα γύρω απ'
αυτόν, να μερέψει το ζώο να το κάνει ανί-
κανο για αναπαραγωγή, να το στερήσει απ'
το πιό πολύτιμο φυσικό χάρισμα της ανα-
παραγωγής του είδους, απ' τη λυτρωτική
έκσταση που χαρίζει η πράξη του έρωτα,
που δεν πρέπει και δε μπορεί να την αντι-
στρατευτεί κανένας κι έτσι ενάντια στη φύ-
ση, να το κάνει υπόδουλο, υπητέτη του κι
υπάκουο στη δουλευθή του, μας προξενούσε
τρόμο και βιωθιό ψυχικό πόνο που έκανε το
κορμί μας να τρέμει ολόκληρο.

Κι όταν κάποτε τέλειωναν τα χτυπή-
ματα, τότε άφηναν το σκεπάρι κάτω, έ-
βγαζε ο Βασίλης την μυτερή κάμα του απ'
το πλατυγάνναρο και μαχαίρωνε με τη μύ-
της της το μακελεμένο μέρος, να φύγει το
χτυπημένο αίμα που λετάγονταν σαν πίδα-
κας και τους μάτωνε τα πλατυμάνικα
σκορπα πουκάμισο τους, τα μούτρα τους
και τον τόπο γύρω τους.

Το κατημένο το ζώο, τίναζε το κεφάλι
του χτυπώντας το μια εδώ, μια εκεί, μουγ-
κρίζοντας κι αγκομαχώντας και τα πόδια
του χτυπούσαν δυνατά κι απελπισμένα τον
άερα σε κινήσεις σπασμούδικες διαμαρτύ-

ρίας κι απελπισίας, αδύναμο, απροστάτευ-
τόπλε την ανοετή μικρή πορί και μ' έ-
το, υποταγμένο τελικά στην παντούναμία να εκβιασμένο μαγκριτό σύγερα απολύ-
τροστής, που το συνόδευαν με παρόμοια

δαμαστής κι τούφερναν μια σακκούλα με νονταν εντιχτώδικα πως θα «ρχόταν κι
χοντρό αλάτι και τό ρίχνε στο πληγιασμέ- σειρά τους, ανακατεύονταν μ' αυτά και το
νό μέρος. Απολυμαντικό κι αντισπιτικό, κουλούρωνεν, σαν νη το ρώτούσαν, τι;
το θύμα του, που τελικά αποσταμένο κι α-

τούσι συνέχειζαν τη διωδικασία του
νήμπορο, εβγαζε βαθιώς ρόγχους κι έ «τσοκανίσματος» ως το τέλος. Μαζεύενα
τώρα όλα μαζί, παρηγορώντας το ένα τ'
τη «ντάκα» τούλιναν τα πόδια και τελευ- δραματικής δοκιμασίας τους, πρεμούσαν
ταία αφού πάρινονταν τ' αναγκαία μέτρα τελικό κι υποταζφτεντη μοίρα τους.

Τους έριχναν τότε τροφή να φάνε,
σταραμιό ή βρωμιστρά, τους έκλειναν την
μητρά πορί να μη βγουν κείνη τη μέρα έ-
χω, να συνέλθουν πιό πολύ και την άλλη
χτεί κι άλλα μαρτύρια, φαίνονταν σαν νά μέρα τάφηναν λεύτερα να συνέχισουν τη
θέλε να απαθίσει με την αστραπή των πε-
λώριων μαύρων αθόκων ματιών του, ποιόν ρο φυσικό νόμο της δυνατότητας ανυπο-
τάχα; Ποιούς κύταζε έτσι παραπονιάρικα; ραγωγής, ανάπηρα, παρά τις άγονες μελ-
τί τάχα διαλογίζονταν με την εντικτώδη λοντικές προσπάθειες που κάνανε διπλανή^{κη διαίσθησή του;} Τους δαμαστές τους τη γενική της θηλυκές π' ανέχοντον π^{τη φύση τους υπομονετικά τις προσπάθειες}
τους, βασιζόμενες σε κάποια ελτίδα πού-
μενες μόνο ελπίδα.

Τε καημένα τα ζώα. Αξίζει να τα προ-
σέχει κανείς όσο μπορεί γιατί δε διεκδι-
κούν τίποτε από μας.. δεν αντιδίκουν δεν
απειλούν τη ζωή μας, έχουν μόνο μέσο α-
μινας., αλλά να, που η ζωή τους είν' αρι-
μένα στο έλεος μας...

Τελευταίοι έφεργαν οι διο πρωταγωνι-
στές του δράματος, για την «Κριούριση»
να ζελάνουν τα σίματα, φαραστημένοι
για το άργο τους.

Ο Βασίλης Ναστάσης, όπως είπαμε,
αυτός υπερήφανος άντρας, ο πολύ βαρα-
λέος κιντύνεψ πολλές ψορές τη ζωή του,

στην προσπάθεια να ρίχνει τη θηλειά για να πάνε τα δαμάλια απ' τα κέρατα.

Μια του προσπάθεια, παράτολμη κλεψυδρική, μας θύμησε γεροδεμένους δαμαστές που πηδούσαν καβάλλα στους απ' την πείρα τους στ' αριστερό μέρος της αγριούς τεύρους και τάγρια άλογο και μέκοντανή η εικόνα της προσπάθειας των ζώων να ρίξει τον αναβάτη του και του ανθρώπου να προσπαθεί να κρυπτήσει την πορροποίηση του.

Το ίδιο κι αυτός κάποια δύσκολη στιγμή την απελπίσιο του μη μπορώντας να βίθισεν τόσο μέσο στο σώμα του, ώσπου πιάστηκε το δαμάλι, σαλτάρισε απ' το βράχο να τρυπήσουν το στομάχι του στο μέρος στην πλάτη και τελικά τα κατέβερε να της μεγάλης κοιλίας και στη συνέχεια βοσταστεί σιωστός απάνω του, περό την αποθήσαν μέσα το λεπτό καλαμάκι.

Κι αρχίζε τότε να βγαίνει ψηλοσυφρίλαγκε απ' τον σινεπιθύμητο καβαλλάρη ζωντανό αγέρινο. Το ζώο ζεφουσκώνει κι εύρισκε την υγεία του.

Κατόφερε τελικά να το δέσει απ' την πληγή, με την κέρατα και να το φέρει στα νερά του. Οι φτύσαντες οι μύγες και σκουλικιάσει, δύο μερικές όλη μια φορά, σε κάποιου επικίνδυνη δυνατές υπάτοις στα πισινά του κι η επέμπροστάθεια περό λίγο να τρυπήσει απ' τη βαση του και αύγχρονα η θεραπεία του τελείωσε το κέρατο του ζώου και να χάσει τη ζωή του. Το ζώο εύρισκε την όρεξή του, αρχίζει.

Σύσθηκε μόνο χάρη στην ευλεία του, να βοσκάστε κάτιαν πιά γερό και κατάγερο. με σχισμένο το κάνω χειλός του, που το Αυτές οι επεμβάσεις γίνονταν φυσικά σημάδια της πληγής, φαινόνταν ως το τέλος μόνο στα μαρικαστικά ζώα και προ πλην της ζωής του, μ' όλη την προσπάθεια που τος στα βόδια και στα γελάδια - τόξεραν κανεναν τη σκελάζει με τον «αρειμάνιο μι-αυτό», που έχουν έχει χαριστή ιδιομορφία στακά» του, πάντοτε τατγκέλωτό και κατεακτιής μηχανισμού, λειτουργίας του στριμμένου προς τα κάτω, ύστερ απ' το ο- πολλαζελού στομάχου τους και γίνονταν απάντηση στο ορισμένο σημείο, όπως είλαμαν

Έξω απ' την τέχνη του μονούχισμας - της «μεγάλης κοιλίας» που βρίσκεται ποτος - ενυδροχισμού - οι διύλι αυτοί κτηνιατροί λύνοντα στο δέρμα και δε μολύνεται σχετικής τους είχον κι άλλη ειδικότητη δύο ποτέ, γιατί προστατεύεται απ' έναν από τους προπόντες τα βόδια, ή γελάδη σχυρό ανοσοποιητικό σύστημα στο περιβάλλονταν «φοβακώμα» τυμπανισμό, κάνει - τόνο. Φυσική πρόνοια αυτούμνυνας την αναπτυγμένη ψηφιαργυρή επέμβαση για να τα γαννισμού με την αντιδομή της αριστερής και όλη εκείνη την ιατρική Επιστήμη τάχει ζεκαθαρίζει την ίδια κομμάτι από χοντρό και λεπτό.

Είχαν φτειαγμένο ένα ψηλό ψηλό και σινένα, λαμάκι τη ίδια κομμάτι από χοντρό και λεπτό.

Η σημερινή εικόνα του αγροτικού χώρου.

Προβλήματα και εξελίξεις παραγωγής

Δημ. Πεθίλη, Κτηνιατρου

„Οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες του Υ. Α. ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ Γεωργίας έχουν την ευθύνη και ΚΟΥ ΧΩΡΟΥ (ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΑ) αρμοδιότητα προστασίας της Υγείας των 1. Διάρθρωση Κτηνιατρικών Υπηρεσιών ζώων και της Δημόσιας Υγείας δηλαδή της στο χώρο:

προστασίας του ζωικού κεφάλαιου από τα Κατ' αρχήν χρειάζεται να εκθέσω σε μεταδοτικά και μη νοούμενα, την περίσυντομία πράττει την διάρθρωση και διαθαλψή του και γενικά την εξασφάλιση της σπορά των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών, μέσω της οποίας για την προστασία του ζωικού κεφάλαιου από τα στον αγροτικό κυρίως χώρο αλλά και σία του ανθρώπινου πληθυσμού από τις αστικές, συγχρόνως ν' ανασφρώσθενεις που μεταδίδονται από τα ζώα και στις επί μέρους αρμοδιότητες - δραστηριότητα προϊόντα. Τελικός στόχος αυτών τητες της κάθε οργανικής μονάδας, το δρώτων αρμοδιοτήτων κι επεμβάσεων της Υπηρεσίας να επιτελέσει στην περιοχή πηρεσίας μας είναι η βελτίωση και αύξηση που εδρεύει για να δώσουμε την σημερινή του ζωικού κεφάλαιου και κατ' εκέκταση σφρή εικόνα της σύνδεσης των με τους της ζωικής παραγωγής και την εισοδηματική επέμβασης και προστασίας των κτηνοτρόφων. Την πασφράς υπηρεσιών.

ραγωγή λοιπόν περισσότερων ζωικών Σύμφωνα λοιπόν με τον υφιστάμενο προϊόντων ποιοτικά και υγιεινή αναβαθμή οργανισμό του Υπουργείου Γεωργίας, σημένων, καθώς και τον ελεγχό τους από α) Σε επίπεδο κεντρικό λειτουργούν 5 την προτογενή παραγωγή μέχρι το τραπέζι Δ/νσεις Κτηνιατρικής με διάρθρωση και του καταναλωτή σ' όλη τη διαδικασία παραγωγής - μεταποίηση - εμπορία - κατανάλωση για την προστασία της ανθρώπινης φέρω αυτή την στιγμή.

β) Στον κάθε Νομό υπάρχει Νομαρχικές και επιλέκτοι σε δύο το φάσμα χιακού επιπλέοντος Υπηρεσία (Δ/νση Κτηνιατρικής παραγωγής που αποτελεί έναν τρίτης ή Νομοκτηνιατρείο) που προστατεύεται από τους σημαντικούς κλάδους της Εθνικής μας οικονομίας. Μ' αυτό το σκεπτικό, και ελέγχει τις δραστηριότητες των Αγροτών από τη βάση και μ' αυτή την αποστολή τικών Κτηνιατρείων πέρα από τις υπηρεσίες που σαν Νομαρχιακό δραγμό προσφέρει σε όλα τα κτηνιατρικά θέματα Νομού και είναι συνδετικός κρίκος μεταξύ των Αγροτικών Κτηνιατρείων και Κεντρικών Υ-

πηρεσιών. Εισηγείται κι εκδίδει Νομαρχίας όπως την υποστήριξη κτηνοτροφίας και επιπλέον αποφάσεις κι εκτελεί όλες κάνω πληθυσμών σε ορεινές περιοχές και τις εντόλες εγκυκλίους, προγράμματα που την καταπολέμηση της αστυφυλίας.

Εργα των Α.Κ. η παροχή Κτην/κής εκδίδει το Υπουργείο.

Για το παραπάνω έργο και για συστήματα περιθαλψης σε αγροτικά ζώα για κοινά λειτουργικότητα είναι διαθρωμένο με τ' από μεταδοτικά νοσήματα, η πρόληψη και ανάλογα κτηνιατρικά τμήματα (2 έως 3) καταπολέμηση των επιζωτιών και ζωοαναπού όχι στην ευθύνη των αντιστοιχών ανθρωπονόσων, η αντιπαρασιτική προστατικευμένων όπως της Δημόσιας Υγείας σία, η προσόπιση της Δημόσιας Υγείας με (κρεοσκοπία - αστυκτηνιατρική), των επιτον κρεοσκοπικό δέλγχο σε σφαγεία και ζωοτικών και παρασιτικών νοσημάτων, στέγαστρα, τον έλεγχο των προϊόντων ζωάτων ζωοανθρωπονόσων, της τεχνητής γονικής προέλευσης, την διακίνηση και κατανιμοποίησης αγελάδων - προβάτων, των νάνωση, την βελτιώση του ζωικού κεφαλοπρογραμμάτων εκρίζωσης φυματιώσης - λιού με την Τ.Σ. για αύξηση της παραγωγής βρουκέλλωσης - μελιταίου, εχινοκοκκίστη κότητας και του αγροτικού εισοδήματος, της πανέλλης των χοιρών, των κτηνιατρικών ζωοποιούν όλα τα ειδικά προγράμματα κώνων εφαρμογών κλπ. Επίσης έχει γραμματεία για δυοικητική και λογιστική εξυπηρέτηση όλων των κτηνιατρικών υπηρεσιών τησης, που αποσχολούνται κατ' αποκλειστικότητα με αυτό το αντικείμενο.

Σε ορισμένους Νομούς, λόγο αυξημένης διακίνησης ζωικών προϊόντων, λειτουργούν τα Τ.Ε.Τ. (Τμήματα Ελέγχου Τροφίμων) που αποσχολούνται κατ' αποκλειστικότητα με αυτό το αντικείμενο.

γ) Αγροτικά Κτηνιατρεία: αποτελούν σημαντικές μονάδες χωροταξικά τοποθετημένες μέσα στον Αγροτικό χώρο, σε παραγωγικές κυρίως περιοχές, που εξυπηρετούν κτηνιατρικά έναν τομέα ευθύνης τους και επεμβαίνουν σε μια καθορισμένη περιοχή (όπως λέμε παραγωγική περιοχή υπονούμε την ύπαρξη σ' αυτή σημαντικού δραστηριότητες των Υπηρεσιών μέσα στον ζωικού κεφαλίου κυρίως βιοτροφικές, χωροτροφικές και πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, υπαρξη σφαγείων, βιοτεχνών ζωκύων προϊόντων, καταστημάτων κατανάλωσης τροφίμων, τουριστική κίνηση θεσσαλονίκης, μονάδες διαγνωστικού χαντρεία που έχουν ιδρυθεί για κοινωνικούς ρακτήρα, που τόπο χρήσιμες είναι για τη

βοήθεια στο έργο μας. Επίσης στις μονάδες εκείνες που εδρεύουν στους συνοριακούς κόρμους και σημαντικά σημεία εισόδου στασίας της Δημόσιας Υγείας δίνονται χους κι επιθεωρήσεις προστατεύουν και α) Βοδινά:

την κτηνοτροφία και την Δημόσια Υγεία από μεταδοτικά νοσήματα κι από την είσοδο 8.600 βοδινών από τα οποία 5.900 είναι εξευδοτη Χώρα ακατάλληλων Ζ.Π. Και τέλος γενισμένων ή βελτιωμένων φυλών και λος στα κέντρα Τ.Σ. και στους σταθμούς 2.700 εγχώριων. Οι βελτιωμένες φυλές ανήγειραν τη συμμετοχή της ομάδας Ολλανδική τη Σμέντελ, τη Σβίτς και ποιούμε τα προγράμματα Τ.Σ.

2. ΕΙΚΟΝΑ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Μ' αυτή την μορφή οργάνωσης και τις στις πεδινές περιοχές του Νομού κι ελέγχονται βελτιωμένων βοδινών βρίσκονται ανάλογες αρμοδιότητες, οι Υπηρεσίες μας χοντραί μέσα από τα προγράμματα φυματιώσης - βρουκέλλωσης - μελιταίου - εχινοκοκκού - πανώλης κλπ.), χορηγούν χώρο για να επιτελέσουμε την αποστολή μονται δε 2.400 στην περιοχή Φαναρίου, 1.500 στην περιοχή Λούρου - Λάμπρης, 1.100 στην περιοχή Πρέβεζας και 900 στην περιοχή Φιλιππιάδας.

Άλλα ας δούμε τι εικόνα παρουσιάζει αυτός ο χώρος της εργασίας μας και πρώτα απ' όλα σε τι κατάσταση διαβιει, πού και πώς είναι κατανεμημένο κατά είδος περιοχές η υποδομή της κτηνοτροφίας, την οποίανη συγκεκριμένη και περιοχής η εντοπισμό και κατάλληλο εντατικότητα, και οι μορφές εκμετάλλευσής της. Επίσης ας εξετάσουμε την βιοσυμότητα, την ανταγωνιστικότητα και παραγωγικότητά της και σε ποιά επίπεδα λειτουργεί αυτό που λέμε πρωτογενή ζωική παραγωγή.

Επειδή έχω τις δικές μου εμπειρίες σε συγκεκριμένο χώρο δουλειάς και διαθέτω τ' απαραίτητη στοιχεία για την ενημέρωση σας, επιτρέψτε μου ν' αναφερθώ στα παραπάνω δίνοντας παραδείγματα απ' την εικόνα που παρουσιάζει ο Νομός της Πρέβεζας. Πιστεύω πως δεν θ' απομακρύνω απ' την πραγματικότητα του Ελλαδικού χώρου με ελάχιστες εξαιρέσεις περέκλισης. Θα επιχειρήσω στη συνέχεια να εκθέσω την κατάσταση που επικρατεί στον το-

περίπου 8.600 βοδινών περίπου

στη Χώρα ακατάλληλων Ζ.Π. Και τέλος γενισμένων ή βελτιωμένων φυλών και λος στα κέντρα Τ.Σ. και στους σταθμούς 2.700 εγχώριων. Οι βελτιωμένες φυλές ανήγειραν τη συμμετοχή της ομάδας Ολλανδική τη Σμέντελ, τη Σβίτς και ποιούμε τα προγράμματα Τ.Σ.

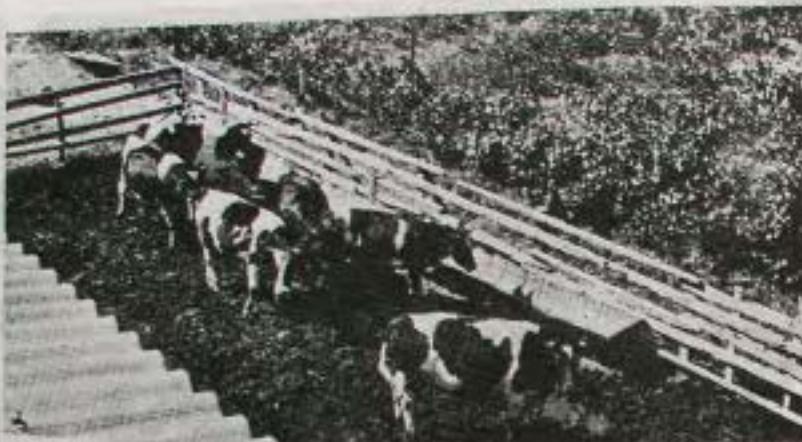
Το σύνολο σχεδόν των εξαγγειομένων - βελτιωμένων βοδινών βρίσκονται

ανάλογες αρμοδιότητες, οι Υπηρεσίες μας χοντραί μέσα από τα προγράμματα φυματιώσης - βρουκέλλωσης - μελιταίου - εχινοκοκκού - πανώλης κλπ.), χορηγούν χώρο για να επιτελέσουμε την αποστολή μονται δε 2.400 στην περιοχή Φαναρίου, 1.500 στην περιοχή Λούρου - Λάμπρης, 1.100 στην περιοχή Πρέβεζας και 900 στην περιοχή Φιλιππιάδας.

Τα παραπάνω ζώα ζουν σε μεσαίες κυρίως κτηνοτροφικές μονάδες με ικανοποιητικές περιοχές η υποδομή της κτηνοτροφίας, την οποίανη συγκεκριμένη και περιοχής η εντοπισμό και κατάλληλο εντατικότητα, και οι μορφές εκμετάλλευσής της. Επίσης ας εξετάσουμε την βιοσυμότητα, την ανταγωνιστικότητα και παραγωγικότητά της και σε ποιά επίπεδα λειτουργεί αυτό που λέμε πρωτογενή ζωική παραγωγή.

Από τα παραπάνω βοδινά 1.100 περίπου γαλακτοφόρες αγελάδες ανήκουν σε

44 μονάδες με κατάλληλο εντατικότητα και ικανοποιητικό εξοπλισμό (15 - 50 κεφαλές κατά μονάδα). Απ' αυτές στην περιοχή Φιλιππιάδας μέσα σε 3 σταύλους ζουν 100 αγελάδες, στην περιοχή Λούρου - Λάμπρης 8 μονάδες με σύνολο 295 αγελάδες, και 3 μονάδες με 120 αγελάδες μικτής απόδοσης, στην περιοχή Πρέβεζας 3 μονάδες με σύνολο 110 αγελάδων και 3 μονάδες με 45 αγελάδες μικτής απόδοσης, στην περιοχή Φαναρίου 18 μονάδες με σύνολο 300 αγελάδων και 6 μονάδες με 130 αγελάδες.

δες μικτής απόδοσης.

Οι υπόλοιπες μικρές εκτροφές οικογενειακού τύπου των 3 - 10 κεφαλών είναι διάσπαρτες στις ίδιες περίπου πεδινές περιοχές με τις προηγούμενες.

Υπάρχουν επίσης 7 μονάδες (3 Λάμαρη και 4 Πρέβεζα) με 400 και 200 μόδιους πάχυνσης αντίστοιχα.

Οι εγχώριες φυλές (ταάτικα) εκτρέφονται σε αγέλαια μορφή στις βαλτώδεις περιοχές Λάμαρης, - Φαναρίου και σε ημιορεινά βοσκοτόπια κυρίως στην περιοχή Κρανέας και Λάκας Θεσπρωτικού.

Η απόδοση των ξενικών φυλών σε γη, μός κοπαδιών αποτελείται από διασταύλακτοπαραγωγή υπολογίζεται κατά μέσο ρομένα με φυλές Φρισλανδίας κυρίως και όρο στα 15 - 25 χιλ./μα ημερήσια κατά κε. ραγκούνικα και λιγύτερα Χίου. Οι περιφαλή, οι δε μόδιοι τους αποδίδουν 300 σύτερες διασταύρωσεις έχουν δημιουργηθεί με την Τ.Σ. Οι εκμεταλλεύσεις είναι κυρίως ποιμενικής μορφής και τα κοπάδια σταύλισμένα ζεύνει κυρίως μικρών εκτροφών συγχράκα στην ελεύθερη βόσκουν στο μεγαλύτερο μέρος τους σκιαστή επειδή υπάρχει αρδεύσμη γη και οι Ένα μέρος απ' αυτά είναι νομαδικά και κτηνοτρόφοι διαβέτουν τον ανάλογο κλήματα μεταφέρονται τους θερινούς μήνες σε ορεάριο. Σε πολύ μικρότερη έκταση αυτό συμβάνει στην περιοχή Φιλιππιάδας και Λά.

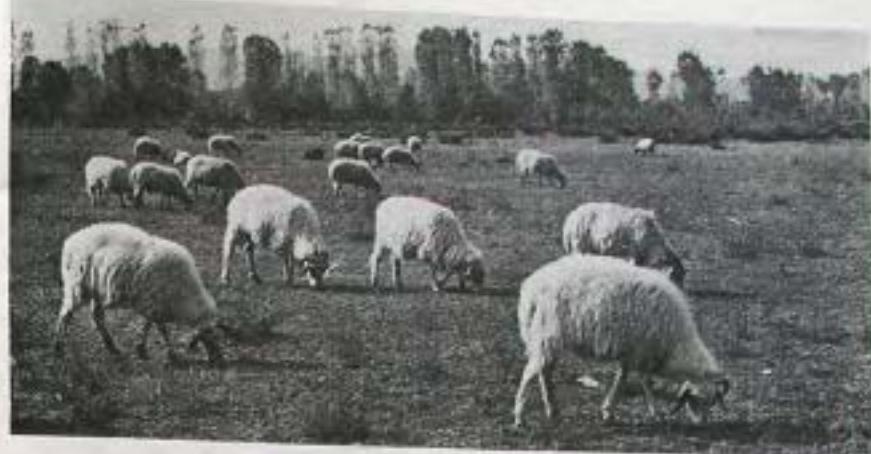
Στο Νομό παρατηρήθηκε τα τελευταία χρόνια μείοση του βοδινού πληθυσμού που κατά τη γνώμη μας οφείλεται στις χαμηλές τιμές του γάλακτος και την συμφέρουσα αποσχόληση των κατοίκων σε άλλες αγροτικές εργασίες.

β) Γιδοπρόβιτα

Εκτρέφονται 181.700 πρόβιτα και 54.500 γιδιά.

Το μεγαλύτερο μέρος των προβάτων είναι εγχώριων φυλών και αρκετός αριθμός κοπαδιών αποτελείται από διασταύλακτοπαραγωγή υπολογίζεται κατά μέσο ρομένα με φυλές Φρισλανδίας κυρίως και όρο στα 15 - 25 χιλ./μα ημερήσια κατά κε. ραγκούνικα και λιγύτερα Χίου. Οι περιφαλή, οι δε μόδιοι τους αποδίδουν 300 σύτερες διασταύρωσεις έχουν δημιουργηθεί με την Τ.Σ. Οι εκμεταλλεύσεις είναι κυρίως ποιμενικής μορφής και τα κοπάδια σταύλισμένα ζεύνει κυρίως μικρών εκτροφών συγχράκα στην ελεύθερη βόσκουν στο μεγαλύτερο μέρος τους σκιαστή επειδή υπάρχει αρδεύσμη γη και οι Ένα μέρος απ' αυτά είναι νομαδικά και κτηνοτρόφοι διαβέτουν τον ανάλογο κλήματα μεταφέρονται τους θερινούς μήνες σε ορεάριο. Σε πολύ μικρότερη έκταση αυτό συμβάνει στην περιοχή Φιλιππιάδας και Λά.

Οικόσιτα κοπάδια υπάρχουν σε περιοχές

ρισμένο αριθμό και πολύ λίγα μικρά κοπάδια καθαρότατων εκτροφών που προαναφέρθηκαν δια καθαρότατα Χίου.

που είναι γαλακτοπαραγωγής και αναπαραγωγής.

γ) Χοιρινά

Τα περισσότερα κοπάδια είναι των 50 - 100 κεφαλών με εξαιρέσεις λίγων μενούλικο αριθμό 3.750 χοιρομητέρες, απ' τις γάλινων των 200 - 300 κεφαλών και αρκετά οποίες παράγονται 100.000 περίπου χοιριά των 10 - 30.

Τα γιδιά εκτρέφονται στα ορεινά και ημιορεινά του Νομού σε ποιμενική μορφή γύρικ σάρι, πιετρέν κλπ. μεγάλων αποδότων 100 - 200 κεφαλών εγχώριων φυλών διασεων σε κρέας και κοινότητα. Το μεγαλύτερου υπάρχει θαμνώδης βλάστηση η οποία ρομέροςαν' αυτά ανήκει σε 6 μεγάλες χοιροφυλακές εκμεταλλεύσεις με σύγχρονες επαρκεί για την διατροφή τους.

Εκίσης υπάρχουν οικόσιτα οικογενειακά εγκαταστάσεις και οι μεγαλύτερες με ανενικής μορφής φυλής ζέανεν κυρίως περι τόματο εξοπλισμό. Οι υπόλοιπες έχουν από 6.500 διάσπαρτα σ' όλο το Νομό ανά 2 - 3 καλές έως ικανοποιητικές εγκαταστάσεις και μικρός αριθμός συστημάτων σες. Η χωροταξική τους κατανομή είναι η κώνων εκτροφών της ίδιας φυλής στα πεδινά είχε: 21 μονάδες με 2.800 χοιρομητέρες στην περιοχή Φιλιππιάδας - Ν. Κερασούπη και ημιορεινά.

Πολλά κοπάδια γιδιών είναι νομαδικά τας, 4 μονάδες στο Λούρο με 600 χοιρομητέρες, 8 μονάδες στην Πρέβεζα με 300 χοιρομητέρες.

Τα περισσότερα γιδιά είναι μικτής αρομητέρες και 1 στο Καναλάκι με 50 χοιρομητέρες, πλέον των οικοσίτων και συστημητέρες.

Ορισμένες μονάδες διαθέτουν βιολογική σεία στον Αιμβρακικό κοντά στην πόλη κόκκινης μονάδας για την προστασία του περιοχής. Πρέβεζας με ετήσια παραγωγή 350 τόνους βάλλοντος.

δ) Πτηνοτροφία:

Μόνο στην περιοχή Πρέβεζας υπάρχει 3) ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ χουν 2 μικρά πτηνοτροφεία κρεπτοπαρα- ΖΩΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ γενής 10.000 πτηνών κατά 2 μην. Τα υπό- α) Σφαγεία-Στέγαστρα:

λοιπά περίπου 200.000 πουλερικά που ανή-

κούν σε ζενικές κλεγχώριες φυλές διαβιούν σφαγείο στην πόλη της Πρέβεζας δυναμι- σες οικόπετη μορφή με 20 - 100 κεφαλές κα- κότητας 800 τόνων που εξυπηρετεί τις α- τά κοτέτα, σ' όλα τα χωριά του Νομού.

Για όλα τα παραπάνω κι όσο αφορά χωριών και τα μικρά σφαγεία Λούρου και το ζωικό κεφαλό παρατηρείται μια μικρή Φιλιππιάδας τα οποία είναι παλαιά και χω- μένωση στις εκτροφές των βοδινών και ρίς ανάλογο εξοκλισμό για τοπική κατα- στις βελτιωμένες φυλές.

Σταθερά τα γιδοπρόβατα σε αύξηση τα χωριά. Εκεί λόγω αναγκών σφράζονται και

κρεοσκοπούνται σφράγια για εξαγωγή στην χουν κυρίως κατά μήκος του ποταμού, φές για τη δυναμικότητά τους. Το προϋπό- λούρου 12 εγκαταστάσεις πετροφοκαλ- χον μικρό σφαγείο Πάργας έκλεισε σαν α- λέργυας (9 στην περιοχή Φιλιππιάδας και κατάλληλο. 3 στην περιοχή Λούρου) με 390 τόνους ετή-

σιας απραγωγής. Βρίσκεται σε αποπεράτωση ένα μικρό αύγχρονο σφαγείο στο Καναλάκι δυναμι- σίας υπάρχουν 4 μικρά ιχθυοτρο- κότητας 300 τόνων που σύντομα θα μπει σε

λειτουργία για να εξυπηρετήσει και τις α- (σύνολο 7 ψυκτικοί χώροι).

Σε γενικές γραμμές προσπάθησα να σφαγής για εξυπηρέτηση τοπικών αναγ- Νομού της Πρέβεζας που σαν πρώτης διαφο- δυναμικότητας 50 τόνων το καθένα.

Στην περιοχή Ν. Κερασούντας Φιλι- ππιάδας λειτουργούν τα βιομηχανικά σφα- γεία της βιομηχανίας ΒΙ.Κ.Η. και τα ιδιω- τικά σφαγεία Χήτα στη γέφυρα Καλογήρου

της ίδιας περιοχής που λειτουργούν μόνο για την εξυπηρέτηση μιας μεγάλης χωρο- τροφικής μονάδας. Και στα δύο σφράζονται χοιρινά ετήσιας παραγωγής 5.500 τόνων σφαγεία, ή να υπάρχουν ποσοτικές κυρίως διαιρορές στα σύνολα των εκτροφών των χώρων, τίποτα όμως δεν

μπορεί σε ορισμένες περιοχές να είναι αναπτυγμένη η πτηνοτροφική εκμετάλλευ- ση, όπως π.χ. στα Γιάννενα ή σε λίγα πάλι σημεία της χώρας να λειτουργούν ορισμέ- να βιομηχανικά σφαγεία, ή να υπάρχουν κρέπατος.

β) Βιομηχανίες — Βιοτεχνίες - Ψυκτι- κοί χώροι ζωικών προϊόντων:

Λειτουργεί η μοναδική βιομηχανία κρέπατος χοιρινού ΒΙ.Κ.Η. με προδιαγρα- φές Ε.Ο.Κ. (αυτή είναι αλλαντοποιία - κονσερβοποιία - 70% αλλαντικά 20% κα- πνιστά 10% κονσέρβες) με ετήσια πα- γωγή 2.100 τόνους κρέπατος.

Λειτουργούν επίσης 9 μικρά έως με- γάντια αντακοριθμούν σύμφωνα με τη σημερινή τρια τυροκομεία (2 στην Πρέβεζα, 2 στη τους διάρροιση, τη λειτουργικότητά τους, Φιλιππιάδα, 3 στο Λούρο, 1 στο Καναλάκι την επάνθρωσή τους και τον υλικοτεχνικό και 1 στο Θεσπρωτικό) που παράγουν εξοπλισμό. Σημειώνων συνοπτικά και λιτά 1.200 τόνους τυριών ετήσια όλα μαζί, κυ- τα αντικείμενα:

1) Παροχή κτηνιατρικής περιβαλψης σε α-

κτος του εργοστασίου ΔΩΔΩΝΗ Ιωαννί- 2) Πρόληψη - καταπολέμηση επιζωτιών νων που επεξεργάζεται 12.000 τόνους γά- και παρασιτικών νοσημάτων λακτος το χρόνο (6.000 τόνους το καθένα). 3) Υγειονομικός ποιοτικός έλεγχος σφα-

γκτικούς χώρους διαθέτουν και η γάνη - τροφίμων ζωικής προέλευσης αστυ- βιομηχανία ΒΙ.Κ.Η. και τα σφαγεία Χήτα κτηνιατρικές επιθεωρήσεις, έλεγχος εισα- χωρητικότητας 4.500 μ³ και οι δύο για χρή- γομένων χώρων και ζωικών τροφίμων - εξα- ση τους.

Τέλος υπάρχει ένας ψυκτικός χώρος 4) Παροχή τεχνικών συμβουλών στους στην πόλη της Πρέβεζας και 2 στη Φιλιπ- κτηνοτρόφους πιάδα χωρητικότητας 1.00 μ³ ο καθένας 5) Υλοποίηση προγραμμάτων εξυγίανσης

- του ζωικού κεφάλαιου από φυματίωση α) Στον κλάδο της βοοτροφίας παρουσιά-
βρουκέλλωση και μελιταίο πυρετό.
6) Εφαρμογή προγράμματος καταπολέμη-
σης της εδινικοκκίασης κλπ. Ζωοτροφείοντας για αυτό διαπι-
στώνουμε μια ελάτωση του αριθμού των ε-
πιδοχή της Χώρας στις Ευρωπαϊκές Κο-
πονόσων
7) Υλοποίηση προγράμματος πρόληψης νότητες της βοοτροφία πάσχει από την αντα-
και καταπολέμησης πανιόλης χούρων.
8) Εφαρμογή προγραμμάτων Τ.Σ. αγελά-
κών προιόντων ιδίως των γαλακτοκομι-
δων και Τ.Σ. — Σ.Ο. προβάτων.
9) Καταπολέμηση μαστίτιδων
10) Καταπολέμηση στειρότητας βοοειδών
και νοσημάτων αναπαραγωγής.
11) Καταπολέμηση σάλμονελλάσων που-
λερικών κλπ. νοσημάτων χωρικής πτηνο-
τροφίας.
12) Νοσήματα μελισών (καταπολέμηση)
13) Νοσήματα ιχθύων (καταπολέμηση)
14) Ενημέρωση, πληροφόρηση, εκπαίδευ-
ση κτηνοτρόφων και αστικού πληθυσμού.

B. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

I) Κτηνοτροφίας

Μέσα από τις συνθήκες που επικρα-
τούν στον αγροτικό χώρο ανακύπτουν ορι-
σμένα προβλήματα και διυσχέρεις που πα-
ρεμποδίζουν την απρόσκοπτη ευδόνωση¹
των συνολικών μας προσποθεών και με α-
νασταλτικές επιδράσεις στην ομαλή εξέλι-
ξη των παραγωγικών διαδικασιών. Τα
προβλήματα που εντοπίζονται στο χώρο
κτηνοτροφίας κατά κλάδους έχουν σχέση²
με την οργάνωση, τη διάρθρωση, τη ζωοτε-
χνική σύνθεση και καταύθυνση, τη μορφή³
εκμετάλλευσης, τη χωροταξική της διάτα-
ξη, το κόστος παραγωγής, τους τρόπους⁴
εμπορίας των προιόντων, την συνεταιρι-
στική οργάνωση της, το μορφωτικό και τε-
χνικό επίπεδο των κτηνοτρόφων και την υ-
ποστήριξη της Πολιτείας με οικονομικά
μέσα και το κατάλληλο τεχνικό προσωπι-
κό.

β) Κλάδος της προβατοτροφίας Ο κλάδος

αυτός παρουσιάζει πολύ μικρότερα προ-

βλήματα γιατί κατορθώνει να εξασφαλίζει⁵
βιοσιμότητα και ανταγωνιστικότητα. Πρό-
βληματικά στην επάρκεια των απαραί-
τητων βοσκότοπων και στην έλλειψη συνε-
ταιριστικής οργανωμένης δράσης στο θέ-
μα κυρίως της εμπορίας των προϊόντων
τους. Η απόδοση ορισμένων Κρατικών βο-
σκοτόπων και η αξιοποίηση των υπαρχόν-
των με τη βελτίωση της χλωρίδας και τη
δημιουργία υποδομής (δεξαμενές, κοτί-
στρες, στέγαστρα κλπ.) θα προσδώσει⁶
στον κλάδο αυτό σε συνδυασμό με την
βελτίωση των φυλών παραπέρα άθηση για
ικεγάλυτερα οικονομικά αφέλη. Για τη γι-
δοτροφία δεν υπάρχουν, κατά τη γνώμη
μας, αξιοσημείωτα προβλήματα.

γ) Στον κλάδο της χοιροτροφίας δεν
εντοπίζομε ποθερά προβλήματα κυρίως
όπου λειτουργούν μεγάλες μονάδες με σύγ-
χρονες εκγαταστάσεις και αυτοματισμό.
Επισημαίνουμε ότι οι μικρές και μεσαίες
μονάδες που οι διοικήτες τους δεν συνε-
ταιρίζονται, έχουν μικροπροβλήματα, κυ-
ρίως στην διάθεση των προϊόντων τους στο
εμπόριο σε εποχές μεγάλης προσφοράς
χοιρινού κρέατος. Έχουν επίσης αυξημένο
κόστος παραγωγής, γιατί είναι υποχρεω-
μένοι να δρουν σ' όλη τη διαδικασία της
παραγωγής, χωρίς την υποστήριξη μιας
πρόβλημα είναι πολύ σοβαρό και απαιτεί⁷
συνεταιριστικής οργάνωσης. Αν αυτό συ-
νέβαινε και τεχνιτή υποστήριξη θα είχαν
ακούσαμε επανειλημένα ότι έχει μπει σε ε-
και συμπίεση του κόστους παραγωγής και
νέργια πρόγραμμα απ' το Υπουργείο Γε-
τηνής διάθεση των προϊόντων τους χωρίς
αργίας για τη δημιουργία του απαραίτητου
αριθμού μεγάλων βιομηχανικών αφαγίεων

- αγορών που θα καλύψουν με την απο-
ράτωσή τους τις μεγάλες ανάγκες της κα-
τανάλωσης, θα προστατέψουν το εισόδη-
μό τους συνεταιρισμούς.

δ) Κλάδος κτηνοτροφίας. Για τον κλάδο

κριθεί τα προβλήματά του, πιστεύω όμως
ότι, επειδή οι εκιχνιήσεις αυτές είναι συγ-
κεντρωμένες σε ορισμένες περιοχές της
Χώρας έχουν επιτύχει, μέσα από τις συνε-
ταιριστικές οργανωμένες δράσης στο θέ-
μα κυρίως της εμπορίας των προϊόντων
τους. Η απόδοση ορισμένων Κρατικών βο-
σκοτόπων και η αξιοποίηση των υπαρχόν-
των με τη βελτίωση της χλωρίδας και τη
δημιουργία υποδομής (δεξαμενές, κοτί-
στρες, στέγαστρα κλπ.) θα προσδώσει⁸
στον κλάδο αυτό σε συνδυασμό με την
βελτίωση των φυλών παραπέρα άθηση για
ικεγάλυτερα οικονομικά αφέλη. Για τη γι-
δοτροφία δεν υπάρχουν, κατά τη γνώμη
μας, αξιοσημείωτα προβλήματα.

2) Δημόσιας Υγείας

Τα προβλήματα στο χώρο επεξεργα-
σίας, μεταποίησης, εμπορίας, διακίνησης,
κατανάλωσης από κτηνιατρικής σκοπίας
είναι κυρίως η έλλειψη των κατάλληλων
όπου λειτουργούν μεγάλες μονάδες με σύγ-
χρονες εκγαταστάσεις και αυτοματισμό.
Επισημαίνουμε ότι οι μικρές και μεσαίες
μονάδες που οι διοικήτες τους δεν συνε-
ταιρίζονται, έχουν μικροπροβλήματα, κυ-
ρίως στην διάθεση των προϊόντων τους στο

εμπόριο σε εποχές μεγάλης προσφοράς
χοιρινού κρέατος. Έχουν επίσης αυξημένο
κόστος παραγωγής, γιατί είναι υποχρεω-
μένοι να δρουν σ' όλη τη διαδικασία της
παραγωγής, χωρίς την υποστήριξη μιας
πρόβλημα είναι πολύ σοβαρό και απαιτεί⁹
συνεταιριστικής οργάνωσης. Αν αυτό συ-
νέβαινε και τεχνιτή υποστήριξη θα είχαν
ακούσαμε επανειλημένα ότι έχει μπει σε ε-
και συμπίεση του κόστους παραγωγής και
νέργια πρόγραμμα απ' το Υπουργείο Γε-
τηνής διάθεση των προϊόντων τους χωρίς
αργίας για τη δημιουργία του απαραίτητου
αριθμού μεγάλων βιομηχανικών αφαγίεων

- αγορών που θα καλύψουν με την απο-
ράτωσή τους τις μεγάλες ανάγκες της κα-
τανάλωσης, θα προστατέψουν το εισόδη-
μό τους συνεταιρισμούς.

δ) Κλάδος κτηνοτροφίας. Για τον κλάδο

(ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ) και θα εμπορεύεται όφελος και των παραγωγών και των κατα-

απ' ευθείας τα προϊόντα χωρίς την παρέμ- ναλωτών.

3) Κτηνιατρικών Υπηρεσιών

Με τον υφιστάμενο οργανισμό του Υπουργεία Βιομηχανίαν θα επεξεργάζεται και τα υπό και τα παραπρόσδυτα των σφακούργειου Γεωργίας που με κοινή ομολογίαν, θα μπορούν να μεταποιούν ζωικά για πολιτικής ηγεσίας και γεωτεχνικών δεν προΐόντα σε τρόπο που θα οφελείται ο παντακόριντεται πια στις απαιτήσεις των παραγωγών και ο καταναλωτής. Πρέπει ότι καιρών για σωστή και σύγχρονη παρέμβασης να δημιουργηθούν εκτός από τα μισή, για προσφορά υπηρεσιών και τεχνικής κρότερα σφαγεία 45 τον αριθμό που επίσης βοήθειας στον παραγωγικό τομέα της αξεγγέλθηκαν για τοπική κατανάλωση σε γρατικής οικονομίας, δεν μπορούμε να έχουμε αντικατάσταση παλαιών στην ύπαιθρο και χωρίς την αποτελεσματικότητα και την αλλά μικρότερα τοποθετημένα χωροταξικά νόλογη ευελιξία δράσης στο έργο μας. Για κάτια για επιτόπια κατανάλωση ή και στέγαση όπως γνωρίζετε το Υπουργείο επεξεργαστρα. Μόνον έτσι θα καταναλώνονται με γάλεται καινούριο οργανισμό που ελπίζουμε από έλεγχο απόλυτα υγεινά κρέατα και με πως σύντομα θα είναι έτοιμος για την ασυγχρόνως θα καταπολεμήθουν εκείνες οι ναδιέρθρωση και την σωστή λειτουργικότητας κυρίως οι επαγγελματικές όπως η τητα δόλων των Υπηρεσιών του Υπουργού εχινόκοκκος που εξακολουθούν να απεγγέλθεται. Μέχρι τότε όμως θα έχουμε ένα πρόλοιπον την ανθρώπινη υγεία. Στο Νομό Πρέβλημα που θα αποτελεί ανασταλτικό παράδειας π.χ. λειτουργησαν πρόσφατα τα ράγοντα στην εξέλιξη της αγροτικής οικοσύγχρονα σφαγεία στην πόλη της Πρέβες νομίας.

Ζας δυναμικότητας 800 τόνων αλλά τα πλειά λόγου και Φυλαπιάδας εξακολουθούν να λειτουργούν κάτω από απαράδενη ανταρτεία έχουν επιφορτισθεί με πολλές και κτες συνθήκες. Πιστεύω σύντομα να λειτουργήσουν και τα νέα σφαγεία Καναλα- και υπάρχει εκτός από την ελαττωμένη κίου δυναμικότητας 300 τόνων. Στις διοικητικότητα το δυσβάσταχτο πρόβλημα εγκαταστάσεις επεξεργασίας γαλα- μα της έλλειψης επιστημονικού προσωπικού προϊόντων (μικρά τυροκοκούς αλλά και βοηθητικού). Τα περισσότερα υπάρχουν ορισμένα πρόβλημα που κτηνιατρεία είναι επανδρωμένα με ένα θα πρέπει σύντομα να λυθούν, κυρίως προ- κτηνιατρού και πολλά στερούνται παντεταστάσων. Γνώμη μας είναι ότι θα πρέπει περισσότερες ώρες ή και μέρες ολόκληρες να δημιουργηθεί μια σύγχρονη, σε συνεται- παραμένει κλειστό γιατί ο κτηνιατρούς βρίσκεται βάση, βιοτεχνία του είδους στις σκεται ή στα σφαγεία στο σταύλο για επιστημένους τις κατάλληλη φαρμαγεία ή για επεμβάσεις δυστοκίας, για και διοδετείται στην κατανάλωση προϊόντα.

Ανάφερα κάπου όλα τα αντικείμενα υγειανά και ποιοτικά αναβαθμισμένα προς που υπεβύναν καλείται ο Αγροτικός Κτη-

νιατρούς ν' αντιμετωπίσει στη διάρκεια της τρι. Επίσης απαραίτητος είναι ένας Υγειονομικός Γεωτεχνικός για να αντι- επεισία περιφέρεια και σε κατάλληλο σημείο την αντίφαση μεταξύ του όγκου των μειονοτήτων των ζώντων ταί για να τις καλύψει. Έχουν κάνει με εντονή και καταστολή επιζωτιών και προστασία λή των κεντρικών Υπηρεσιών μια μικρή της Δημόσιας Υγείας. Κάνω την παραπάνω Υπηρεσιών Νομού, από την οποία από τα προβλήματα που δημιουργούνται την ποδεικνύεται αβασάνιστα, βάσει ανθρωπο- ομαλή διεξαγωγή του έργου μας θα μειώσουμε εργασίας και ζητούμενου έργου θούν ωστε από τη δημιουργία αυτών των διτί σε κτηνιατρεία που υπηρετεί σήμερα έμονάδων υποστήριξης και βοήθειας στην νας μόνο κτηνιατρούς είναι απαραίτητοι 3 ή εφαρμογή των προγραμμάτων κυρίως της και 4 κτηνιατρούς εκτός από τον ανάλογο απεκρίσιμης φυματίωσης — βρουκέλλωσης - πριθυμίδων βοηθητικού προσωπικού. Είναι επόμενο λοιπόν οι Υπηρεσίες μας ν' αντιμετωπίσουν αποβάρυ προβλήματα τα οποία συναθροπονόσων και την πρόληψη και καυσιμού στα είδη υπάρχοντα του αντιταστολή των επιζωτιών. Πρόβλημα επιστοχού χώρου και εννοώ το χώρο παρασήμους μας δημιουργεί η αποσαίσια ικανού αριθμούς. Ελπίζουμε πως σύντομα με τους μούσιους ειδικευμένων και πρέπει καινούριους διορισμούς θα λυθούν μερικά να δοθούν κίνητρα σε νέους κυρίως κτηνιατρούς περισσότερα από τα προβλήματα που νιάτρους για την απόκτηση ειδικότητας σχετίζονται με αυτή την ανεπάρκεια.

Σήμερα που καλούμαστε να δώσουμε σε και πρέπει να λυθεί και το πρόβλημα της πολλές επίπεδα τεχνικές εξειδίκευμένες Υγειονομικής απασχόλησης, που η ανάγκη πηρεσίες είναι απαραίτητη η εξειδίκευση του απρόσπου και του έκτακτου περιστατικού προσωπικού και επικλέον απαραίτητη τικού από την ιδιομορφία του επαγγέλματος θεωρούμε την διαρκή επιμόρφωση σε αντίτος μας, μας υποχρεώνει να επέμβουμε, κείμενα που δύνανται μας απασχολούν όλους αλλά χωρίς αμοιβή. Άλλα προβλήματα του προσωπικού για να είναι ενημερωμένο που ζητούν λύση για να λειτουργήσουμε απόλυτα στους τομείς που έχει εισθήνη, αλλοσωτότερα, αποδοτικότερα και σε επιστημόνα και το βοηθητικό προσωπικό πρέπει να μονική βάση είναι η ίδρυση κέντρου Τ.Σ. επιμορφώνεται συνεχώς (βοηθοί, νοσοκόμοι στην περιοχή της Δυτικής Ελλάδας ('Αρκόμοι, σπερματεγχύτες) για να επιβοηθείται για καλύτερα προγραμματισμό οργάνων και αποτελεσματικά στο έργο το εκπαιδευτικό, έρευνα και υλοποίηση της Τ.Σ. Ε- στημονικό προσωπικό.

Την επανδρωση των μονάδων με βοηθούς περιφερειακών κτηνιατρικών εργαθητικού προσωπικού θεωρούμε απαραίτητη στηρίξιμο και υλικοτεχνικό κατάλληλο εξοπλισμό για να μεταβληθούν αυτά από καρδιές εφαρμογές. Είναι γνωστό σε όλους θαρά διαγνωστικά και σε ερευνητικά κέντρα πόσο χρόνο χάνουν οι κτηνιατροί σε

διοικητικές και λογιστικές ενασχολήσεις τί σε έκπτωση και ποσότητα υστερεί λόγω και πόσο μικρή βοήθεια έχει στο στάδιο γεωλογικών και κλιματολογικών συνθητών εφαρμογών από την ανυπαρξία προ- κών (μεωμένες βροχοπτώσεις π.χ.). Οι αρδεύσιμες εύφορες περιοχές χρηματικού ή από την υπάρξη αλλά άσχετου. Οι αρδεύσιμες εύφορες περιοχές χρηματικού ή από την υπάρξη αλλά άσχετου.

Τ. ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Μέσο απ' αυτή τη σύγχρονη ανασκό- για την διατροφή των βοοειδών που θα η- πιση και την εικόνα του αγροτικού χώρου των ευνοϊκή λόγω έλλειψης βοδινών κρέα- που δόθηκε, την επισήμανση ορισμένων των στη Χώρα είναι στενά δεμένη με την προβλημάτων που συντελούν αναστατώτι αύξηση της καλλιέργειας των ντόπιων ζω- κά στην εκτέλεση της παραγωγής, το ερω- σοτροφών με όσο το δυνατόν χαρηλότερο τημα που μπαίνει είναι ποιές είναι οι προ- κόστους για να συμπλεστεί το συνολικό πτυκές εξέλιξης της ζωής παραγωγής; κόστος παραγωγής. Αυτό μπορεί να συμ-

κατ' αρχή προσέχει η λύση των προ- βει με την αύξηση της στρεμματικής από- βλημάτων κ' η άρση των διαρθρωτικών δοσης σε καλαμπόκι, μηδική κλπ. κτηνο- αδυναμιών που βάλλαμε παραπάνω και αυ- τροφικά φυτά βελτιώνοντας τις φυσικές ι- τών που αφορούν την ζωή παραγωγή σ' κανότητες της γης, την αύξηση και απόδο- ολο τους το φάσμα και τις διαδικασίες από ση στην καλλιέργεια νέων γαιών με την την παραγωγή στην κατανάλωση και αυ- κατασκευή μεγάλων αρδευτικών έργων, τών που αναφέραμε για την οργάνωση των την εγχώρια παραγωγή και διάθεση φτη- Κρατικών Υπηρεσιών που θα υποστηρι- νέων λιπαρισμάτων και την ομαδική καλλιέρ- ξουν αποφασιστικά την προσπάθεια.

Κι εδώ θα ήθελα να εκφράσω ορισμέ- φων μεγάλων εκτάσεων, σε τρόπο που ο νες σκέψεις - απόψεις που σκοπεύουν την κλάδος αυτός της παραγωγής να γίνει αν- προώθηση ευνοϊκών εξελίξεων στον αγρο- ταγωνιστικός των ζένων. Να προώθηση η τικό χώρο.

Η κτηνοτροφία είναι άμεσα συνδεδε- ρισπότερο. μένη με την γεργική παραγωγή ιδιαίτερα σ'. Να δημιουργηθούν αγροτοβιομηχανι- ίτι αφορά την καλλιέργεια βασικών φυτών κοι συνεταιρισμοί μεγάλης δυναμικότητας διατροφής της και ειδικά της μηδικής και με τεχνοεπιστημονική υποστήριξη από την του κρατικού. Δυστυχώς η Χώρα σή- Πολιτεία για την αύξηση της παραγωγικό- μερα δεν έχει μεγάλες δυνατότητες για ε- τητας μέσα από τον έλεγχο κι εκμετάλλευ- λεύθερη βόσκιση της χλωρίδας από τα βο- στη της παραγωγής σ' όλες τις φάσεις (πα- δινά για μεγάλα χρονικά διαστήματα, για- παραγωγή - μεταποίηση - εμπορία κλπ.). Προ-

σθέτω σαν ακαραίτητη προϋπόθεση την εκπαίδευση των κτηνοτρόφων στα θέματα που είναι συνδεδεμένα με την επαγγελματική τους δραστηριότητα.

Η βοοτροφία επομένως πρέπει να δη- μιουργηθεί στις κατάλληλες περιοχές με τις παραπάνω προδιαγραφές, και τότε την θέλετο να εξελίσσεται σ' επιθυμητούς ρυθμούς.

Για τους άλλους κλάδους κτηνοτροφίας, πρόβλεψη μου είναι, ότι με τη λήψη των απαραίτητων μέτρων, όπως προανάφερα σε άλλο σημείο, για διαρθρωτικές μεταβολές οι προοπτικές είναι καλές για σταδιακή αύξηση της παραγωγής. Συγ-

χρόνιας ελπίζουμε να οργανωθεί το κύκλο- μα των σφραγίδων και των βιομηχανιών ε- πεξεργασίας ζωικών προϊόντων σε βαθμό που θα εξασφαλίζει την ανταγωνιστικότητα, την παραγωγικότητα και την παραγωγή μεταποιημένων προϊόντων σε βαθμό τέ- τοιο που θα ανακούφισε την διαρροή μεγά- λων συναλλαγματικών αποθεμάτων που σήμερα χάνονται εξ αιτίας αυτών των αδι- ναμιών. προς όφελος της Εθνικής οικονο- μίας και την ενίσχυση του πισοδήματος των γεωργοκτηνοτρόφων, την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου και την καταπολέμη- ση της αστυφιλίας.

ΘΑΛΑΣΣΙΝΗ ΓΝΩΡΙΜΙΑ

*Γλυκό κρισταλλογάλαζο νερό
στη διάφανη θαλάσσια αγκαλιά
και στους βυθούς αμμόχνουδα χαλά-
με φέρνουν εραστή της θαλερό.*

*Ρευστή περίπτερη, χάδι μ' αφρό,
λιωτά ζαφείρια, κιμάτων φιλιά,
δσωστος φλοιόσβος, ερωτική λαλιά,
υγρότοπου κει, ενάλιο νερό.*

*Σειρήνες οι ακτίνες, ηλιοβόλες
νιώτω στηθόπαλμο ματιές θολές
δεν στέργονται στην περηφάνια.*

*Σφίξετε με κνισσομάγευτη θεά
— θυητόν εμένα και εσύ κραταία —
ειδωλο λικνιστό σ' αφρόχυτα στεφάνια.*

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΡΕΛΛΗΣ

Ο ΚΟΝΕΜΕΝΟΣ ΚΑΙ Η ΣΥΓΓΡΩΝΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Σὲ άρθρο μου δημοσιευμένο στὸ «Βῆμα» (8.11.1978) έδωσα συνοπτική εικόνα τῶν γλωσσικῶν ίδεῶν του Νικολάου Κονεμένου, (1832 - 1907), ένος απὸ τοὺς πρωτοπόρους τῶν γλωσσικῶν ἔγγνων στὸν τόπο μας, καὶ συσχέτισα τὶς ίδες του αὐτές μὲ τὸ γλωσσικὸν κήρυγμα τοῦ Ψυχάρη. Γράφοντας τώρα γιὰ τὸ πῶς ἀγικούσει ὁ Κονεμένος τὴν σύγγρονή του ἐλληνικὴ λογοτεχνία προσποθέτω γνωστὸ στὸν ἀναγνώστη, μου τὸ θέρος ἐκτίνο, πὼν θὰ τὸν βορυθῆται νὰ κατενοήσει καλύτερα τὶς κρίσεις τοῦ Κονεμένου γιὰ τὰς σύγχρονὰς του λογοτεχνίες. Πάντως ὑπενθυμίζω ὅτι ὁ Κονεμένος ἐδημοσίευε κατὰ καιρούς καὶ πρὶν νὰ φάνει ὁ Ψυχάρης καὶ ἀργότερα ὄρισμένα μελετήματα συστικά μὲ τὸ θέμα τοῦ γραπτοῦ μας λόγου. Πρόκειται γιὰ τὰ ἀκόλουθα : «Τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας» (1873), «Καὶ πάλε περὶ γλώσσας» (1875), «Τὸ σύστημα τοῦ Ψυχάρη καὶ ἡ μέλλουσα ἀττικὴ τοῦ Κίμωνος» (1895) καὶ «Τὸ τέλος μῆτρα ψευτικῆς». Όμως καὶ σὲ ἅλλες εὐκαιρίες δὲ θὰ παραλείψει ὁ Κονεμένος νὰ διατυπώσει γλωσσικές του ἀπόψεις. Τὰ παραπάνω δημοσιεύματα βρίσκεται ὑπὸγνωστῆς στὸν πρώτο τόμο τῶν «Ἀπάντων» τοῦ Κονεμένου, πὼν τὸν δημοσιεύσεις ὁ Γ. Βαλέτας τὸ 1965.

Στὸ πρώτο ἀπὸ τὰ μνημονεύματα παραπάνω δημοσιεύματά του διαπίστωνε ὁ Κονεμένος («Ἀπάντα», σ. 53) ὅτι δὲν εἶχε ἀκόμη διαμορφωθεῖ ἀξιολογητικὴ λογοτεχνία. Άλλα καὶ δὲν ἦταν δυνατόν νὰ έχει διαμορφωθεῖ. Οὖτε καὶ συγγράμματα κατέληγαν γιὰ τὴ διαπαιδαγώγηση τοῦ λαοῦ ὑπῆρχαν τότε, πίστεις (αὐτ., σ. 66) ὁ Κονεμένος. Τὴν «δικήν μας σήμερα βιβλιοθήκην» τὴν συγχροτοῦν, κατὰ τὴ γνώμη του, «πλήθος βιβλία σχολαστικά, κάνα πεποτημονικά καὶ δυτικές μεταφράσεις ἀπὸ τὶς πλέον ἄντυχες ἔνες μυθιστορίες μὲ κάποια σπάνιαν ἔξαρση». «Ο, τι ὑπάρχει βρίσκεται ξέω τῆς τέχνης καὶ τῆς αἰσθήσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ὀρχαίου». Στὴ μελέτη του «Τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας» (1873) διαπιστώνει (αὐτ., σ. 45 - 6) ὅτι, ἐν τῷ δημιουργήσει στὰ νεοελληνικὰ γράμματα κάτι, «αὐτὸν είναι συνθεμένο στὴ ζωντανὴ γλώσσα» καὶ μὲ τὴν εὐκαιρία κατὴ κάνει λόγο γιὰ «τὰ λίγα, ἀλλ' ὀραῖα ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ», πὼν είναι γραμμένα σὲ ἑνα «μαργό», ὥστε λέει, σὲ ἑνα δηλ. Ίδωμα πὼν μερικοὶ θὰ τὸ περιφρονοῦσσαν. Καὶ ὑποσημειώνει ἡτι ἔννοει τὰ

νεκυνικὰ ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ πὼν τὰ ἀντιπαραβόλεται, καθὼς καταλαβάσινοις, πρὸς τὰ μεταγενέστερα σολωμικὰ δημιουργῆματα, πὼν πολλὰ τους ἔμειναν ἀτέλειωτα. Μολύντας ἕμεινας ἀμέσως παρακάτω γιὰ τὰ σολωμικὰ ἀποτάσσομάτα παρατηρεῖ δι τοι καὶ αὐτὰ δείχνουν «καὶ πολλὰ μέρη τὸν ἔξοχο ποιητὴ καὶ μᾶς τὸν δείχνουν μάλιστα προχωρημένον στὴν τέχνη». Πάντως, χωρὶς νὰ ὑπολογίζει αὐτὰ τὰ ἀτέλειωτα ποιήματα, νομίζει δι τοι καὶ μόνο μὲ τὰ νεκυνικὰ του ὁ Σολωμὸς βρίσκεται «περιεσσότερο ἀπὸ μιὰ βαθμίδα» παραπάνω ἀπὸ τὸ Χριστόπουλο, τὸ Βηλαρῆ, τὸ Ζαλοκώστα. Ψυχὴ καὶ ἴσχυρη ποιητικὴ εἶχε μόνο ὁ Σολωμὸς, ἐνὸς τὸ Βηλαρῆ τὸν βλέπει νὰ ξεχωρίζει τοι τὴν τέχνη του στίγμου του. «Ο Κονεμένος δὲ συμπαθεῖ καθόλου τους ποιητικοὺς διαγενονισμούς, πὼν ἦταν τοῦ συρμοῦ στὴν ἐποχὴ του. Ὁ ποστηρίζει (αὐτ., σ. 73) δι τοι πρέπει νὰ ὑπάρχουν πρότε ποιητὲς καὶ ἐπειτα νὰ διδοθετοῦνται «ἀγωνίσματα». Οὗτε βλέπει νὰ ὑπάρχουν εἰ ἀριδόις κριτές. Ἁξιοτημένοτο δρώμειν είναι δι τοι γράφοντας μετὰ εἰκοσιτρίο χρόνια (1895) δὲν έχει τὴν ίδια ἀκοιβῶν γνώμην. Καὶ τοῦτο δὲν είναι περίεργο. Ἀλήθεια τὰ πράγματα έχουν κάποιας ἀλλάζει. Ὁ πάρηχει πρόσδος στὴ δημοτικιστικὴ ίδεολογία καὶ πράξη. Σήμερα, διαπιστώνει, (αὐτ., σ. 136), ὑπάρχει κίνηση φιλολογική, πὼν ἔκεινη τὴν ἐποχὴ δὲν ὑπῆρχε. «Πι γνώμη του δρώμειν είναι δι τοι ἡ κίνηση, κατὰ δὲν ἐδημοσιεύγησε ἀξιόλογο ἀριθμὸν καλῶν, ἀλλὰ σύτε καὶ μέτριων ἔργων.

Δὲ συμφωνεῖ καθόλου μὲ τὶς λογοτεχνικὲς ἀντικήψεις πὼν ἐπικρατοῦντας ἐποχῇ του (1895) καθόλου διαπιστώνει (αὐτ., σ. 146 - 7) δι τοι στὰ γράμματα, δηνος καὶ στὴν πολιτική, «βιταίνειεν ἡγεμονίας καὶ ἀναρχίαν». Στήνουμε ἀνδριάντα, καθὼς λέει, τοῦ Ἀγιλλέχ Παρέστου καὶ δὲν ἀνερωτούμαστε γιατὶ δὲν κάνουμε τὸ ίδιο καὶ γιὰ τὸν ἀδελφὸν του; Γιατὶ δι τοι καὶ γιὰ τὸ Βελαρίτη; Γιατὶ δι τοι γιὰ τὸν Σούτσους, πὼν νομίζει, δὲν είναι κατώτερο ἀπὸ τὸ Ηλείωντος Ράγκαρδ, καὶ τὸ Ζαλοκώστα; Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν ἐκφέρεται ὁ Κονεμένος τὴν ἀρνητική του στάση ἀπέναντι τῶν δρους ἐμνημόνευσε. Πάντως ἐκεῖνος δὲν έρει κανέναν καποὺ νὰ μπορεῖ νὰ συνεργαστεῖ μὲ τὸ Σολωμό... ίσως καὶ μὲ μοναχὸν τὸν Βηλαρῆ η μὲ τὸν Λασκαράτον. Καὶ προσθέτει δι τοι πολιγόνατους πὼν θὰ μποροῦσαν νὰ συγγενεύσουν μὲ τὸ Βηλαρῆ καὶ τὸ Λασκαράτο είναι ὁ Γεράσιμος Μαρκορᾶς. Τὸ Βελαρίτη πάντως σὲ ἄλλη εὐκαιρία (αὐτ., σ. 136) θέλοντας, φαίνεται, νὰ τὸν χαρακτηρίσει ἀκοιβώστερα, τὸν θεωρεῖ ὡς «κατὰ ἀνώτερο ἀπὸ τὸν Παράσχους».

Τὶς γνῶμες του, διατυπωμένες μὲ σύντομο καὶ ἀρροτικὸ κάπως τρόπο, τὶς δικαιολογεῖ πιὸ κάτω κανοντας εἰδικότερο λόγο γιὰ μερικοὺς ἀπὸ τους ποιητὲς πὼν ἐμνημόνευσε. Πρέπει νὰ έχουμε δι τοι μας δι τοι δι τοι οὐδιάλετη σημασία δι τοι μορφὴ τοῦ ποιημάτου, ἀλλὰ καὶ στὴν καλὴ ἐκλογὴ τοῦ θέματος. Σημειώνω δι τοι κατηγορία τῶν ἀποτυχημένων ποιημάτων κατατάσσει δι τοι στὴν ἐποχὴ του γράφονται μὲ θέμα τὴν «Ελληνικὴ

Ἐπανάσταση, γιατί, καθώς ένομιζε, αὐτές θὰ ἀποτελοῦν «ἀναγραφούσαις». Καὶ έδω γυρίζει πάλι στὸ Σολωμό για νὰ υποστηρίξει ότι βέβαια ποὺ δὲ τὸ δεχόμαστε ἐμεῖς σήμερα : ὅτι δὲν ωπάρχει δυνατότητα νὰ γραφεῖ ἀξιόλογο λογοτεχνικό κείμενο ποὺ θὰ εἴχε θέματα σὲ μιὰν ἑπογήν, ἀπομακρυσμένη ἀπὸ τὸ θέατρο τὸ γεγονός. Λέει (αὐτ. σ. 137) ικανὸ γιὰ τὸ Σολωμὸν ὁ Κονυμένος : «Πάλι κι' ὁ Σολωμός θατέρα ἀπὸ τὸν "Τυροκατέρας δ.τι ἄλλο εἰδούσαντας νὰ κάψει σὲ αὐτὸν τὴν προκάτινη θέτου γρατίνας καρές καὶ κίπτος καὶ μήτε ἐμποροῦσε νὰ ἔχει πανέναν σκοπό». Καὶ προχωρεῖ στὴν ἀκόλουθη γενικὴ στίσιο : «Ἄλισσονος τοῦ εἰδούς τὰ ἔργα εἶναι καλά στὴν ὥρα τους. Περνώντας διατεῖ η ὥρα ἀκτίνης, καὶ λατινωτας καὶ η περίστατη, εἶναι ρωμαϊκούμοναμνιῶν ὅπου δὲν ἔνθυσιαζον καὶ δὲν συρριεῖν περὶ μηνού τούς ἀντίτυποι». Λέγοντες αὐτά τὸ 1875 ὁ Κονυμένος δὲ δικτύπωνες κάτι πάλι διαχρονικούς ἄποτε εἰγος ποὺ ὁ Ροΐνης τὸ 18771, οἶτε ἴπποτήρες ὅτι αὐτὸι κιέπταισαν... ἰδεούντων τὸ κατέ τὰς ὥρας τῆς ἐμποντεών ἐν τῷ γραναρίῳ τοῦ πατρικοῦ δὲν ψηλός ἐν τῇ καρδιᾷ τῶν Ἑλλήνων? Καὶ δὲν πρέπει νὰ μηδὲ ρωμαϊκούς, η ἀρνητική στίσιο τοῦ Κονυμένου ἀπέδειξε τὰ μεταχριστικά, τὰ ἀποττελεστικά, ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ, οἶτον καὶ ὁ Ηλέκτρης (Ηλέκτρη, Ἀπαντ. τοῦ ίδ., σ. 72) μήτρα γρόνων νεαρότερη, τὸ Ιδαῖο, μελότες γὲ ἀρρεμβη, τὰ πατέρων ἀπὸ τὸ Βάντα τοῦ Ηλέκτρη, αποιο κρατίστων καὶ ἀρμακρατούστων τῶν ποιητῶν τῆς συγχρόνου «Ἑλλάδος» (ξ.π. σ. 70), ἔρωτο τοῦ Σολωμοῦ να μόνιμοποιεῖ παρεπωδῶς καὶ νὰ αριμάζῃ, τὴν γλεντσαν τὴν ἀρμιζόσαν εἰς τὴν ποιησίαν» καὶ συνέπει νὰ κιέλυνται νὰ συλλάβῃ, κατόπιν τελίσσων ἐν τῇ πραγματικότητια καὶ πολλές φορές νὰ κιέλυργηται κιέπτωνος ἐκ τῆς πειστικῆς πάλγης. Καὶ τὰ θέατρα ὁ Ηλέκτρης γιὰ τὸ Σολωμὸν γιὰ νὰ προσέλθει ἀμέσως πιὸ κάτω διὰ ὁ Ηλέκτρης στίσιος εἰστηγέστερος», γιατὶ καθέθυνε αὐτὸς νὰ διαμάζει καὶ νὰ γελιάζειν τὴν γέλασσαν διάνως ἐπαπέ.

Καὶ γιὰ νὰ ξαναγυρίσουμε στὸν Κονχέν, τὴν διπλανή την τελευταῖς χρόνι-
γιὰ τὸ Βαλανωρίτη, σὲ ἀντίθεση μὲ διατάξεις πλήθερα εἰχεῖ πεῖ ο Παλαιᾶς. Ο
διετυπώνει μὲ τύρωνεια λέγοντας γιὰ τὸ Λουκελίτη πατέρη, δια τὸ ἐπικεί-
μενῆς γιὰ εἶκος χρόνους μᾶς εἰχει βανδήσει μὲ κύττα καὶ μὲ κύττα καὶ πάντα μὲ
αἴτα». Καὶ κάνει τώρα μιά προφητική σύλληψη - πως διαγράφεις αὐτούς: «Τὰ
πικήματα τοῦ Βαλανωρίτη γιὰ κύττα τὴν κύττα καὶ περιποτέται γιὰ τὰ θύλα-
τοὺς ἔλαττώματα ὡς τὴν νέα γενεὰ θὰ είναι τελείων ἀληφτικούμενο». Καὶ μὲ
είρωνεια πάλι προσθέτει: «Ἐξαιρεῖται ο "Γάνος στὸν Ηπειρόχωρο, που ἔκανε
θὰ μείνει ἀδέναντος δυο θά μείνουν ἀδέναντα καὶ τὰ ἕκαστα τῶν πορῶν αχ-
θηγγεῖν τοῦ πανεπιστημίου, πως ἀπὸ τὰ γένη τοῦ εἰχει λέγει τὸν πατέραν
ο Βαλανωρίτης γιὰ κένω τοῦ ιδίου πανεπιστημίου που τοιαῦτα

1. Dr. E. Potvin, Tercia III, Keweenaw Mts.

2. Πάντας εὐθυμέρων παρουσιάζει ή αποτελεί την Ηγεμονία της Βασιλείου (Ι. Νικόλαος 1877): Bv. 'Αριστ. Βαλαντίτσου, Βλογ και Έργα, 1907, σελ. 205.

τούς είχε ξυπάσσει τόσο». Και συνεχίζοντας την ειρωνεια γραφει: «Τον Υμνο αύτὸν είχε μεταρράψει καὶ λατενικά ὁ μακαρίτης ἡ φίλος μου Ἰω. Στρατέλος², σχολάρχης στὴν "Λγικ Μαΐρα, γιὰ νὰ τὸν διεβάσει, ιποθέτω, στοὺς Λατίνους στὸν Ελλο κόσμο, ἐκεῖ ποὺ ἔπηγε».

Προσθέτω διτί καὶ ἄλλου ὁ Κονεμένος ("Ἄπαντα Α' σ. 152) θεωρεῖ τὸ ποίημα αὐτὸν ὡς τὸ σχειρότερο ἀπὸ τὰ ἔργα του· καὶ απερατώδεσσι. "Οὓς δὲν εἶναι διδικος ἀπέναντι στὸ Βαλανῷτη. Τοῦ ἀναγνωρίζει τὴ συμβολή του στὴν προώθηση τῆς δημοτικῆς γλώσσας στὴ λογοτεχνία (αὐτ. σ. 137). 'Τοιούτου μέλιστα σὲ ἄλλη εὐκαιρίᾳ (αὐτ. σ. 152 καὶ 663) τὴ σημασία ποὺ είχε ἡ ἀναγνώριση ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο τῆς· οικεῖς γλώσσας ὡς κατάλληλης γλώσσας γιὰ τὴν ποίηση, ποὺ ἐκεῖνος δὲς γνήσιος δημοτικιστὴς πιστεύει διτί. Ήδη γίνεται ἀργάτερα καὶ τοῦ πεζοῦ λόγου ἡ γλώσσα. 'Ο τότε πρύτανης είχε χαρακτηρίσει τὴ δημοτική γλώσσα ἀθηνεύη καὶ ἐθνικωτάτην. Φυσικά καὶ ὁ Ἰδιος ὁ Βαλανῷτης ὑπογράμμιζε (βλ. πρόχειρα: Τριανταριλλίδη, "Ἄπαντα Δ' 134) τὴν προσωπική του συμβολὴ στὸ θάνατο τοῦ λογοτεχνικοῦ καὶ τὴ διαμόρφωση τῆς δημοτικῆς, ποὺ, καθίδις ὁ Ἰδιος λέει, τὴν πλούτισε μὲ οὐκέτι κατάλληλο νὰ ικανοποιήσει τὶς ἀνάγκες τοῦ θίνους.

“Όπως είδαμε, δίπλα στη Σολωμή των νεκρικῶν ποιημάτων μὲ σημαντικὴ ἀπόσταση τοποθετεῖ τὸ Βηγλαρὲ καὶ τὸ Λεπαράτο καὶ μὲ αὐτοὺς συγγενικὴ βλέπεται τὸ Γεράσιμο Μαχορὲ.

Στὸ μελέτημά του τοῦ 1875 (χιτ. σ. 16), ἀρνῶ ὑπογραμμίσαι τὰ σημεῖα
τῶν δύο σημαντικῶν σταθμῶν αὐτῆς πορτία τῶν νεοελληνικῶν γραμμάτων,
τὰ Βιβλούντζο Κορινθό καὶ τὸ Σολομόν, ἔργων τοῦ Περκέρη καὶ βούτη ση-
μαντική διερροὴ ἀνάμεσα στὰ πρωτότοπα τοῦ Βγάλκη καὶ τὰ κατοπίνα του
ποιήματα. Τὴν σύγκρισην τὴν ἀπόδονται καὶ ποὺς τὸν πελάγετο Γουζέλη γιὰ
νὰ δεῖξει ὅτι ἡ λογοτεχνικὴ δημιουργία γρατίζεται μὲν γλώσσα ποὺ νὰ μην

1. Κατ' δόμος, διπλού περιττού είναι ο Γ. "Αλιστενδράτος" (Κεφαλλ. Χρονικό 1, 1976 [1977], 10 σεμ. 18), ο Κονεμένος είχε δημιουργήσει — πολύ πρωτότερη, είναι άλλοτες — από περιοδικό του «Ευαγγέλιο» στίχους του Βαλεωρίτη, όπως την «Ημέρα Φρεστίνη». Συγκατα μέντον τον «Τμίο στὸν πατράρχην» έξερε διτή δηλαδή πάνω προσάρτεσε δριμυτήν λογίαν καὶ κριτικήν τὴ διωμένην κριτικήν, ἀλλὰ καὶ γένιν ἀρρώστην νὰ γράψει δια Μικέλης "Αβλίχος παραδίδει τοῦ «Τμωκού, πεπλοφορημένου» Αμανένη, σαπιρίζοντας τῷ Βαλεωρίτῃ (βλ. 'Αριστ. Ρουχωτῆ, "Απάντη Μικέλης" Αβλίχου, Αθήνα 1976, σελ. 145 – 151-ειλ. Γ. "Αλισενδράτο, Κεφαλληνή, Χρονικό 1, 1976 [1977], 1-45). – Σχετικά τώρα μὲ τὴν εἰρωνική χριστὴ τοῦ Κονεμένου γιὰ τοὺς πανεπιστημιανοὺς ποὺ σίχαν ἔτεροις τὴ γένεσις τοῦ ποιήματος τοῦ Βαλεωρίτη, ἀργότερα σὲ ὅλη εἴκαστρα (1903, βλ. Κονεμένος "Απάντη, σ. 663) οὐ τοὺς πιμήσει δια Κονεμένος τρέζοντας: «Δέν ἔξερε τὰ δυνάμει τοῦ, πρέπει διως; καὶ εἶναι δίκιο νὰ τὰ δικαιουλέσει τὴ λοτορέα,

2. Ο Ιωάννης Σπαντέλος είχε γράψει και άλλα
(1872) και βιογραφίες των Βαλισσών (1879).

είναι πλαστή και «άρκετη μόνον για ξύλινους ανθρώπους, γιατί μαριονέτες». «Πνίγεται» δημιουργήστε, γιατί χρειάζεται και τότε αρμόδια γλώσσα για να δημιουργήσεται. Και δηλαράς τη βρίσκει με τα «δεξιά τέρα» του ποιήματα. Σημαντικό πλεονέκτημα του Βηλαρᾶ και διαφορά των καλών δημοτικιστών είναι ότι ξέρουν πολύ καλά και την άρχαλα και τη νέα γλώσσα (αύτ. σ. 101 σημ. 9).

Όταν στο ίδιο μελέτημα έρχεται στο θέμα της χρησιμοποίησης ιδιωματισμῶν στη γλώσσα τῆς λογοτεχνίας, παρατηρεῖ (αύτ. σ. 103-4) διτί δηλαράς χρησιμοποιεί ιδιωματισμούς του τόπου του, διπλανούς κανένας και δηλαράς, και διτί τό διάλεκτον του Βηλαρᾶ κανένας. «Η γλώσσα, προσθέτει, είναι πάντα μία κι' δηλαράς στήματα καταλαβαίνει τὸν Βηλαρᾶ κι' δηλαράς ήθελε καταλαβαίνει τὸν Λασκαράτο». Λόγω της διαφοράς στην ονομασία της γλώσσας, δηλαράς ή Λασκαράτος, η γλώσσα της λογοτεχνίας γλώσσα. Συντάχθηκε δηλαράς διαφοράς διαφοράς διαφοράς διαφοράς, τότες διαφοράς να διατίθεται και προσδιορίζεται μεταξύ των διαχρόνων τύπων έκπληξης διαφοράς διαφοράς να είναι κανεὶς στοὺς γραμματισμένους διόπλιθού του Εθνους. Λόγω της διαφοράς διαφοράς της ταυτιστικού ιδιωματισμού του Εθνους τότε πολύ έγραψε. «Κινητούτας διαφοράς διαφοράς και έγραψε διτί δηλαράς διαφοράς αν' άρχαλαντινούς να γράψει τη γλώσσα του διπλανού μπορεῖ κακάτυτα».

Γνωστό είναι το δρυογραρικό σύστημα του Βηλαρᾶ, που προτείνει τὴν κατάργηση τῆς ιστορικῆς δρυογραρίας στη γλώσσα μας. Τὸ σύστημα βέβαια διατίθεται και είναι ούτοπο κιότ τὸν ἐλληνισμὸν - ἀν λάβει κανεὶς υπόφη, τὸν τὴ μακρὰ ιστορικὸν πορεία μέσα στοὺς κίῶνας. Στὰ 1814 είχε δημοσιευτεῖ στοὺς «Καρφούς» ἢ «Ρομέην», γλώσσα του Βηλαρᾶ. Ο Κονεμένος στὴ μελέτη του «Τὸ ζῆτημα τῆς γλώσσας» (1873) βλέπει (αύτ. σ. 68) τὸ σύστημα του Βηλαρᾶ «ἀπλὸν ἀπαγορευμένον, ὡς καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸν ὄρθον λόγον». Στὸ Βηλαρᾶ διακρίνεται δηλαράς καὶ κρίση καὶ καλαυδήσησις. Γόνι Θεωρεῖ συνάψι τὸν πλέον ἔκανεν για νὰ δικαΐουληγεῖ τὲς προτάσεις του. Είναι γι' αὐτὸν ἀξιολογα πληροφορισμένος. «Ἔχει ἀκούσει διτί σύζονται ἀνέκδοτά του. Ο ίδιος δημοσιεύεται στὴν «Πανδώρα» ἀνέκδοτα ποιήματά του. Κατακρίνεται, φυσικά τὸ μακρὸν ποίημα τοῦ «Ηπειρώτη λογίου» στὸ θάνατο τοῦ γιατροῦ Κυρίτσα, που διτί τὸ δημοσιεύεται, γιατί διατί γραμμένο στη γλώσσα «λογιοτεχνική», ἔργο σχολαστικό, «άνωπρερτον». Σὲ νὰ ἀμφιβάλλει για τὴ γνησιότητά του. 'Αλλὰ διατί δικό του, θὰ τὸ έγραψε, λέει, μεταν. διατίν παιδί καὶ πρὶν πάει στὴν Ηπειρώτην».

Για τὸ Χριστόπουλο, που κι' αὐτὸν τὸν μνημονίει κανένα στὸ Βηλαρᾶ, καθὼς καὶ για τὸ Ζελοκύπετχ, διτί κανένα θεατέρων λόγο. Τοῦ δόθηκε διακρίσιμη γλώσσα με τὴν Χριστόπουλο στὴν συγγραφὴ τὸ ζῆτημα τῶν ξένων λέκχωρητες Θεωρεῖ (αύτ. σ. 51) τὶς λέξεις ἔκεινες ποὺ ξέρουν εἰσαγθεῖ πριν οργάνωσαν

καὶ διτί ξέρουν γίνει δεκτές. Φυσικὸ μάλιστα Θεωρεῖ δηλαράς στὸν Κονεμένος νὰ πάρινομε καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ λέξεις. Παραπέμπει λοιπὸν δηλαράς στὸν Κονεμένος στὴν «Αιολοδωρικὴ» τοῦ Χριστόπουλο, γιατί διτί δηλαράς προστέλλεται διτί ξένησμοις καὶ βαρβαρισμούς τῆς νέας Ἑλληνικῆς ἀποδείχνει διτί προέρχονται ἀπὸ ἀρχαίους συγγραφεῖς (αύτ. σ. 101 σημ. 9).

Ποιά ἀκριβῶς γνώμη έχει για τὸ Λασκαράτο, ποὺ κι' αὐτὸν τὸν τοποθετεῖ διπλα στὸ Βηλαρᾶ; Τὸ σύμπαντει διατίθεται δηλαράς. Πιστεῖει (αύτ. σ. 35) διτί δηλαράς γράφει τὴν κοινὴ γλώσσα παρὰ μερικοὺς ιδιωματισμούς του, γιατί δηλαράς σωστά δέχεται διτί τὴ γλώσσα μας είναι μία παντοῦ ἔξαιροντας κάποια μακροτιμένα μέρη - τὸν Ανατολῆς, καὶ κατί μικροὶ καὶ ἀσήμαντοι ιδιωματισμοί, ποὺ ξεχωρίζουν μερικές φορές τὴ γλώσσα ἀπὸ τόπο σὲ τόπο, διτί είναι ἀρκετοὶ γιατί νὰ μᾶς κάμουν νὰ συμπεράνουμε πώς η γλώσσα διτί είναι μία καὶ διμοιχία. Πάντως τῆς γλώσσας τοῦ Λασκαράτου δηλαράς στὸν Κονεμένος τῆς βρίσκεται (αύτ. σ. 103 σημ. 11) κάποιους αγιθασμούς διτί καὶ «σχολαστικότητες». Εννοεῖ λ.γ. απεκίνη τὰ κιό διποίοις, διτί οποια, καλπ., ποὺ η γλώσσα μας διτί τὰ ξέρει καὶ ποὺ θὰ ἀμποροῦσε νὰ τὰ ξεφύγει. Εμεῖς βέβαια σήμερα θὰ διαφωνούσχαμε μὲ τὴν τελευταῖς κίτη ἀποψή.

Τὸ Λασκαράτο δηλαράς στὸν Κονεμένος τὸν βλέπει απόντροφο στὰ αισθήματα καὶ σὲ μερικὲς θέσεις καὶ τοῦ ἀρχεῖναι (παίζοντας) μὲ τὴ «διεσθήη» του δέκα γιλιάδες δολλάρια, διτί τόπο ἐπειδὴ είναι παλαιὸς φίλος του, ἀλλὰ ἐπειδὴ διέθετος τοὺς λόγους τὸ δέξιοι, ἔξαιροντας λίων τὸν λόγον καὶ τὴν περίσταση, διέθετον τὸν εἶγε ἔργοςσι δημοτολίτης τοῦ τόπου του. Καὶ διατυπώνει τὴν ἐπιφύλαξη, γιατί διτί ξέρει μελετήσει τὸ ἀντικείμενο καὶ ἐπειδὴ διπάρχουν γιατί με διαφορετικές (αύτ. σ. 338).

Ο Κονεμένος ἀντιμετωπίζει (αύτ. σ. 42) καὶ τὸ θέμα τῆς γνωστῆς «Βεβυλωνίας» τοῦ Δημήτριου Βυζάντιου (1770 - 1853) διτί ἀπὸ τὴν πρώτη του μελέτη γιατί τὴ γλώσσα (1873). «Ἔχει τὴ γνώμη διτί περιουσιάζοντας τὸ αιλογιότατον» καὶ τὸ «πολύμορφον» τῆς ζωντανῆς γλώσσας θέλχος νὰ συμβουλέψῃ ἔναν «μεσαῖο δρόμον». Ελέγχει τὸ συγγράφει γιατί πρόβλεψε μὲ τὸ ἔργο του τὸν Αρβανίτη, τὸν Ανατολίτη καὶ τὸν Κυπριώτη. Ιδίως δηλεγχος γίνεται για τὸν Αρβανίτη, ποὺ αιμιλώντας τὰ «γραϊκικά» μαλεῖ μιὰ γλώσσα που διτί είναι δική του. Τὸ ίδιο περίπου ισχύει καὶ για τὸν Ανατολίτη. Ο Κυπριώτης πάλι, λέει δηλαράς στὸν Κονεμένος, καίναι πολὺ μακριὰ ἀπὸ μᾶς. Στὴ θέση τους θὰ ἐπρεπε νὰ προτιμήθουν «τόσοις διλλοις ποὺ είναι αιμότερα». Φυσικὰ τὸ χωρισμὸν τῆς νέας Ἑλληνικῆς σὲ «αδιαλέκτους», διπλανούς τὸν κανεὶς δηλαράς (αύτ. σ. 63). Αλλὰ τὸ ἔργο τὸ ἐκτιμᾶ διτί για τὶς γλώσσαις διαφορές ποὺ υπογραμμίζει, ἀλλὰ για τὶς διαφορές ποὺ προβλέπονται προκειμένου για τὰ ίθη τῶν προσώπων. Γενικά διαφορές ποὺ προβλέπονται προκειμένου για τὰ ίθη τῶν προσώπων. Γενικά καμμαδία χρακτηρίζεται ανθετική στὴν βαρβαρισμούς ποὺ ἔβρισκον τὸν θέμαν τὸ θέμαν στὴν λέξην ἔκεινη τὴν ἐποχήν. Διαφορετικά, λέει δηλαράς στὸν Κονεμένος, βλέπουν τὸ θέμαν στὴν λέξην ἔκεινη τὴν ἐποχήν.

πουν τό έργο οι λογιόττοι, ίσως και ὁ συγγραφέας του. Νομίζουν ότι τό έργο ἀποτελεῖ ἐπιχείρημα ἐναντίον τῆς κοινῆς γλώσσας, ἐνῷ είναι «κατήχητης ἔπληξ» (αὐτ. σ. 98). Γιὰ τὸ συγγραφέας τίδικότερά νομίζει ότι ἐπιδίουκτης τῆς δικαιωμάθησης τῆς νέας Ἑλληνικῆς καὶ τῶν ιδιομάτων της, ἐπέτυχε δικαστής νὰ διέξει ότι ὅλες οι γλωσσικὲς διαρροὲς ὑπάρχουν σὲ μικρὴ γλώσσα νὰ διέξει ότι ὅλες οι γλωσσικὲς διαρροὲς ὑπάρχουν σὲ μικρὴ γλώσσα (αὐτ. σ. 63). Πιστεύει ἔπομα (αὐτ. σ. 97) ότι αέμεντος λογιόττοτος ὡς τὸ τέλος. Εἶναι δικαίως βέβαιο ότι ὁ Κονεμένος τὸ Δημήτριο Βοζάντιο, τὸ συγγράφεας τῆς «Βαζούλωνικῆς», περίδοξα τὸν συνέγεια μὲ τὸ Σκαρλάτο Βοζάντιο, (1798 - 1878), τὸ γνωστὸ συγγραφέας τοῦ Λεζικοῦ τῆς νέας Ἑλληνικῆς (χ' ἔκδ. 1835, γ' ἔκδ. 1874). Γενικά τὴν «Βαζούλωνικήν» τὴν χαρακτήρισε ὡς τὸ πινευματωδότερό έργο ποὺ είχε γράψει ἓντες τὴν ἐποχή του (1873) οἱ λογιόττοι.

Ο Κονεμένος θεωρήτης γρήγορος - καὶ ίταν γιὰ τὴν ἐποχή του, - νὰ ἀνασκευάσει (αὐτ. σ. 60 - 5) τοὺς ἴνστατριζότες ὁ λεξικογράτης Σκαρλάτος Βοζάντιος στὰ αλλοτριγλωσσεῖα τοῦ Λεζικοῦ του τῆς νέας Ἑλληνικῆς. Τὸ λεξικογράτηρο Βοζάντιο τοῦ πατέρα, ἥπος είδησε, ὁ Κονεμένος μὲ τὸν κακομελιγράφο μὲ τὸ ίδιο ἐπόνυμο, τοὺς ἀντικείμενούς της, αλλοβιλεύτικον του. «Ἔνας λόγιος ἀκόμη, νὰ τὸν ἀντικείμενο περισσότερο νομίζοντας ότι σύντκες καὶ λεξικὸν αὐτὸς καθ' ἵμας Ἑλληνικῆς διατέκτων. Τὸν απέγκρισσαν, δικενδυτηγμένα μάλιστα, γιὰ τὴν πρωτοβουλία του, «κατί παρ' οὐκ τὰ μετανεστεύτατα - μεταδικά καὶ ἄλλα τοῦ λεξικοῦ - ίταν τὸ πρώτο ίστοις είδησε, ἀρχιποτίστηκε τὸ 1835») καὶ τὸ πιὸ πλήρες λεξικὸν τῆς δημοτικῆς γλώσσας σ' ὅλην τὴν τὸ δίκαστον εἰσαγγελίαν. Δέντο περιλαμβάνει δικαίως ὁ Κονεμένος δικαιωμάτωνς ἀπόλυτα μὲ τὶς γλωσσικὲς ίδεες τοῦ Βοζάντιου νὰ τὸν χαρακτηρίσεις «παρακληγωτή» (αὐτ. σ. 187).

Δινεται ή σύκαιρη στὸν Κονεμένο νὰ μάλιστα γιὰ τὸ δημοσιογράφο καὶ ποιητὴ Σοφ. Καριδή († 1893). «Οποις εἶναι φυσικό, ποιητὲς σὸν καί τὸν δὲν τοὺς ἀκτινᾶς ὁ Κονεμένος (αὐτ. σ. 98). Δικαίως βρίσκουν πώς αέριοι μὲ δίκαιο, πνεῦμα, ἀλλὰ εἶναι πολὺ διάχρονος. Στὴ ζωγραφία τῆς καλῆς κριτικῆς, συνεργάτει, τὸ έργο του δὲν ξηράζειν τίποτα εἶναι ψετερά». Μὲ ἀντιμότητα δικαίως διποτικεύεται ότι δέρει τὸν ποιητή, ἀπὸ μερικά μόνο έργα του.

Φυσικά, παρακολουθεῖ ὁ Κονεμένος τὶς συζητήσεις μεταξὺ τῶν λογίων τῆς ἐποχῆς. Τὰ «Ελβούλα» τοῦ Ροτόη, ποὺ είχαν πρεβάλει καὶ τάρχεαν μερικά μέντα μὲ αὔριθη γνώση καὶ πνεῦμα. Συζητά τὰ μὲ τὸν Τάκιον Πολυλᾶ Πλάσσαν, ποὺ είχε κυκλοφορήσει τὸ 1892, συμπίπτουν μὲ τὶς παλαιότερες δικές του. Πόσο ἀκτινᾶς τὸν Πολυλᾶ φαίνεται ἀπὸ τὴν φράση του: «Αὗτά ποιοι μου περὶ γλώσσας 1873 - 75. Καὶ τὰ εἶται ἀπέρτω, ἀπρότεροι κακότερά μου». Πολυλᾶς, ἀρμοδιότερος ἀπὸ μέρα γιὰ τὴν περιπόλιτην μάλιστα, καὶ τὴν

λεπτὴν αἰσθησή του, καὶ ὅπου γιὰ τοῦτο δὲν είχα βγεῖ ἕγω τότες νὰ μιλήσω, ποὺ είχε δοθεῖ ἡ ἀφορμή ἀπὸ μέρος καποιανδύνων λογίων (αὐτ. σ. 140). Προσθέτω ὅτι ὁ Κονεμένος ἀπαινεῖ καὶ τὴ γλώσσα τῆς «Οδύσσειας» τοῦ Πολυλᾶ. Σχετικά τόρα μὲ τὶς γνωστὲς ταραχές τῶν «Εὐαγγελισμῶν» (1901) δὲν είναι, φυσικά, περίεργο πού, μέδιο ποὺ δὲ δεχόταν τὶς ἀπόφεις τοῦ Αλέξανδρου Πάλλη γιὰ τὴ γλώσσα, καταδικάζει (αὐτ. σ. 151) ἀκίνους ποὺ καταδίκουν «τοὺς φρόνιμους καὶ λογικοὺς ἀνθρώπους, ὅπου θίβελαν μὲ τὴ μεταφρασή του. (= τοῦ Εὐαγγελίου) νὰ κάμουν νὰ τὸ ἐννοήσουν καλύτερα οἱ ἀγράμματοι».

* *

«Ἄν θά θέλαμε τόρα νὰ διατυπώσουμε μιὰ γενικὴ κρίση, ποὺ θά θέτων καὶ ἔρμηνεια τῆς συντηρητικότητας τοῦ Κονεμένου σὲ σύγχρονη μὲ τὴν κατόπιν ριζοπαστικότητα τοῦ Ψυχάρη, καὶ τὸν λόγων μετὰ τὸ κίνημά του Ψυχαρικῶν, θά λέγαμε ότι ὁ Κονεμένος στὰ γύρων τῆς ὀμριμότητάς του, διταν πιὰ περάντα χρόνων, είχε πωστὴ ἀντιμετωπίσει τὴ γλωσσικὸν πρόβλημα τῆς ἐποχῆς του στὶς γενικές του γραμμές προδρομικὰ κηρύσσοντας πολλὰ ἀπὸ τὰ θέση ἀργότερα μέτα στὴν περιστέρην ἐξέλιξη, τοῦ γλωσσικοῦ ἀγώνα διγνωμόνας. Αργότερα μετὰ δεκαπέντε - εἴκοσι γράμμα, διταν τὸ ψυχαρικό κίνημα είχε καταρθίσει νὰ δίνουσι τὸν πρώτους, ἀλλὰ βέβαια λόγους καρπούς του, πτεύθηκε κατὰ κάπιουν τρόπο - δύτις καὶ ἀλλοι δημοτικιστὲς τῆς παλιότερης γενεᾶς - ἃς ἀνερέργειας τὸν Πολυλᾶ - ἀντιμέτωπος στὶς γλωσσικὲς ὑπερβολές τοῦ Ψυχάρη. Σερνατοί δικαίως διταν τὰς στὴ βράση τοῦ ἀγώνα οἱ ὑπερβολές είναι δημονίους ἀναπτύξειτες, ἀλλὰ καμιά τροφή - καθὼς διταγνούν τὰ κατόπιν γεγονότα - καὶ γρήγορες. Κι' αὐτὸς πινέβη, μὲ τὴν ταχτικὴ τοῦ Ψυχάρη καὶ τὰ ἐπακόλουθά της, «Οποις καὶ ἀλλοτε ἔχει εἰπούσει, μόνο ἀπειδή ὁ Ψυχάρης κράτησε τὸν ἀγώνα σὲ ἀδιάλλοκτη, στάση, κατασθλώπαιος ἀμείς σήμερα νὰ γράψουμε καὶ νὰ διπεριστέσσομε μιὰ δημοτική, ποὺ δὲν είναι ὀλότελα ἀποχρωματισμένη, ἀξιοτίχης τῆς μακρύροντος ἀπίδρασης τῆς καθηρευουσιανικῆς ἰδεολογίας καὶ ταχτικῆς. Ο Κονεμένος περὰ τὶς σωματὲς συγχρήτικες του μπορεῖ νὰ μὴν ὀδηγήσει διταν θά θέλαμε τὸ γλωσσικὸν ἀγώνα, καθὼς δίδεις μὲ τὴν κριτικὴ του δρισμένα ὅπλα καὶ ἐπιχειρήματα στοὺς καθηρευουσιανούς, δικαίως φυσολογικά τὸ πράγμα - καὶ ἡ ταχτικὴ του - ἐξηγοῦνται ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη εἰλικρίνεια ποὺ τὸν χαρακτήρισε στὴ διατύπωση τῶν ἀντιλήφεων του καὶ ἀπὸ τὸ προσωπικὲ ἀσυμβίβαστο καὶ ἰδιότυπο τοῦ χαρακτήρα του, γεγονός ποὺ τὸν διδηγοῦσε νὰ γίνεται πάντοτε κακότηρος κριτής τῶν κοινωνικῶν καὶ πνευματικῶν φαινομένων τῆς ἐποχῆς του».

Εἰδικότερα στὸ ἀντίκρισμα τοῦ Σολωμοῦ τὸν βλέπομε μᾶλλον νὰ πλησιάζει στὶς δικαίωσις πειράτης τοῦ Σπυρίδωνος Ζαμπέλιου, ποὺ σιάζει στὶς δικαίωσις πειράτης ἀντιλήφεις τοῦ Πόθεν ἡ κοινὴ λέξις είχε γίνει δρυνητής τοῦ Σολωμοῦ μὲ τὸ φυλλάδιο του «Πόθεν ἡ κοινὴ λέξις

τραγουδῶν : « Όπως είναι γνωστό, καὶ ὁ Ζαμπέλιος ἔκτισεν χωρίων τὴν
γεανική πόληση τοῦ Σολωμοῦ. Στὸ ἀντίκρισα δῆμος τοῦ ἔργου τοῦ Βαλκαρίτη
νομίζω ὅτι ἔτρεξε πέρα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ του καὶ εἶδε τὸ Βαλκαρίτη οὐσιαστι-
κότερα - δηλ., περίπου δύο τὸν ἀντίκρισες ἡ μεταπλασικὴ χριτικὴ. Πάντως
τὸν ἀδικούντας τοποθετώντας τὸν συγ·δὸν δίπλα στοὺς Σούτσους καὶ τὸ Ράγκαβη.

E. ΚΡΙΑΡΑΣ

(από την E.H.M.)

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Δ. ΜΠΕΤΣΟΥ
σ. Διασκάλοι

γ) Κανονισμός του αδελφάτου του ναού.

Κεφ. Όπιος θέλει να ζητήσῃ να γραψει, τό-
σον εἰς το παρόν δια κτήτορας, δύον και
εις το ερχόμενον δια αδελφός να ἔχουν ε-
ξουσίαν οι επίτροποι του κάθε ιερού να τὸν
γράφουν ανεμποδίστος, μόνον να ηθελε δι-
δει εἰς τὸν αυτὸν Ναὸν δια αὔξησιν ὅτι τὸν
ηθελε φοιτήσει ο ἄγιος Κωνσταντίνος.

Βον. Όποιος τόσον από τους κτήτορας, δύ-
ον και πό τους αδελφούς ηθελε να γένει
ιερεὺς να ηθελε τὸν μπαλοτάρουν οι αδελ-
φότητα, δταν είναι ο κερός των μπαλοτα-
τών και ανίσος και η πάρτω οι περισσότε-
ροι τὸν θέλουν να μένει δια εφημέριος, α-
κόμη δσοι Ιερῆς ηθελε γένουν από την α-
δελφότητα, να μπαλοτάροντε εκείνοι οπού
θέλουν εἰς τὸν διορισμένον κερόν, και ο-
ποιοις η πάρτω οι περισσότερο τους θέ-
λουν να μένουν δια εφημέριοι μόνον από
αυτοὺς τρῆς και να δίδει ο κάθε εἰς τὴν αυ-
τὴν εκλισίαν γρόσια τριάντα δια μιαν φορα
τόσον, τα οποία να μετριώντε πρότα και ἔ-
πειτα να μπαλοτάρονται.

Γον. Ανίσος καμίαν φοράν να λήψῃ εφημέριος από την αδελφότητα να ημπορούν οι
αδελφοί να μπαλοτάρουν και βάνουν ἐναν
ξένον εφημέριον, με τὴν υπόσχεσιν του αυ-
τοῦ Ιερού να δίνει εἰς τὴν αυτὴν εκλισίαν

γρόσια σαράντα και να μένει εφημέριος εἰς
ὅσον κερόν τον ηθελαν μπαλοτάρη, ακόμη
βλέποντας οι αδελφοί οπού ἐνας εφημέριος
δεν ημπορούσε να ευχαριστά την αδελφό-
τητα και ενερίτας να ημπορούν ντι βάνουν
και ἄλλον εφημέριον με τὸν ἀνοθεν τρό-
πον.

Δον. Επειδή πολλές φορές συμβαίνει ότι
κάπιοι εφημέριοι δεν ευχαριστούν την α-
δελφότητα και τοὺς ενερίτας συμβένοντας
καμίαν φοράν εἰς τινάν εφημέριον του αυ-
τοῦ οπού να μην είναι ευχαριστημένον, να
ἔχουν απλήν εξουσίαν οι επίτροποι οπού
κατά κερόν ευρίσκοντε να το ειγάζουν α-
πό την αυτὴν εφημέριαν της αυτῆς εκλη-
σίας εἰς δσον κερόν εβρίσκοντε οι αυτοὶ ε-
πίτροποι, και τελιώνοντας ο κερός των επι-
τρόπων να ἔχει εξουσίαν ο αυτὸς Ιερεὺς να
μπαλοτάρετε, και η μεν οι περησώτεροι
πάρτω τὸν θελήσῃ να εμπλαίνει πάλιν εφη-
μέριος εἰς τὴν αυτὴν εκλισίαν χωρὶς κανέ-
ναν δόσιμον.

Εον. Να είναι εἰς χρέος ο κάθε εφημέριος
οπού είναι λειτουργός την εβδομάδα του
να ηθελε μένη πάντοτε εἰς τὴν εκλισίαν,
τόσον τὴν ημέραν, δύον και τὴν νήκτα δια
να τὸν εβρίσκη ο κάθε αδελφός και ενορή-
της οπού να ἔχει χρίαν δια κάθε Ιεροπρα-

ξιαν, και η μεν ήθελε λήγη να έχουν εξου· φια του διά αδελφοί με το μοναχόν δόσι- σιαν οι επίτροποι να κάμουν ες διαλαμβά· μον του μηγαλυτέρου αδελφού.

Ιον: Ανίσως ήθελε ζητήσει τηνάς Ιερεύς να

ΣΤΟΝ: Ο εφημέριοι οπού κατακερόν εβρι· γραφτει, τόσον κις τον παρόν, όσον και εις ακούτε εις τον αυτόν Ναόν να είναι εις χρέ· το ερχόμενον να ημπορούν οι επίτροποι οι όσες προσφορές συνάζωντε εις την εορ· του κάθε κερού να τον γράψουν δια αδελ· την του αυτού Ναού, και όσα σαρανταλή· φόν και αυτός να δίδει δια αύξησιν της εκ· τουργα ήθελε κάμουν από όλα αυτά και κλησίας γράσια 30: ιδέ και με το μέσον προέρεσε να πέρνουν το τρίτον μετρητούν των επίτροπων ήθελε τον γράψουν δια ολ· οι επίτροποι δια την εκλησίαν, ακόμη το γότερον όταν ήθελε να καταλάμβουν οι νέοι κεριά οπού ήθελε πάρουν από νεκρούς, γά. Επίτροποι, ή και οι αδελφοί να έχουν εξου· μους και βαπτήσια και είναι υποσχώμενοι σιαν να τον ξεγράψουν από αδελφόν και να τα φέρουν εις την αυτήν εκκλησίαν⁷ να του δίδουν οπίσια τα όσα είχε δοσμένα.

ΖΟΥ: Με το να συμβαίνει εις κάπιους κε· ΙΑΟΝ: Να έχουν εξουσιαν οι αδελφοί του ρούς ζημιάν εις την εκλησίαν από αμέλιαν αυτού Ναού εις κάθε δύο χρόνους να συνά· των Ιερέων, ήγουν κλέψιμον, καύσιμον ή ζονται εις την αυτήν Εκκλησίαν δια να οτι άλλο τίχει τον ποτέ κερό ήθελε συμβει μπαλοτάρουν και ψηφούν τους επίτροπους, κανένα από αυτά τα ενάντια, να είναι υπο- και γραμματικόν δια κυβέρνησιν του αυ· σχώμενος όπως Ιερεύς εφημέριος ευρεθει τού Ναού, ομίως τότε να μπαλοτάρουν και εις εκείνην την ώραν να αποκρένετε εις την τους Ιερείς δια εφημέριους της αυτής εκ· αδελφότητη σωματικώς και με τα καλά κλησίας.

του εις την ζημιάν οπού ήθελε συμβει. ΙΒΟΝ: Οι νέοι επίτροποι να παίρνουν λογα· ΗΟΝ: Ανίσως και τηνάς ήθελε αφιερόσι εις ρισμόν από τους απερασμένους και ετού· τον αυτόν Ναόν πράγμα, τόσον κυνητόν ό· τος να είναι εις χρέος να τους το δίδουν σον και ακίνητον να τράψετε το όνομά του χωρίς καμίαν εναντιότητα φανερώνοντας ευθύς εις την αγίαν πρόθεσιν δια να έχει το με κάθε ξακαθαράσισην εις τα όσα έλαβαν μνημάσινον εωνίος, και δια τούτο οι ερμέ· δια την Εκλησίαν τόσον άσπρα όσον και ριος του αυτού Ναού νι είναι υποσχώμενοι άλλο πράγμα, δίχνοντας καθαρόν λογα· να τον μνημονεύουν, τόσον εις την αγίαν μιασμόν μεθ' όρκου τους τη έξοδα έκαμαν πρόθεσιν, σον και εις την αγίαν μιασταγο· ρις τον αυτόν Ναόν.

γίαν να τους μνημονεύουν παρισίνα τους ΙΓΟΝ: Επειδή και ο παλά κυρ Γεωργιος Τέ· δωρητόρους, και καλιεργούνται του αυτού ρας εστάθη συνέργος με κόπους, με φρον·

τήδες και με αρκετά έξοδα δια να στερεο-

τίναι χωρίς πατέρα και είναι κάτοικοι εξ· τητας, κρήνομεν εύλογον και δίκαιον όλοι να οσκήτην μία φαμελία και ήθελε δόσει ομοφώνως οι υπογραμμένοι αδελφότητα, ο μεγαλύτερος από αυτούς ότη τον ήθελε ότη δια τα άνοθεν προτερήματά του και φοτήσει ο όγκος δια αύξησιν του αυτού Να· χαρακτήρα του τον διορίζομεν δια δύο ού και, γραφθει δια αδελφούς εις τον αυτόν κοντότερας ερημέριον χορής να μπαλοτα· Ναόν να ογκικύντε και τα επιληπτια αδελ· ρηστή ος τους άλλους ιερείς αδελφούς ού-

τε να έχει χρέος να δώσει κανένα άλλο δ·	27. Πέτρος Λεκατζάς	5
ζοδον εις την εκλησίαν. Τελημένες οι αυ·	28. Δημήτρης Τζακαμπίκας	5
τές δύο κοντότες τότες να μπαλοτάρετε	29. Αναστάσης Μιχαλίτης με των αδε·	
και η ενδειμότης του ος και τους άλλους	λφών του Γεράσημου	20
Ιερείς κατά το δεύτερον κατήτολον ⁷ .	30. Νικόλαος Κιόσης με τον αδελφόν	
	του Θίμου	5
	31. Χριστός Μαμάτης	5
	32. Γιωργάκης Μιχάλης	5
	33. Δημήτριος Νταμουλιάνος	6
	34. Κώστας Κουμπούλης	5
	35. Αναστάσης Τζάτζος, γαμβρός	
	του σφάλτζα	5
	36. Αθανάσιος και φαλάς	5
	37. Σταμούλης Καραμήτζης και	
5. Νικόλαος ρέντζος με τον ανεψιόν του	αδελφία	8
των Θεομά	20. Παπασκύρος ιερεύς Μαμάτης	30
6. Ιωάννης Ρέντζος ποτέ οθανάση	6. 39. Γιώργος Ντεμόπουλος	5
7. Δημήτρης Κάπος (.)	5. 40. Κωνσταντής Παπαγεώργης	5
8. Τζώρτζης Βητζόλης	20. 41. Αναστάσης Παπούτζακλας	5
9. Αντρέας Μπουραζάνης	5. 42. Κώστας Τζόυμας	5
10. Νικολής Ρούμπως	20. 43. Ιωάννης Κατζουμάρδης	5
11. Δίμος Τζούτζουρας	7. 44. Γεωργίος Γιαννίτζης και αδελφα	5
12. Χρήστος Γιωργούλας	6. 45. Ιωάννης Λιωγκας	6
13. Ευαστάθιος Καβαδάς (Λευκαδίτης)	6. 46. Γεωργάκης Γεροκάνου	6
14. Ιωάννης ποτέ στάθη σακάς	6. 47. Αναστάσης Κώνταρης με τον αν·	8
15. Ξάρχης Γκρέκως με τον αδελφό του	ψιόν του	
16. Πάνος Ραυτάκης	6. 48. Σταμούλης Μάτζος (Ι.λ. δυσον.)	5
17. Μίτζος Μαχαιράς	20. 49. Κέτζης παπα Σταμάτης	5
18. Γιοργάκης Πλαστήρας	5. 50. Δημήτρης ποτέ κήτζου παπαστα·	
19. Γιοργάκης Μαρής με των	μάτη	5
αδελφών του	8. 51. Γιαννάκης Καρναβάλης	5
20. Νικόλας Μπιτζιώκος με των αδελφών	5. 52. Δημήτρης Κακαμπίνος	5
του	5. 53. Αναστάσης Κλοντζάρης	5
21. Σταμάτης Μπούργως με	5. 54. Αθνάσης Παπανικόπουλος	5
των αδελφών του	6. 55. Αποστόλης Αλαιμαντος και αδελφα	5
22. Χαραλάμπης περδικάρης	5. 56. Νικόλαος Χαινόπουλος	5
23. Θοδωρής Μαγγιώρος και αδέρφαι	5. 57. Αποστόλης σπαρτιώτης	5
24. Μήχος Μακρηδίμιας	5. 58. Βασίλης Σταϊκόπουλος	5
25. Ιωάννης κλωντζάρης	5. 59. Κώστας Μιχάλης	7
26. Σταμούλης μπατζούλας	5. 60. Σταύρος Γιωργούλας	5

61. Γεώργιος Τζαμαλής
 62. Νικολός της μάρος
 63. Χριστούς Μιχάλης
 64. Ευστέφιος Πανούκλας
 65. Ιωάννης Φήλης με τον αδελφόν
του
 66. Γεώργιος Φημῆς
 67. Δημήτριος Γεωργαντζής
 68. Γελάνης Βλαχοδημάς
 69. Ιωάννης Σιγούρης
 70. Γιάνος Τζαντούλας
 71. Γεώργιος του πατέρος Χριστού
Ρέντζου
 72. Παντάζης μιλονάς
 73. Πάνος Τριανταφήλης Κάσιος
 74. Αντώνης Βένετος
 75. Μήτζος Τζόκας
 76. Βασιλής Μεστραγιάννης
 77. Ευστέφιος Γιανόπουλος
 78. Στράτος Καζάζης
 79. Γεώργιος Σουλάτζος αφύέρωσε την
μέρος ληψάνου
 80. Αθανάσιος Κουτραμπέλης
 81. Κωνσταντής Χαρμπῆς
 82. Αθανάσιος Καλατζῆς
 83. Αναγνώστης Παπακώστας
 84. Γεώργιος Κονεμένος
 85. Γεώργιος Καμαντάς Κάσιος
 86. Δήμος Μπαρμπαγιάννης
 87. Λαυρέντιος Πρωτοσύγελος
αγιοταύφης
 88. Ηγούμενος Γαβριήλ Λεκασότης
 89. Θεοδωρής Γιγόμπος
 90. Αθανάσιος Νταλάσκος
 91. Πάνος Τζόμας ληγιότης
 92. Θωμάς Γιγόκας
 93. Κόστα Θάνος

Ο πρώτος κατάλογος συνεχίζεται με
την αριθμό 430. Σημειώνουμε α-
πό τα υπόλοιπα ονόματα του καταλόγου

5 μερικά, που ανήκουν σε σικαγένειες μεγά-
5 λες της Πρεβέζης: Αποστόλης και Κεν-
5 σταντής Λεκατζάς, Νικολός Δεσύλας
 5 Τζόκος (Πάργιος), Ιωάννης Δεσύλας, μό-
5 στρακας (Πάργιος), Αλέξης Μαμάτης,
 5 Θεοδωρής Μαμάτης, Νικολός Αροβάσης,
 5 Στέλιο Λεκατζάς, Παναγιώτης Γκινάκας,
 5 Αθανάσιος και αδελφιά Γκινάκα, Αποστό-
 5 λης Γρίβας, Ιωάννης Γκενοβέλης, Κώστας
 5 και αδελφιά Τζακαλάτου, Ιωάννης και α-
 5 δελφιά Διγώνης, Θωμάς Γκενοβέλης, Χρι-
 5 στόδουλος Καλός, Πάνος Καραβέλας, Ιω-
 5 άννης Φραντζής «οι πραγματευτές Γρα-
 5 κοί, οι ευρισκόμενοι εν Λιβόρνῳ ομού με ε-
 5 πιτρόπους αδελφοί χάρισμα, δια ωρά
 6 οκεύη που διστείλανες την εκκλησίαν Αγίου
 6 Κων/ου», Ανδρέας Καραβέλας, Αναγνώ-
 5 στης Νικάκης (σε λίγα χρόνια ιερέας του
 5 ναού) κ.ά.

5 Ο δεύτερος κατάλογος άρχισε την 1
Ιανουαρίου 1826 και φέρει την ελής επικεφα-
 6 λίδα! «Ιδού και τα θάσα ονόματα δι' υπερ-
 6 καλέσεως των επιτρόπων Κυρίων Γεωρ-
 5 γίου σταμούλακη, Ζώη Κουιδά και Ανα-
 5 στασίου Μιχάλη, καταγράφονται».
 5 Περιλαμβάνει 21 ονόματα. Απ' αυτά
 10 σημειώνουμε τους Σπύρο, Καραμάνη, Χρι-
 5 στο Σκέφερη, και Απόστολο Βαρζέλη. Ο
 5 τρίτος κατάλογος άρχισε να γίνεται στις
 16 Οκτ. 1849 και περιέχει 8 νέους αδελ-
 10 φούς, μεταξύ δε αυτών και κάποιον Δημή-
 20 τριο Βριενήν.

5 Στη συνέχεια υπάρχει τροποποίηση
 5 του κανονισμού στο δο άρθρο (κεφάλαιο)
 5 από τη γενική συνέλευση των μελών της α-
 5 δελφότητας. Γράφει δε τα εξής:

5 «Θεωρούντες ότι το έκτον άρθρο το εν
 τη παρούση βίβλω υποχρεοί τους ιερείς να
 δίδουν εν τρίτον επί των δύο προαιρέσεών
 των, κατά τα Χριστουγέννα και ἀγίου Πά-

σχα προς την εκλήσιαν, εξετάζοντες δε ρος, επίτροπος, Σπυρίδων, ιερεύς Γεωβανέ-
 την εποχήν ταύτην, καθ' ην δια της των α-
 ής, Γιώργης Αθ. Κουρής, Επίτροπος, Σπυ-
 γίων ευδοκίας, παρά της βοηθείας των χρι-
 σίδων Κυραμάνης, Αναστάση Μιχάλης,
 στιανών αδελφών, και συνδρομήν των κο-
 Αθανάση Σουλάτανης, Δημήτρης Ρούμπος,
 τά καιρούς Επιτρόπων, τα κτήματα και η Παναγιώτης Χ. Μαμάτης, Ιωάννη Τζου-
 περιουσία της, οι και όποιον θεάρεστον με ζωρας, Αναστάσιος Αθ. Κεφαλός (;) Η.
 αξιαν, ώστε το τρίτον εκείνο να μη αποτε-
 Αθ. Κατουνιώτης, Σπυρίδων Μαλτέζος,
 λεί μέρος πρώτον του να λαμβάνεται και Ανδρέας φροντήλης, Ζώης Τσατέρης, Ζό-
 βοήθειαν των εξόδων της εκκλησίας, αλλά ης Θεοφύλακτος, Νικόλαος, Δαμιανός,
 μάλλον γνωρίζεται αναγκαιότερον εως Ιωάννης Π. Τάλαρος, Ιωάννης Ψύλις,
 προς τα ποτακά και δυσανάλογα έσοδα Κώστας Μπουραζάνης, Ιωάννης Κουμάδας,
 των ιερέων, να επαφίεται προς αυτούς, δ-
 Ανδρέας Μπουραζάνης, Αναστάσης Ζα-
 ψειρής, Πάνος Παπαστύρου Μαμάτης,
 γον να σχηματισθεί το παρόν προ και νέον Βασιλής Μήχας, Σπύρος Μπητζίκας, Δημ.
 άρθρον, δια του οποίου οι αδελφοί και εγο-
 Κονκουρής, Αναστάσης Καλαντζής, Αν-
 ρίτες υπογραφόμενοι, έκαστος δια της υ-
 τρέα Καλαντζής, Σπυρίδων Ματζήλης, Θε-
 πογραφής του αποφασίζει, ώστε ταυ λοι-
 θρώρως Μαμάτης, Σωτήρης Ιω. Χριστάς,
 που οι κατά καιρόν Επίτροποι να μην ήβε-
 Γεώργης Γαρούφος, Κανοστανής γιοργού-
 λον, ώς πρότερον, λαμβάνει το τρίτον και λας, Χρήστος Βλάμης, Σπύρος Σφαντή-
 τον δύο άνωθεν προαιρέσεων, αλλά δι' ο-
 λης, Χρήστος Ρούμπος, Κόστα Φλόρος,
 λων αυτών των λαμβάνεται υπό των ιερ-
 ον, οίτινες δια ετούτο, γνωρίζοντες την
 τοιαύτην πράξιν ως ενεργετικήν εκ μέρους
 των εσόδων Εκκλησίας, υπόσχονται να ε-
 πιμελούνται έτι μάλλον τα χρέα των προς
 την εκκλησίαν, να φιλέττουν με μεγαλύτε-
 ραν προσοχήν τα ωρά σκεύη και άμφια και
 να προσέχουν προθυμίαν την καθαριότητα
 τόσον εις τα ωρά άμφια, ώς και τα εντός»
 6. Κάθε κοντότα εχε δύο χρόνια διάρκεια. Βε-
 της εκκλησίας. Εγένετο την 10 δεκάτην
 μεταξύ των μητρούντων και άλλων μεταβατικών
 παπαγράφων τους τα πουλόδουλα στους Επιτρόπους
 της Εκκλησίας. Αυτό φάνεται στη σήμη των εξόδων
 του ταύτιση στο Καθολικό του Αγ. Κοιν/νος ταύλε-
 ρωρες.

7. Καπιτολον= Κεφαλόν. Άλλο σημαντικό τρό-
 Σπυρίδων Κονεμένος, Πάνος, Θ. Μαγγιό-
 ετή πράξη η κανονισμός ή συνεκτί.

(συνεχίζεται)

ΔΑΣΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΑΝΕΚΔΟΤΟ.
«Ο ΗΡΩΔΗΣ»

Σε. Ντόσια.

Στα χρόνια της «εφτωτείας», ένας δύο χρόνος απ' τον Ηρώδη, που ταν και το ασκόλος σ' ενα πολυθέσιο σχόλειο της πόλης πρόσωπο στο ρόλο που έπαιξε ανάληγε μας, με πείρα και χρόνια πολλά φορούμενα στην πλάτη του, Δ/ντής τη σχολείου, αντυπαθής στους τότε στρατιωτικούς «βιβλιοντας» λόγω «δημοκρατικών φροντιμάτων» αλλά όχι και πολύ επικινδυνών για την εθνική ασφαλεία και τα «συναφή», δίδυσκε ήρεμα το μάθημα των θρησκευτικών στην τάξη του.

Η διδακτική ενότητα ήταν: «Η προστασία των Μάγων κι η σωματική ασφαλεία και το ρόλο που είχε στο δικό του βασιλιό της Ιουδαίας. Θέλησε να αισθητοποιήσει τη θέση του, πάραλληλίζοντας με τον πιο παραστατικότερο τρόπο κι τας τινα με τη θέση του Στρατιωτικού Διοικητής η επεξεργασία του θέματος κατά την κητή της πόλης.

— Να παιδιά, ο Ηρώδης ήταν σαν τον Ερωτήσεις, απαντήσεις, αυξήστηση μπομπά του Γιώργου (το όνομα τυχαίο), στην τάξη, έξαρση των καλών πρέξεων. Όπως ο μπαμπάς του Γιώργου έχει στη δικατοδίκη του εγκλήματος και τόσα άλλα καιοδοσία του έννυ Νομό ολόκληρο, το Νομό θραίνουν από κάθε διάσκαλο του μόνο μας και τον ορίζει, έτσι και ο Ηρώδης κάθε θρησκευτικού μαθήματος σαν τα δρίζε τον τόπο του.

Και άλλα πολλά είχε ο δάσκαλος, ώστε την τάξη του δάσκαλου, φοιτόσσεις κι σπου εξαντλήθηκε το θέμα, ήρθε το μεσητήριο του πρώτου Στρατιωτικού Διοικητή μέρι, σχόλισαν τα παιδιά και ο καθένας της πόλης μας.

Αμερτωλά αυτά τα χρόνια για πολλούς. Γυρίζοντας τα παιδιά στο σπίτι, είναι φυσιλούς κι ήθελαν προσοχή όχι για το φόρο κόκας γονιών να τα ρωτάει πάνω πέρασαν των Ιουδαίων, του «περιούσιου» λαού, που στο σχόλειο. Έτσι κι ο Σ. Δ/ντης των και προσταευόμενος του Δημοσιεργού, — Ήταν πέρασες σήμερα Γιωργάκη; αλλά για κάποιον άλλον φόρο, που ταν Ηέρες το μάθημα; Σου τε μπράβο ο δάφοβος και τρόμος για τους αντικείμενους σκολος; Μήτως εκανες καμιά σταζία και στο κλίμα της περιόδου εκείνης, σαν τον τα συνθησέμενα, αύχο δάσκαλο.

Οι στρατιωτικοί κατά κανόνα, τάχουν πιο πειθαρχημένα τα παιδιά τους.

— Πέρασε καλά μπαμπά και καλό εγώ; Από που το βγαλες αυτό το συμπέρασμα; Έχω αφέσει παιδά εγώ και πότε; Έχω κάνει κι άλλα εγκλήματα σαν τον Ηρώδη; Πουδίν Αγάννη έχω αποκαραβίσει και πουές άλλες ατιμίες σαν αυτόν έκανα; Εγώ, πουτ συμπεριφορά μου σ' όλους σας είναι άφοη, υποδειγματική κι ας μου καταγγέλουν κάθε μέρα τι γίνεται κιών απ' την πλάτη μας;

Κοκάλωσε ο δάσκαλος. Πότε τον είπε Ηρώδη; Το μυαλό του θόλωσε.

— Κάποτε συνήλθε. — Μα, ποιός σας τα τέλεια κ. Δ/τα; Αυτά είναι αυκοφαντίες του αισχυτού ειδους και θα θέλλα να μου κατονομάσετε τον αυκοφαντη. Σας παρακαλώ πολι, είναι πολύ άδικο αυτό. Να σας αποκαλέω εγώ Ηρώδη! Εξωλογικό. Γιατί; Ποιός με διέβαλε μ' αυτόν τον επαισχυντό τρόπο; Σας παρακαλώ, θέλλα να μου τον πείτε.

Το κουβέντιασαν με τη γυναικά του, ανησύχησε κι αυτή κι συμπέρασμα δεν έβγαλαν.

Έβαλε πολλά στο νού του, τον βασάνιας να βρει μιαν άκρη, έμεινε νησιτικός, πώς να του περάσει φαγητό μ' αυτές τις σκέψεις. Είχε και το χάλι του ο Χριστιανός. Η πολιτική του τοποθέτησε ήταν αντίθετη με την «Ελλάδα των Ελλήνων Χριστιανών». Κι αυτό τον έκαιγε.

Με το φόβο συντροφιά ξεκίνησε για το Γραφείο του.

Τον αναγγείλει ο πάνοπλος φρουρός στρατιωτής και μπαίνει μέσα.

— Για έλα δάσκαλε, έλα κι έχουμε πολλά να πούμε σι δύο μας. Και του εκτόξευσε την πρώτη και μοναδική βολή.

— Σήμερα δάσκαλε στο σχόλειο και πως κάκως αντιληφτήκε το παιδί του τον μάθημα των θρησκευτικών που διδασκαλλημοτου με τον Ηρώδη της Ιουδαίας, μ' αποκάλεσες Ηρώδη. Είμαι Ηρώδης δαίας, πως τον εκτιώσει κι σαν γονέα,

Με μιας κρέμησε. Ο καιμόνος ο δάσκαλος. Κατάλαβε πως έγινε παρεξήγηση.

— Δε δίδεξε σήμερα θρησκευτικά; Δεν είχες για τη σφαγή των νηπίων απ' τον Ηρώδη;

Δεν είπες εσύ πως ο Ηρώδης ήταν σας εμένα;

— Κι είμαι Ηρώδης εγώ; Από πού το βγάλες αυτό δάσκαλε;

Εξήγησε στο Δ/τη πώς είχε το πράμα, πως κάκως αντιληφτήκε το παιδί του τον μάθημα των θρησκευτικών που διδασκαλλημοτου με τον Ηρώδη της Ιουδαίας, μ' αποκάλεσες Ηρώδη. Είμαι Ηρώδης δαίας, πως τον εκτιώσει κι σαν γονέα,

γιατί το παιδί του είναι ένας απ' τους καλύτερους μαθητές της τάξης του, αλλά και απ' ευθείας διάλογο που 'κανε μαζί του και για όλη την συμπεριφορά του κατά την εκπαίδευσή της εξηγήσεις που του έδωσες, αλλοιώς...' Σίγουρα το θυμάται αυτό ο δάσκαλος και σήμερα ωστέρ' από τόσα χρόνια που πέρασαν.

Αν υπορει, ας το ξεχάσει.

Πως να σε κηδέψω Χριστό μου:

Μεγάλη Πάσκη χτές, το ζωδί κάναμε του

Διογένη

Σαράντα χρόνια παλικάρι,
η νόσος τη επάρατος το τέλεφε.
Κι ήρθε κόσμος πολὺς στο ζωδί του,
θρήνοι κι ολοφριμοί ακούγονται
Περίληπτοι εις την θανάτου όλοι τους
στην στερνή του κατοικία των συνοδών.

Μεγάλη Παρασκευή σήμερα,
κι ολημέρις οι καμπάνες την θυνή του
Χριστού

δακαλασύν...

Και περι φάρων εννάτην, πλήθος αυτάχθοντος

μεγάλο

την περιφορά του Σώματος του να
παρακαλού-
θησει.....

Ντυμένοι όλοι γιορτινά
σφριγμένοι μες στη σοφαρότητά τους
καθώς οι περιστάσις το απαγούρων...
Κι όλων τα μάτια λάμπουνε από χαρά
σ' όλων τα χείλη γέλιο χωριστό
ανθίζει...
Δεν ακούς παρά ψαλμωδίες παράφωνες
χαζανήτα κι αστεία....
Φαίνεται πως το πανηγύρι σημαντεί
πάντα

επιτυχία.....

Το βλέπεις στα πρόσωπα των ανθρώπων
- των πιστών -
Συνηθίσαμε, χιλιάδες χρόνια τώρα από
την

πρώτη σου θανή,
να σε κηδεύουμε Χριστό μου!!!

Επέλιος Θ. Μαφρέδας

Διαβάστε

Τα ΠΡΕΒ. ΧΡΟΝΙΚΑ γιατί στηρίζονται
αποκλειστικά στους συνδρομητές και φίλους
τους.

Οι οικογένειες της Κοινότητας Πρέβεζας (Ροδής Αγγελικής Σταμούλη) Β' Μέρος

(Συνέχεια απ' το 14ο τεύχος)

Το 42,55% (40 άτομα) των Κοινοτικού Σώματος του 1741 ήταν ανδρες τους ίχνευταν μία φορά ως συμβαλλόμενοι κατά το διάστημα 1742-84. Συνολικά τό δύορες τους είναι μηδαμινό, διότι άντιπροσωπεύουν μόλις το 2,55% των συνόλου των συμβαλλόμενων (1564 άτομα) της περιόδου αυτής. Έναντι έποινυμα (Υπάρχουν έπισης 2 άμφισθες περιπτώσεις) δεν άπαντον καθάλου μεταξύ των συμβαλλόμενων έναν άνιχνευόνται μέχρι των οικογενειών των ίπαντων. Η περουσία των άτομων που άναχριζονται στὸν Κατάλογο του 1741, ρυθμίστηκε (25%) κατά τη διετία 1742-44 (π. Η, σύνολο, σειρά α), ύποχαρετί στηματικά άλλα παραμένει έντονη (12,94%) κατά το 1749-53. Άκαλουθουν άλλεπάλληλες και σχυδαίες ίποχωρήσεις καὶ στὸ τέλος ἡ συμμετοχή τους γίνεται άσημαντη: 7,79% κατά το διάστημα 1754-58, 5,67% κατά το 1759-63, 3,50% κατά το 1764-68, 1,99% κατά το 1775-79 και 1,04% κατά το 1780-84. Η υθίνουσα κύτη σειρά έκχεσεις πορευανθεί τη διαδοχική οδύρα των έτορων που συγκρίθησαν τὴν Κοινότητα στὸ 1741. Λειτουργίαστο είναι ὅτι συναλλήξεπναλεμβάνονται, ἀν καὶ στὸ πολὺ μεριότερη κλίμακα, καὶ ἀπὸ τοῦ ίδερδη που περιέχονται έπισης τὲ μέγι τοῦ εἰκονιζούντον τῶν άτομων του ίκετερονται στὸν Κατάλογο του 1741. Η συμμετοχή κύτης τῆς διεπιρυμένης ομίδης είναι πολὺ ισχυρότερη. Συναλλήξεπνοτελεῖ τὸ 12,53% τῶν συμβαλλόμενων τῆς περιόδου 1742-84. Αν συντιλογίσουμε τὸ ίδιο ίδιολες περιπτώσεις, τὸ ποσοστὸν είναι εἰδίξαντε σὲ 15,70%. Στὰ 1742-44 ἡ ίδερδη ίκετερονται πολὺ τὸ 1/3 (33,82%) τῶν συνόλου τῶν συμβαλλόμενων (36,76%, μετὸ μὲ τὶς ίδιοις περιπτώσεις, π. Η, σύνολο, σειρά β). Στὰ 1749-53 μειώνεται σὲ 25,80% (27,33%), ἐν συνυπολογιστοῦν οἱ ίδιοις περιπτώσεις. Χαρακτηριστικοί είναι τὸ μεγάλη ίποχωρήση τῆς ίκετερης περιόδου (1754-58), κατὰ τὴν ίπσια τὸ ίδιολες κύτη, συγκριτεῖ τὸ 14,93%, τῶν συμβαλλόμενων (20,77% τὴν ίπσια τὸ ίδιολες κύτη, συγκριτεῖ τὸ 14,93%, τῶν συμβαλλόμενων (20,77% τὴν ίπσια τὸ ίδιολες περιπτώσεις). Κατόπιν, ἔνα συναλλήξεπνοτελεῖ 12,76% ίουσα, περιουσιαίστει κάποια ίδιατάσεις στὰ ποσοτὰ συμμετοχῆς: 12,76% στὰ 1759-63, 13,68% στὰ 1764-68, 12,50% στὰ 1775-79 και 11,01 στὰ 1780-84. Αν συνυπολογίσουμε οἱ ίδιοις περιπτώσεις, τὸ ίσχυς τῆς ίδιολες περιπτώσεις είναι εἰδίξαντε τὴν θεόλουθη ίδιολες: 14,18%, 16,84%, 15,21% και 16,41%.

Επειδὴ συγκριτικά μόνο μαζείνουμε ἀπὸ τὰ συμβάλλοντα τὰ οικογ-

ντες πώς δύνανται στὸν Κατάλογο τοῦ 1761 ἀλλὰ πιθανότας μὲ τὴν γενικὴν τὴν εἰκόνην τῶν θνατογέραντας, εἶναι προφανές ὅτι οἱ περιπτώσεις τοῦ ἐντυπιστικανὸν δὲν ἔχουσιν τὸν πραγματικὸν ἀριθμό. Ἐνδεικτικὰ μόνον θνατορίους τὰ στοιχεῖα πων πραγμάτων. Τὰ δύομά αὐτὰ ἐντοπίζουν τὴν ὁμάδαν κατὰ 8,57% περίπου κατὰ μέσου δρο μέχρι τὸ 1754-58 καὶ κατόπιν κατὰ 34,11% περίπου κατὰ μέσου δρο: +8,69% στὰ 1742-44, +8,34% στὰ 1749-53, +8,70% στὰ 1754-58, +33,38% στὰ 1759-63, +35,89% στὰ 1764-68, +36,16%, στὰ 1775-79 καὶ +31,10% στὰ 1780-84. Καὶ ἐδῶ ἡ τάτη, εἶναι καθεδική Ἱπτόγουν διωνυμίας διακυμάνσεις, πων ἀποθεμμένουν τὴν ἔξαγωγὴν συμπλεκτικῶν καὶ πων μᾶλλον διεύλογονται στὸ λόγο πων μόλις ἀναστέρθηκε. Εποι, ἡ νέα αὐτὴ διευρυμένη ὁμάδα ἀποτελεῖ τὸ 36,76% τῶν συμβαλλομένων στὰ 1742-44 (πιν. Ηβ, σύνολο), τὸ 28,05% στὰ 1749-53 καὶ τὸ 16,23% στὰ 1754-58. Σημειώνει μικρὴ ἀνάκαμψη κατὰ τὶς δύο ἐπόμενες πενταετίες (17,02% καὶ 18,59% διαδιχκῶ) καὶ κατόπιν ὑπογιωρτεῖ στὸ 17,02% (1775-79) καὶ 14,47% (1780-84). Οἱ ἀμφιβύλες περιπτώσεις αἰξάνουν τὴν 80νεμην αὐτὴ στὸ 39,70% κατὰ τὴ διετία 1742-44 καὶ ἐπειτα σὲ ἐπίπεδα πων χυμαίνονται ἀπὸ τὸ 1/5 μέχρι τὸ 1/3 τοῦ συνόλου τῶν συμβαλλομένων κάθε πενταετίας: 32,37% κατὰ τὸ διάστημα 1749-53· 23,37% κατὰ τὸ 1754-58· 21,27% κατὰ τὸ 1759-63· 24,21% κατὰ τὸ 1764-68· 22,46% κατὰ τὸ 1775-79 καὶ 21,79% κατὰ τὸ 1780-84.

Η ισόδουση της βιολογικής σύμφωνα των μελών της Κοινότητας του 1741, που άντευαντέλεται ταυτίχρονα και άναλογικά σε κάτια μία από τις χαρακτηριστικές και δυνήτικες συγγόνωττες (πιν. IIa, σειρές α και πιν. IV σειρές α) δείχνει και για την πιο ποστιαία κάμψη της ήμαδας ποι επειλαμβάνει και άλλα μέλη των λόιμων σινεργιών, διότι στην ήμαδα αυτή σισχωρεύει και νεότερα έτηνα.

Η φίνουσα συνιστική τάση είναι παρόληλη πρός την τάση των χαμηλών πυροπτώσεων (πίν. III συγγ. 1, 2 σειρές α και πίν. IV, χαμηλές συχν.). Οι πενταετείς μέσοις ταχύτητα κατά την τελευταία πενταετία ή δύναμη των μελών τῆς Κοινότητας του 1741 συρρέει έκμετα (0,72%). Στις μεσοίς συχνότητες οι σειρές είναι έδιπλες και γερακτηρίζονται από μεγάλες διακυμάνσεις. Τα ποσοστά πάντως είναι υψηλά. Οι απειλητικές όποτελον το 42,85% των συμβαδλούμένων πού παρουσιάζουν μεσαίας τάξεως συχνότητα κατά το 1749-53, το 11,76% στα 1754-58, το 28,57% στα 1759-63, το 13,04% στα 1764-68 και το 1,06% στα 1780-84 (πίν. IV μεσοίς συχν., σειρά α). Προσανημένη μέση μέλη των ίδιων σύγκρουσιών ή έμπλα αντή συγκροτεί το 57,14% των συμβαδλουμένων πού πραγματοποιούν τις ίδιες συχνότητες κατά το 1749-53, το 39,13% κατά το 1764-68, το 19,35% κατά το 1775-79 και το 20,21% κατά το 1780-84 (δίοις πίν. σειρά β). Οι άμεριβιας περιπτώσεις αύξανουν τα ποσοστά αυτά στ 43,47% στα 1764-68, στ 22,58% στα 1775-79 και στ 27,65

„ στα 1780-84. Οι ακουγόνες πολι της Επαρχίας με τις ακουγόνες πολι συγχρότησαν τη Κοινωνική Σύμμαχη στα 1741 ειδάνουν τη δύναμη της δημόσιας στα 64,28% (71,42% μαζί με τις άμφισσας περιπτώσεις) στα 1749-53, στα 17,64% στα 1754-58, στα 28,57% στα 1759-63, στα 47,82% (52,17% μαζί με τις άμφισσας περιπτώσεις) στα 1764-68, στα 32,25% (38,70% μαζί με τις άμφισσας περιπτώσεις) στα 1775-79 και στα 25,53% (35,10% μαζί με τις άμφισσας περιπτώσεις) στα 1780-84 (θίνος πιν., σερά γ).

Οι έλάχιστοι συμβαλλόμενοι πού έχουν ίδης της συγκρότητας (6, 7 κλπ. έμφασίσεις) μέχρι το διάστημα 1768-1784 είναι οι ίδιοι μέλη της Κοινότητας: 1/1 στα 1742-44, 1/1 στα 1754-58, 1/2 στα 1759-63, 2/2 στα 1764-68 (πίν. III, ίδης της συγκρότητας, σειρά 3 πρός α και πίν. IV, ίδης της συγκρότητας, σειρά α). Κατά το διάστημα 1775-79 διατηρούν ισχυρή παρουσία (6/18 ή 33,33%) ωλή κατά την τελευταία πενταετία ήπιαχωρούν στό 7,14% (2/28). Μαζί με άλλα μέλη των οικογενειών την άπωρτίζουν την Κοινότητα φύλακον τό 50% των συμβαλλομένων πού παρουσιάζουν ίδης της συγκρότητας στα 1775-79 και τό 39,28% στα 1780-84 (πίν. IV, ίδης της συγκρότητας, σειρά β). "Αν ανισπολογίσουμε τις άμεριβολες περιπτώσεις, τα πιο συστάτα αύτα ίδιων νομονταν: άνιστοιχα στό 55,55% και 46,42%. Τα άτομα που συνδέονται μέ σημαντικά με τις οικογένειες της Κοινότητας ήνταν ζουν τη δύναμη της άμεδας στό 81,11% (66,66% μαζί με τις άμεριβολες περιπτώσεις) στα 1775-79 καθ στό 50% (60,71% μαζί με τις άμεριβολες περιπτώσεις) στα 1780-84 (διότις πίν. ίδης της συγκρότητας, σειρές γ).

Έπειδή δέν γνωρίζουμε συνολικά τις οίκουγένειες που έβασχομένως άπότελ-
σα, την ιδιότητα τοῦ αἰτιαντίουν σὲ ένδιαμοσες χρονολογίες απὸ τὰ 1741
μέχρι τὰ 1784, ἀντιμετωπίζουμε μὲ ἐπιφύλαξη τὴν κάμψη ποὺ σημειώνουν μὲ
τὴν πάριδο τοῦ χρόνου καὶ οἱ ὄμαδες β καὶ γ, για τις ὅποιες προσωνός δὲν
Ισχεῖ. Η ὑπόθεση τῆς βιολογικῆς φύσιος ποὺ ἔρμηνει τὴν ξέσαθνηση τῆς
παρουσίας τῆς διάδεις α. Ήστόσο, ὑπωσθῆποτε γιὰ τὴ διετία 1742-44 καὶ
πιλυγόντα γιὰ τὰ πρώτα γρόνια ποὺ ἀκολουθοῦν τὸ κανὸν 1744-49 (β. ἐδῶ,
σ. 111), θὰ μπορέσει νὰ ὑποτελεῖ διὰ ὁ ἀρχικὸς ἀριθμὸς τοῦ Καινοτικοῦ Σώματος
τος δεῖ ἔχει μεταβλήσθει καὶ διὰ οἱ ἀναλογίες που προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἀριθμη-
τικὴ, ἐπιξεργασία τῶν στοιχείων εἶναι οἱ πραγματικές. “Οσο δημος ἀπορρακο-
νύμαστε ἀπὸ τὴ χρυσαλογία τῆς πρώτης συγκροτήσεως τῆς Καινοτητας, οἱ
πρέπει νὰ θεωροῦμε ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν αἰτιαντίων ποὺ ἀνιχνεύονται καὶ
φορὲ ἀνέμεσα στοὺς συμβαλλομένους εἶναι ὁ ἐλάχιστος δικαῖοος. Τὸ ίδιο Ισχεῖ,
ἄλλα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς περιόδου που ἔξετάζουμε, καὶ γιὰ τὶς οίκουγένειες που
συνδέονται μὲ ἐπιγεια μὲ τὶς οίκουγένειες τοῦ Καινοτικοῦ Σώματος, διότι οἱ
συγγένειες δὲν δηλώνονται συστηματικὰ οὔτε, σταν ἀναφέρονται, ἀναφέρονται
πάντα ρητὰ ἀπὸ τὸ συμβαλλομένο· συνίθιας προκύπτουν, οἵτε προκύπτουν,
ἀπὸ τὴν ξεντηλητικὴ ἀποδειτίωση τοῦ κειμένου τῶν συμβολῶν καὶ τὸ συ-
διασμὸ τῶν στοιχείων.

Παρά την απόδοση των απόδημων στην ιδιοκτησία των διαδικτυών, είναι ή δημόσιης των διαδικτυών αυτών στις ίδιες συγχρόνες κατά τη διά του περιόδου πενταετίας. Η θέση των είναι πάντα λογιστής άλλα όχι άποδημών κατά την μέρος της 1768. Ανάμεσα στα 1775 και τα 1784, και περισσότερο, κατά την πενταετία 1780-84, στις υπηρεσίες του συμβολαιογράφων πρωτεργάτων με ίδιες συγχρόνες και ίδια πού, τουλάχιστον άποδημών στην ιδιοκτησία των διαδικτυών, διά της οικονομικής της Καταστατικής Σύμβασης διά της γνωστής μόνο με την ιδιοτητα του ηραρχείου της πραγματευτής. Είναι ένδιαφέρον έτι ή τάση αυτή διαγράφεται άπο την ιδιοκτησία της πληροφοριών που άντλονται αποκλειστικά από τη σειρά των συμβολαιών των έτων 1742-84, άκρη και διά έγνωσθούν τα διάδημα του Καταλόγου του 1741²⁷.

Η συγκή παρουσία των απειταντίνων ανάμεσα στους συμβολαιομένους των έτων 1742-84 δεν είναι βέβαια δείκτης αύξημένης οικονομικής ή άλλης δραστηριότητας αυτής της μερίδας του πληθυσμού. Τα συμβόλαια έργασιας σπανίζουν στους καθίδιους των έτων αυτών ένων υπερτερούν, με μεγάλη διαφορά από κάθε άλλο τόπο συμβολαιών, οι διαθήκες, οι άγοραπωλήσεις και έκχωρήσεις γιανίν έπι λιβέλω και οι έξασιειδήσεις²⁸. Δεν είναι έπομένως ή σύνθετη του συνόλου των πράξεων που μάς έδηγει στις δραστηριότητας του πληθυσμού. Οι αύξημασινες δημιουργίες του πιστοτού συμμετογής κάθε τόπου πράξης στό σύνολο των πράξεων κάθε πενταετίας ή, και το είδος των αντικειμένων των συναλλαγών μπορούν να ξαποτελέσουν ένδειξεις μεταβολών στο είδος και την ένταση των δραστηριοτήτων του πληθυσμού της πόλης.

Έξαλλου, το κοινό που συγχέει στο «καρέκλο» των νοτάριου δεν πρέπει να θεωρείται μόνο στην μιά διάδικτη πού έχει κάποιο άγαθό και το διαθέτει με διπλούδηρο τρόπο, άγοραπωλήσια, διαθήκη, προικοσύμφωνο κλπ., έφδον αύτες αι πάμπτωχοι ποιλάδετοι του ικανοτάτου της κομονιτάς» δεν πεθαίνουν «άδιάθετοι». Το φανταζόμαστε στην ένα πληθυσμό με «ασοφία» και «αρρόηση», που ή πείρα της ζωής της υποχρεώνει να αντιμετωπίζει με σκεπτικισμό την πρωτεργάτη συμφωνία και να έμπιστεσται μελλοντικού λόγου, και μάλιστα την έπικημο γραπτού λόγου των άρχων, για να ξέπεσται την πραγματοποίηση των δικήσεων του και την έπικειμενη, των έπαγγελματικών ή άλλων συμφωνιών του²⁹. Και βέβαια, δεν πρέπει να ξαποκλείστε ένδειγμένη πίσση των άρχων, ωστε έρισμένες συμφωνίες, κυρίως αυτές που άφορούν μεταβίβαση άγα-

27. RODI-ANGÉLIQUE STAMOULIS, *Population...*, δ.π., σ. 125 κ.ά. και πλ. III 11-12. ΡΟΔΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ, Η Ο διάρθρωσης, ι, δ.π., σ. 96.

28. RODI-ANGÉLIQUE STAMOULIS, *Population...*, δ.π., σ. 81-85 και πλ. III 11-12.

29. Για τη συμβολαιογραφική πράξη στην μεταρρύθμισης από την προφορική στη γραπτή πολιτική, βλ. FR. FURET-J. OZOUF, *Lire et Ecrire. L'alphabétilisation des Français de Calvin à Jules Ferry*, τ. 1, Paris 1977, σ. 360 κ.ά.

Ων, να συνάπτονται υποχρεωτικά με έπισημη συμβολαιογραφική πράξη³⁰. Η μεγάλη συμμετοχή του σώματος των απειταντίνων στό σύνολο των συμβολαιομένων κάθε πενταετίας και ή κυριαρχη παρουσία τους στην διάδικτη πραγματοποιεί ίδιες συγχρόνες πράξεις να αντιμετωπίζονται μ' αύτες τις έπομπλάξεις.

30. Προκειμένου π.χ. για τη προκαταρκνα, πού δημιούργηθησαν τα διάδημα των στούς συμβολαιομένων καθίδιων, της περιόδου 1742-1784 είναι σχετικά μικρός, βλ. το διάταγμα του γενικού προβλεπτή FR. GRIMANI, από 13 Μαΐου 1707, G. POJACO, *Le leggi piemontesi delle Isole Jonie dall'anno 1386 fino alla caduta della Repubblica Veneta*, τ. 1, Cagliari, 1816-1818, σ. 199, που δηλώνει ότι είναι διατίθεται πράξη νι καταχρεωδούται στα συμβολαιογράφων μέσω της Βίστρας ή της μητρός — και παραπάνω, στη θρησκεία, τριάντα μηνών — από την τέλεση του γάμου. Π.δ. 'Αρχ. Πρεβές, κώδ. 42, συμβολαιογράφος Κοιν. Γκινάκης, προκαταρκνα από 16 Φεβρ. 1776 καταχ. στις 13 Μαΐου 1777, που μάς πληροφορεί ότι τα ηλιγοτογάρτοι και τα άλλα απρόθετα συμβόλαια είναι ανέγερα κατά το νόμο.

四

Pomacochia A. Oregón

Crinoides *Thomasi* *1870*

1. Linn. Tern.-Park (left) extending into Conchola. Sp. C. (C. & P.) P. 1988-1990. (No date given for the C. & P. by the author.)
2. Abengoa Park. See R. G. W. B. 1990.

1° Alzato C. ministero costituzionale dell'U. S. Giunto il qual giorno con minore
tempo, la proposta di legge venne i propugnati solleciti, perché venisse redatto un decreto
istitutivo legge. Ebbi provvedimento di mantenersi con regole di buon governo e venne
in autorità della fiducia dell'U. S. a che questo Decreto si raffigurasse maggiormente
legale forma, e fatto, e costituito, approvato, e mandato di partecipare nella Manica
della proposta. Ebbi conformemente messo nell'U. S. Genna Stato per farsene
approvata, gli addetti di Roma, - et ecco, sua favore, consentito di as-
surgere le decor-sentime e comandare l'esigenza. Vene formata l'ente pubblico, cui
appartiene.

glo - Oltre miglior possuto abbiano fatto i suoi stagi, il qual Dottor, stava in una
casa per prendere la cura del qual non aveva, che quello di farne una in
una casa di sua Confianza. Il dottorabile, perche l'aveva fatto a chiede spogliate per
essere. Questa è in Venetia. Detto il 20 gennaio 1742. La redatta. Suo, e' domenica in un
ogni giorno in un giorno.

che si può applicare a quei coni pungenti, e mordaci come a Stellaria
e vegetazione. Praga fissa dell'Orto d'Abruzzo Pisan K. Capo 3. gloria numero 1
una cori 1° In segundum 1° stabilis vero la Pisa. Scopone a pugna di Corvo e re
uccellante 5 vero, et altius conosco, a rufipennis. Cernente per le antiche Libri
per altissim' ora, et alba vidi ha s'aperto. Le cui ore 1. 1. 1.
qui uentura caput h' erminea pinguicula le caput.

Apostoli Chiesa -	Moschetti Bergamo -	Soranzo Giuseppe -
Franz Scarratti Riccardo -	Domenico Bartolomei -	Buccolini Sigismondo -
Niccolò Burattini -	Emanuele Alberi -	Gianni Giacomo -
Tommaso Schiavio -	Francesco Vassalli -	Ugo Silvestri -
Giambattista Zucchi -	Stefano Longhini -	Stefano Angelotti -
Renato Bruson -	Niccolò Malagomaro -	Stefano Moretti -
Renato Cipolla -	Stefano Pappalardi -	Andrea Moretti -
François Léon -	Giambattista Tambi -	Renzo Filippo -
Renato Celio -	Eduardo Brustoff -	Eugenio Callici -
Giorgio Brancaccio -	Vassili Morozzi -	
Cesare Rasetti -		

7. Stabilito così la formazione composta dal Conte, da Sforza, i quali erano in corrispondenza con i vari, che non concordavano alla loro proposta, l'aspettavano altri nove giorni, fatti dall'8 luglio dell'anno mille e novemila, giorno di San Pietro, e quelli della festa della Santa Croce da Marzo a Roma.

8. Nel quale, che trascorse all'anno dell'anno, quei venti giorni, si discuteva la proposta a riguardo del trattato, dato condono, e riguardo la regola per le loro difese.

9. Del quale fatto Comune, nel quale giorno, la voci del Conte portò ad insorgere contro il Conte N.H. Ricci, e Scarratti, che per tempo, non a tempo, come pure della Santa Croce istituita, quando l'aveva voluta nel luogo in cui tale città stava in quel Borgo sotto la Porta, che fu poi preso a capo il borgo, da effetti di guerra, come pure la Santa Croce, e la Santa Barbara, e equistata per l'effetto medesimo nel fondo, che la faceva assediare.

10. Da tempo aveva al corpo fatto Conte Scarratti, giusto il prefisso con l'altra cosa, con l'altra parte, che si vide quel nuovo ed effettivo col' insorgere di effi con la propria città, di aver preso, che ne fece l'effetto, e di tali si è da accorgere al Conte Scarratti, facendone con qualche indignazione detto che l'avevagliava appunto, che era venuta male intollerabile uscire a' palazzi, e' celestianamente giusto il presentare nei palazzi dell'8 luglio dell'anno mille e novemila, come pure l'insorgere di quella parte, e' insomma la notizia, se l'effetto N.H. Ricci, per la sua esaltazione, e' cui non aveva da fare nulla, come a' fatti di Vico, e' che, a capo d'ogni sua mala intollerabile, per quanto, come pure poteva a' giusti l'uccisa con la sollevazione, non esser il luogo, ne effetti dissidente, nonché venire nel luogo del suo luogo, il quale venisse continuare sia al borgo, che alla città, come in tale disegno oltre, più responsabile di Scarratti, dove, et inconveniente, vedetevi, e' come in tal comune i' trasgessori che vennero, con tanta mal'importanza.

11. Fatto questo, e' permesso al Conte N.H. Ricci, di legge lo quale dell'8 luglio mille e novemila, sia' alle donne, e' Post, come fu affatto a' diversi,

12. Perche' N.H. Ricci, di questo suo
che, si altri non concordava, non concordava.

13. Così però venne alla scelta, in cui fu guidata Scarratti, e' post, con facilità a questi di farla offrire a questi concordanti, e non, a' molti, come tali, e' vero, sarebbe venire nel Borgo, e' nella
città, e conseguir acciò gli insorgenti, et ubi venire, non
venire, praticata nell'altra fatto, subite, et in caso di guerra
trasgessore, dovere fare credibile l'esperienza che Cenelli

14. (della N.H. Ricci) da un elevatore di peffere gli effetti di guerra

15. 8. Il Reggente, pur intendo di deporre ille Parità, quale assistere con ogni
regge lungo, et attengere al' importunitate massima, di cui
si tratta, et considerare l'interesse e' del Regno, per intendere
porta al N.H. Ricci, che per le portiere del Paese, de' letti
de' letti, e' di eccellenza ricevuta, e' poche' Oltre Maggio, che de' frati
conosciuti forse a' frati Scolasti, si accorgono perturbante apre
giato il corso, di Cagli, alquanto, alla pariglia di S. Antonio
di Capistrato, ricevono, presentando, a' nobili, quale stessa fin' ad' al
teriori del Cagli, nel Cagli Serrato, e circa l'ufficio della Cagli
Motta, cosa sia stabilito, a' Santi per la sua fortificazione, e' per
to soto congruo, ed opportuno.

16. 9. Resta an' altro spostamento al' effetto Comune di eleggere, dove guidar
l'eliminari a' Comuni, e' tanti che presentemente fanno governo
da animali grossi e' minuti, senza la Mina, e' quale non per
sa vero potere, guardare alcuna, in conformita' che l'effetto
contro li preti, generalizzatori.

17. X. Che la Cagliola de' Scolasti, Guidi, Caracciolo, et ogni altro occi
resta farsi per il Conte, non altro de' diversi, piu' d'anno
prima del giorno del quale dovono effetti, e' Scarratti
e' qui, usciti percorso le contrade, piu' d'anno uno, il
de' Scolasti sempre affannarsi con tricherie, che non s'ha
fotterà mai completa l'unione di' Conte, quando non
si interverrà il numero abenso in tal guada di' suo
il corso, et al' incontro tutte le celebrazioni, successione in
numero minore, d'individuare inservi nello, come, non
non fanno.

18. XI. Nel caso il maggior numero ha' Scolasti ricevuto al N.H.
Ricci, la concordanza dell'Comune, perciò occorre fare, tutta
medesime non li veri ricevutisti, arge percepita, e' con l'esi
gito, che tante posti in tante le concordanze, et allo posto
di' maneggi dell'comuni, resta permesso sempre, e' non
cotti a Ciccarelli, come se' altri abbiano, l'uso, et
stesso ha' furore de' misteri in tante la tassa, con i

Scrivo al Dr. Elio della Gherardesca il ringraziamento del Publifondi
 che dipende per il merito delle loro ricerche il conseguire qualche
 maggior beneficio, e quali è sempre incremento la gene-
 razione delle stesse, e la vita d'una donna oggi vegeta tratta nella Cina
 di queste Mense, già estinta, ed in qualche Paese ancora, per
 la sua portata esclusiva di affannanza, oggi.
 Sante Maria. 25. luglio 1942 - S. R.

Antonio Cardini R. L. Elio della Gherardesca
 25. luglio 1942 - Questo Renato Jappi
 Ah a questa, ieri, l'ha scritta.
 Tu "Ricorda il giorno nel quale ho deciso di far nascere
 un libro, e tu sei stato il giorno. Questo libro è stato
 Renato Maruffi".
 Al cardinale Giacomo

No: 336
 Date: 10.24.1987

ΕΝΩΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝ)ΜΩΝ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Συνεταιριστική Οργάνωση στην υπηρεσία

του γεωργοκτηνοτρόφου

**Για δυγκέντρωδη - Για επεξεργαδια - Για προμήθεια
Διακίνηση**

—	βαμβακιού	—	σύσπορου βαμ- βακιού	—	Γεωργικών κ- δίων
—	καλαμποκιού	—	ξήρανση καλα- μποκιού	—	Γεωργικών μηχα- νημάτων
—	κριθαριού	—	συσκευασία	—	φαρμάκων
—	σιταριού	—	βρώσιμων ελιών	—	ζωοτροφών
—	βρωσίμων ελιών	—	συσκευασία ξη- ρών φασολιών	—	ειδών οικιακής χρήσης
—	λαδιού			—	τροφίμων
—	φασολιών				

**Διαθέτει δύγχρονες εγκαταστάσεις - εργοστάσια -
SILO - αποθήκες - ελαιοδεξαμενές και καταστήματα.**

Εξυπηρετεί από τις κεντρικές υπηρεσίες στην Πρέβεζα και αποκεντρωμένα παραρτήματα στο Καναλάκι, στο Λούρο και στο σπρωτικό.

Συμφέρει γιατί είναι οργάνωση όλων των αγροτών

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ: Λ. ΕΙΡΗΝΗΣ 13

ΤΗΛ. 22227 - 28693 - 28457

ΠΡΕΒΕΖΑ